

Observatori
contra
l'homofòbia

Informe de l'Observatori Contra l'Homofòbia

L'ESTAT DE L'LGTBI-FÒBIA A CATALUNYA 2022

Observatori
contra
l'homofòbia

Direcció d'Anàlisi i Investigació:

Patrícia Aljama i Emerson Vicente-Cruz

Direcció tècnica:

Cristian Carrer i Albert Carrasco

Anàlisi sociològic i jurídic:

Marc Manso i Ignacio Portela

Anàlisi de casos i Produccions Narratives:

Óscar Alleres, Micaela Cereijo, Ariadna Arias, Sara Grau,
Ariadna Tamayo i Andrea Isabel Guevara

Disseny gràfic i Maquetació:

Jordi Navarro

Supervisat per:

Amb el suport de:

Agraïments:

Marta Fernández, Diana Riba i Manuela Fernández

Informe de l'Observatori Contra l'Homofòbia

L'ESTAT DE
L'LGTTBI-FÒBIA
A CATALUNYA 2022

A continuació se'n presenten els principals conceptes relacionats amb la diversitat afectiva sexual i de gènere per tal que quedin clarificats prèviament a la seva lectura. Atesa la complexitat d'aquest informe el glossari s'organitza per àmbits. Els àmbits són: diversitats afectivosexuals i d'identitat i expressió de gènere, tipus de discriminació, drets i deures, marcs legals i agents socials i institucionals.

Diversitats afectivosexuals i d'identitat i expressió de gènere

- **Asexual:** orientació sexual que defineix a les persones que senten baix o gens interès per l'activitat sexual envers altres persones. Tanmateix, no significa que no tingui interessos afectius, romàntics, sensorials, entre d'altres.
- **Agènere:** persona que no es sent a si mateixa ni com a home ni com a dona, que no té identitat de gènere o cap gènere que expressar.
- **Bifòbia:** Odi, prejudici i/o discriminació cap a les persones bisexuals o percebudes com a tal.
- **Bisexualitat/Plurisexualitat:** Són aquelles orientacions afectivosexuals que es caracteritzen per la capacitat de sentir atracció afectiva i/o sexual cap a persones de més d'un gènere, no necessàriament a la vegada, ni de la mateixa manera, ni en la mateixa intensitat.
- **Cissexual/Cisgènere:** Persona que se sent del gènere que li va ser atribuït en néixer segons les seves característiques genitals. És a dir, hi ha una correspondència entre el sexe de naixement i el sentiment de pertinença.
- **Cisnormativitat:** Tendència a considerar que totes les persones tenen una identitat de gènere que concorda amb l'atribuïda al néixer.
- **Cross-dresser:** Terme que significa expressar-se en un altre gènere diferent a l'assignat al néixer sense que estigui directament relacionat amb la identitat de gènere o orientació afectivosexual de les persones¹.
- **Deadname:** terme que fa referència al nom registral de les persones trans* i no al nom de la seva identitat.
- **Despatologització:** perspectiva teòrica-activista que vetlla pels drets de les persones trans*, des d'una postura anti-psiquiàtrica, de manera que la transsexualitat/transgenerisme no pot ser considerada una malaltia mental. La despatologització ha de garantir un model social d'atenció sanitària dirigida a persones trans* amb cobertura pública.
- **Expressió de gènere:** Manera de mostrar el nostre cos i d'actuar d'acord o no als cànons socio-culturals del que s'espera d'un home o d'una dona. Aquesta expressió opera a través del nostre nom, actitud, vestimenta, gestos, el to de veu i altres aspectes considerats fora dels patrons hegemònics per expressar el gènere.
- **Gai:** Home que sent atracció física i/o afectiva i/o que manté relacions afectivosexuals amb altres homes.
- **Gaifòbia:** Odi, prejudici i/o discriminació cap als homes gais o percebuts com a tal.
- **Gènere binari:** Idea que existeixen únicament dos gèneres socials - home i dona - basats en dos únics sexes - mascle i femella.
- **Gènere fluid:** Idea en la qual el gènere no és una categoria estanca sinó flexible, processal, fluida i que la nostra identitat i expressió de gènere pot canviar amb el pas del temps.
- **Gènere no binari/gènere no conforme/genderqueer:** Identitats i expressions de gènere que no s'ajusten a les categories binàries creades social i culturalment.

(1) Definició extreta d'un article de PikaraMagazine sobre l'entitat EnFemme. Es pot consultar en: <https://www.pikaramagazine.com/2016/04/crossdressing-documental-en-femme/>

GLOSSARI

- **Heteronormativitat:** Tendència a considerar les relacions heterosexuales tradicionals com la norma i totes les altres conductes i relacions afectivosexuals com desviacions de dita norma.
- **Heterosexual:** Persona que sent atracció física i/o afectiva o manté relacions afectivosexuals amb persones del gènere contrari.
- **Homofòbia:** Odi, prejudici i/o discriminació vers les persones gais i lesbianes i/o a les persones percebudes com a tals.
- **Homosexual:** Persona que sent atracció física i/o sexual o manté relacions afectivosexuals amb persones del seu mateix gènere.
- **Identitat de gènere:** Fa referència a sentiments i experiències, tant internes com externes, en relació a la percepció corporal. És a dir, com la persona sent el seu gènere, que pot coincidir o no amb el que la societat espera pel sexe que li van assignar en néixer, i com l'expressa.
- **Incongruència de gènere/Disfòria de gènere:** Concepte utilitzat per manuals clínics, com el Manual diagnòstic i estadístic dels trastorns mentals (DSM-V) i la Classificació internacional de malalties (CIE-11), per classificar la realitat trans* com a malaltia relativa a la salut sexual.
- **Interfòbia:** Aversió, prejudici i/o discriminació cap a les persones intersexuals o percebudes com a tal.
- **Interseccionalitat:** concepte teòric que va ser encunyat per l'acadèmica i activista negra Kimberlé Crenshaw en la dècada de 1980. Es refereix a la interconnexió i la intersecció de diferents formes d'opressió i discriminació, com el racisme, el sexisme, l'LGTBI-fòbia, la xenofòbia, el capacitisme, entre altres. Reconeix que les persones poden experimentar múltiples formes d'opressió i discriminació simultàniament, i que aquestes formes d'opressió no són independents entre si, sinó que s'entrellacen i interactuen.
- **Intersexualitat/Desenvolupament Sexual Diferencial (DSD):** Ventall de condicions associades a un desenvolupament anatòmic atípic de les característiques fisiològiques.
- **Lesbiana:** Dona que sent atracció física i/o afectiva i/o que manté relacions afectivosexuals amb altres dones.
- **Lesbofòbia:** Odi, prejudici i/o discriminació cap a les dones lesbianes i/o a les dones percebudes com a tal.
- **LGTBI+:** Acrònim relatiu a persones lesbianes, gais, trans*, bisexuals i persones que presenten diversitat en el seu desenvolupament sexual. A vegades, s'afegeix a l'acrònim la lletra Q, A i el signe +. La Q fa referència a les persones queer i questioning (persones que estan deconstruint i qüestionant-se el gènere, l'expressió de gènere i/o la identitat sexual), la A fa referència a les persones asexuals i el + fa referència a totes les altres denominacions referents a la diversitat afectivosexual i de gènere.
- **LGTBI-fòbia:** presència de situacions discriminatòries sustentades en tot un sistema cultural, social i econòmic que regula la sexualitat i la diversitat de gènere i facilita la legitimitat a algunes persones, emparades per l'estructura d'aquest sistema, a exercir pràctiques discriminatòries implícites i/o explícites sobre aquelles que perceben i es diferencien com a incomplidores dels rols de gènere, en sentit ampli, i de les pràctiques sexuals normatives, en sentit estricte, amb la intencionalitat d'erradicar i/o corregir qualsevol heterodoxia sexual al marge del sistema sexe-gènere-desig; provocant conseqüències en el benestar psicosocial de les persones afectades i que porta a un deteriorament de les relacions interpersonals, dels contextos socials on es dona i que compromet al benestar i la salut de tota la ciutadania. Concepte que agrupa la lesbofòbia, la gaifòbia, la transfòbia, la bifòbia, la interfòbia, etc.
- **Misgendering:** Situació en la qual algú intencional o inintencionadament es refereix a una persona utilitzant un llenguatge que no es correspon amb el gènere sentit o la tracta com si el seu gènere fos diferent del sentit.

GLOSSARI

- **Orientació afectivosexual:** Desig afectiu i/o sexual que tenim les persones cap als altres i que es defineix a través del gènere.
- **Pansexual/omnisexual:** persona que sent atracció afectiva, emocional o sexual cap a persones, independentment del seu sexe o gènere, de manera que poden sentir-se atretes per homes, dones o persones que no s'identifiquen amb la dicotomia "home/dona".
- **Passing:** Concepte per a definir que una persona trans* és percebuda amb el gènere sentit i amb el que desitja ser identificada.
- **Patriarcat:** Concepte que s'utilitza per referir-se al sistema socio-polític-econòmic en el qual el gènere masculí i la cisheterosexualitat tenen supremacia sobre la resta de gèneres i orientacions sexoafectives.
- **Plumofòbia:** Concepte utilitzat per definir l'aversion i discriminació cap a persones que tenen una expressió de gènere no normativa, majoritàriament associat als nois que tenen expressions afeminades.
- **Queer:** Posicionament identitari i polític que s'allunya de l'assimilacionisme de les principals corrents identitàries i de l'etiquetatge imposat social i culturalment pel binarisme de gènere i el model heteropatriarcal.
- **Reassignació de sexe:** Procés mitjançant el qual una persona trans* pot modificar les seves característiques anatòmiques sexuals per adaptar-les a les característiques sexuals que s'atribueixen al gènere amb el qual s'identifica.
- **Serofòbia:** Prejudici, por, rebuig i discriminació cap a persones portadores del VIH, també conegudes com seropositives. Aquest tipus de discriminació o fòbia té el seu inici amb l'aparició del virus durant els anys 80 i, tot i que ha anat evolucionant amb el pas dels anys, malauradament encara segueix vigent a dia d'avui.
- **Sexisme:** Actitud, biaixos i discriminacions que estan a favor d'un sexe i/o gènere. El sexisme pot afectar qualsevol gènere, però està particularment documentat que afecta més a persones del gènere femení.
- **Trans*:** Terme paraigua que engloba totes les persones que s'identifiquen amb un gènere diferent de l'assignat en néixer o que expressen la seva identitat de gènere de manera no normativa.
- **Transfòbia:** Odi, prejudici i/o discriminació cap a les persones trans* i a les persones percebudes com a tals.
- **Transgènere:** Persona que sent discordança amb el sexe denominat biològic, establert en néixer, i amb les expectatives socials de gènere.
- **Transsexual:** Persona que no se sent identificada amb el seu sexe anomenat biològic, pel que sent un gran rebuig cap al seu cos de manera que aplica una sèrie de tractaments per adaptar la seva corporalitat a la seva identitat.

Tipus de discriminació

- **Discriminació directa:** Quan una persona és tractada de manera desigual o menys favorable que una altra, en una situació anàloga, a causa de la seva orientació afectivosexual, identitat i/o expressió de gènere.
- **Discriminació indirecta:** Quan una persona que pertany al col·lectiu LGBTI es troba en una situació de desavantatge o desigualtat a causa d'una disposició, un criteri, una interpretació o una pràctica pretèsament neutra en comparació amb altra persona que no pertany al col·lectiu.

GLOSSARI

- **Discriminació per error o discriminació per atribució errònia:** Situació en què una persona o un grup de persones són objecte de discriminació per orientació afectivosexual, identitat de gènere o expressió de gènere a conseqüència d'una apreciació errònia.
- **Discriminació per associació:** Situació en què una persona és objecte de discriminació per orientació afectivosexual, identitat de gènere o expressió de gènere a conseqüència de la seva relació amb una persona o un grup LGBTI.
- **Discriminació múltiple:** Quan una persona és discriminada no només pel fet de pertànyer al col·lectiu LGBTI sinó a d'altres col·lectius que també acostumen a ser objecte de discriminació.
- **Assetjament per raó de l'orientació afectivosexual, la identitat i/o l'expressió de gènere (OSIEG):** Qualsevol comportament basat en l'orientació afectivosexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere d'una persona que tingui la finalitat o provoqui l'efecte d'atemptar contra la seva dignitat o la seva integritat física o psíquica o de crear-li un entorn fustigador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.
- **Bullying:** Terminologia de caràcter anglosaxó per referir-se als comportaments i/o actituds violentes, reiterades i intencionades d'intimidació i exclusió que es produeixen en les relacions interpersonals entre iguals en l'àmbit escolar.
- **Vexació:** En el codi vigent a l'Estat espanyol, infracció castigada com a falta, consistent a amenaçar, perseguir, perjudicar o fer patir a algú.
- **Ordre de discriminar:** qualsevol instrucció que impliqui una discriminació, directa o indirecta, per raó d'orientació afectivosexual, identitat i/o expressió de gènere.
- **Represàlia discriminatòria:** tracte advers o efecte negatiu que es produeix contra una persona a conseqüència de la presentació d'una queixa, una reclamació, una denúncia, una demanda o un recurs, de qualsevol tipus, destinat a evitar, disminuir o denunciar la discriminació o l'assetjament a què és sotmesa o ha estat sotmesa.
- **Victimització secundària:** maltractament addicional exercit contra persones LGBTI que es troben en algun dels supòsits de discriminació, assetjament o represàlia com a conseqüència directa o indirecta dels dèficits de les intervencions dutes a terme pels organismes responsables, i també per les actuacions d'altres agents implicades.
- **Incidència:** qualsevol comunicació escrita d'una persona física o jurídica, (entitat i/o institució) que tingui un possible contingut LGTBI-fòbic.

Drets i Deures

- **Drets sexuals i reproductius:** Referència als drets humans en pro de la salut sexual i la salut reproductiva. Aquests són indissolubles des de la Conferència Mundial de la Dona, celebrada a Pequín el 1995. A Catalunya s'ha produït un gran avenç en l'accés a les tècniques de Reproducció Humana Assistida (RHA), ampliant el seu accés a qualsevol persona, major de 18 anys i amb desig gestacional (Direcció General de Planificació en Salut, 2016).
- **Deure d'intervenció:** Fa referència al deure que tenen les professionals de l'administració pública, de comunicar una situació de risc o tenen una sospita fonamentada de discriminació o violència per raó d'orientació afectivosexual, identitat de gènere o expressió de gènere, als cosos i forces de seguretat i a l'òrgan competent. Regulat pel nou Protocol que desplega el deure d'intervenció de les persones que treballen a les administracions públiques de Catalunya per a fer efectiu l'abordatge de l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia a Catalunya, aprovat l'octubre de 2017.

Marc legal

- **Llei per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per la garantia dels drets de les persones LGTBI:**² L'objectiu de la Llei és desenvolupar i garantir els drets de les persones lesbianes, gais, bisexuals, persones trans i intersexuals (LGTBI) erradicant les situacions de discriminació, per a assegurar que en l'Estat espanyol es pugui viure la diversitat afectiva, sexual, de gènere i familiar amb plena llibertat.
- **Llei 11/2014:** Llei 11/2014, de 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia. Coneguda com a Llei contra l'LGTBI-fòbia a Catalunya.
- **Llei 19/2020:** Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no discriminació. Té per objectiu el dret de les persones a viure amb dignitat, seguretat, lliures d'explotació, maltractament i qualsevol altre tipus de discriminació a Catalunya.

Agents socials i institucionals

- **Àrea LGBTI:** Referència a l'Àrea per la igualtat de tracte i no discriminació de les persones LGTBI, adscrita a la Direcció General d'Igualtat de la Conselleria d'Igualtat Feminismes i concretament a la nova Direcció General de polítiques públiques LGBTI+ de la Generalitat de Catalunya.
- **Direcció General de Polítiques públiques LGBTI+:** Direcció general que vertebrava les polítiques LGBTI+, emmarcat dins de la Direcció General d'Igualtat de la nova Conselleria d'Igualtat i Feminismes de la Generalitat de Catalunya.
- **Gerència d'Igualtat i Sostenibilitat Social de la Diputació de Barcelona:** Referència a l'àrea encarregada de les polítiques LGBTI+ de la Diputació de Barcelona.
- **Fiscalia de Delictes d'Odi i Discriminació:** Són fiscalies que s'ocupen dels delictes d'odi i discriminació a les diferents comunitats autònomes³. En aquest informe fem referència principalment a la Fiscalia de Delictes d'odi i discriminació de la Província de Barcelona.
- **Oficina d'Igualtat de Tracte i No Discriminació:** Organisme encarregat de implementar la Llei 19/2020, d'igualtat de tracte i no-discriminació. Adscrit a la Generalitat de Catalunya. El Govern ha de designar a la persona titular i referent de l'organisme. Es nodrirà de personal de la funció pública i de personal expert en matèria de no-discriminació, concretament de l'àmbit jurídic i mediació.
- **Sindicatura de Greuges:** Institució de la Generalitat de Catalunya que té la missió de garantir el dret de totes les persones a una bona administració governamental. Ha d'atendre les queixes de les persones que es trobin desemparades davant l'actuació o la manca d'actuació de les administracions públiques.

(2) El projecte de llei s'aprova definitivament el primer trimestre de 2023.

(3) Les diferents fiscalies delegades poden consultar-se en el següent web: <https://www.fiscal.es/web/fiscal/-/organigrama-delitos-de-odio-y-discriminacion>

Marta Fernández **Cap Regió Policial Metropolitana de Barcelona dels Mossos d'Esquadra**

Els delictes d'odi constitueixen la màxima expressió de la intolerància i són el recurs de les persones que pretenen destruir la diversitat, la pluralitat i la llibertat.

Aquests fets provoquen una especial i greu afectació en les persones víctimes dels mateixos, per tant, la prevenció i investigació dels delictes, i l'acompanyament a les víctimes ha de ser i és una prioritat per a la Policia de la Generalitat, que està compromesa a abordar els delictes d'odi en totes les seves formes. En aquest sentit, el cos de Mossos d'Esquadra s'ha dotat d'una Oficina de Delictes d'Odi i Discriminació i d'una Unitat especialitzada en la investigació d'aquest tipus de delictes en els darrers anys.

En aquest sentit, els conceptes claus i les accions principals en les que ha centrat els esforços la PG-ME, en els darrers anys s'han basat en dos eixos: fer visible el fenomen a través de la denúncia, i incrementar la detecció ampliant la xarxa relacional. En aquest sentit cal posar en valor i agrair la tasca que feu des dels diferents agents socials en el treball per la prevenció, detecció i intervenció d'aquests fets, tasca que és vital i de gran rellevància. La comunicació i relació de la Policia – Mossos d'Esquadra amb les entitats que treballen amb l'objectiu d'eradicar aquests fenòmens, és una eina essencial per augmentar la confiança a l'hora d'interposar una denúncia, i facilitar la detecció i la prevenció d'aquests delictes.

Per últim vull afegir que continuem sumant esforços per a millorar l'atenció a les víctimes a través de la detecció de les seves necessitats i la gestió dels recursos assistencials disponibles. I una de les maneres de fer-ho és adreçar-los i fer-los confluïr en la formació i sensibilització de la Policia – Mossos d'Esquadra i la resta de professionals que intervenen en l'abordatge i l'atenció de les víctimes de l'odi i la discriminació en el seu acompanyament.

Diana Riba **Eurodiputada i Membre de la comissió de Drets de les Dones i Igualtat de Gènere del Parlament Europeu**

Des del Parlament Europeu estem compromesos en construir una Europa feminista, lliure de discriminació i violència, especialment per a grups socials com la comunitat LGTBIQ+. Tot i que s'han fet grans avenços per tal de garantir els drets d'aquesta comunitat, encara tenim molt camí per recórrer i ens cal estar atents, ja que tant la pandèmia com l'auge de l'extrema dreta han suposat que la violència i la discriminació cap a les persones LGTBI s'agreugi. L'organització ILGA (Associació Internacional de Lesbianes, Gais, Bisexuals, Trans i Intersexe) afirma en el seu informe anual que el 2022 fou l'any més violent de l'última dècada per a les persones LGTBI: a l'Estat espanyol, un de cada quatre crims d'odi van estar dirigits contra aquest col·lectiu. Certament, no ens podem permetre fer passos enrere perquè ens hi juguem molt. Ens hi juguem la mateixa democràcia.

Què hi podem fer, doncs? Per començar, recollir dades. Les dades són crucials perquè ens permeten saber on ens cal incidir i què ens cal reforçar o canviar. És gràcies a les dades que podem plantejar polítiques que impactin positivament a la vida de les persones i que cuidin i prioritzin el benestar d'aquelles a qui s'adrecen. En el seu informe sobre el desenvolupament de l'Estratègia per la igualtat de les persones LGTBIQ 2020-2025, la Comissió Europea recalca la necessitat de posar remei a la manca de dades sobre la comunitat LGTBI en diferents àrees, com per exemple, en el camp de la salut, on la falta de dades implica que hi hagi vides que perillin. Volem dades que representin la realitat social, amb tota la seva heterogeneïtat, per així fer política per i amb totes les persones.

Amb tot, a Europa s'està fent feina: una de les iniciatives més prometedores és la proposta de la Comissió d'introduir els discursos i crims d'odi en l'article 83 dels Tractats, per tal que siguin reconeguts com a euro crims. Aquesta iniciativa inclou l'orientació sexual, la identitat i l'expressió de gènere i les característiques sexuals com a motius protegits, reconeixent així la violència motivada per prejudicis contra la comunitat LGTBI. Tant de bo aquesta en sigui la primera de moltes altres que vindran, per construir així un futur lliure de violències i on totes les persones puguin ser, estimar i viure tal com desitgin.

Manuela Fernández

Directora de l'Oficina d'Igualtat de Tracte i No Discriminació de la Generalitat de Catalunya

La creació de l'Oficina d'Igualtat de Tracte i No-discriminació - OITND el mes de març del 2022 marca un abans i un després en quant a la política anti-discriminatòria a Catalunya. En un moment en que l'extrema dreta es troba dins les institucions, i els avenços i drets conquerits formalment estan en perill al nostre país, és imprescindible prioritzar aquelles polítiques i instruments que els consoliden i continuen avançant en la conquesta de drets fonamentals, per a fer-los efectius. El desplegament normatiu iniciat per aquest Govern amb la posada en marxa de l'OITND parteix de l'anterior desplegament de la Llei 11/2024, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia, i té per objecte fer un aterratge dels preceptes de la primera llei d'igualtat de tracte transversal a l'estat espanyol, i per tant assegurar la seva efectivitat i garanties. L'impacte ha d'arribar tant a nivell de polítiques públiques com en quant a les situacions discriminatòries en l'àmbit administratiu que, d'ençà de l'aprovació de la Llei 19/2020, tenen un resposta clara a nivell públic i institucional.

Si un aspecte clau d'aquesta llei és la transversalització de la igualtat de tracte i la no-discriminació en tots els àmbits d'aplicació material recollits al Títol II, no deixa de ser també clau la necessitat d'especificitat en algunes temàtiques que encara han de ser abordades per les polítiques públiques, i que han necessitat d'aquesta llei per a fer-se obligatòries, ja que fins ara la normativa vigent ho havia plantejar en clau de recomanació i d'una forma menys clara.

Sense igualtat no hi ha llibertat, i sense dades no podem fer un bon disseny ni un bon seguiment de les polítiques públiques. Per combatre les discriminacions i avançar cap a la igualtat de tracte real i efectiva, és necessari tenir un coneixement sòlid de la situació, basat en una recerca rigorosa que permeti dissenyar polítiques basades en evidències.

En aquest sentit, la Llei 19/2020, de 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació, recull com a obligació la responsabilitat que tenim les administracions públiques de fer un bon abordatge de la gestió pública, en especial quan aquesta versa en polítiques que han de garantir la igualtat de tracte i la no-discriminació. Per exemple la diagnosi exhaustiva, actualitzada i comparada sobre les discriminacions a Catalunya que ha de servir per justificar les prioritats del Pla per a la igualtat de tracte i la no-discriminació, el que anomenem Macroenquesta perquè serà la primera fotografia sobre les discriminacions amb una mostra de 8.000 persones, que inclourà com a eix de discriminació transversal la LGBTI-fòbia. Aquestes dades permetran dissenyar polítiques de prevenció adequades, així com millorar la intervenció.

Una altra font de diagnòstic són les dades que provenen de les denúncies que recollim des del mes de març de 2022. Som conscients que és una evidència el fet que poques persones acaben denunciant situacions de discriminació, i també de les causes d'aquesta infradenúncia que segons diverses fonts arribaria a un 80%: manca de confiança en les institucions, por a les represàlies, no utilitat perquè no servirà per a res, etc. Però el cert és que les denúncies continuen sent un indicador imprescindible tant per recollir les prioritats i necessitats com per continuar avançant en aquesta transversalitat de les polítiques anti-discriminatòries: a més resolucions de situacions de discriminació més fiabilitat i confiança en aquestes polítiques i les administracions que les promouen, i millor evidència del compromís ferm de les institucions en quant a la LGBTI-fòbia i altres discriminacions. Durant el 2022 han arribat a l'OITND 33 denúncies per motiu d'LGBTI-fòbia d'un total de 169 situacions de discriminació per diferents motius de l'article 1.3. D'aquestes 33, s'han obert 2 expedients sancionadors que han arribat a sancionar-se, 17 s'han arxivat i la resta estan en fase de diligències prèvies o investigació. També és important destacar que algunes d'aquestes denúncies es vehiculen

PRÒLEGS

des de la Xarxa del Servei d'Atenció Integral LGBTI+ a Catalunya, el servei integral i de proximitat a les persones que pateixen qualsevol forma de LGBTI-fòbia.

Un dels reptes que ens plantegem com a OITND és com des de la denúncia podem generar transformacions més profundes i reparació del dany. Estem recollint en diversos protocols, com el Protocol d'Atenció a Víctimes i el Protocol de Mediació, com volem donar resposta a aquestes situacions, què és el que hem planificat en el desplegament progressiu de la Llei 19/2020. En aquest sentit el paper de les entitats que acompanyen a les víctimes, a vegades amb molt pocs recursos i poc reconeixement, és clau perquè continuen arribant a on no arribem els serveis públics. I sobretot perquè la relació de les víctimes continua sent amb les entitats, i les discriminacions patides continuen no sent denunciades majoritàriament. Tot i que no podem parlar encara d'exemples concrets i de resultats de pràctiques restauratives perquè estem encara en una fase inicial del desplegament, si tenim molt clar l'abordatge de les discriminacions, entenent que la visió més restaurativa i la possibilitat sancionadora poden ser complementàries i aconseguen un millor impacte.

Per últim, posar el focus en les discriminacions estructurals i institucionals, en especial en aquells casos invisibilitzats, que generen una gran patiment, és també un altre repte per part de l'OITND, fent efectiu el principi d'igualtat de manera pro-activa i donant un missatge clau a la ciutadania i a la resta d'institucions: no mirarem a una altra banda i treballarem fins aconseguir una societat sense discriminacions.

1. INTRODUCCIÓ.....	17
2. OBJECTIUS I METODOLOGIA.....	21
2.1 Objectius.....	21
2.2 Metodologia.....	21
3. MARC LEGAL A CATALUNYA.....	31
3.1 Normativa Estatal i autonòmica.....	31
3.2 Canvis legislatius estatals i autonòmics.....	34
3.3 Itineraris de les incidències registrades.....	37
4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES	43
4.1 Dades globals - Total incidències.....	43
4.2 Distribució temporal.....	43
4.3 Identificació amb el col·lectiu LGTBI+.....	45
4.4 Edat.....	47
4.5 Territori.....	49
4.6 Tipus d'LGTBI-fòbia - Origen discriminatori.....	52
4.7 Mitjà de discriminació.....	53
4.8 Context.....	55
4.9 Àmbit.....	56
4.10 Tipus de discriminació.....	60
4.11 Conclusions.....	62
5. ANÀLISI QUALITATIU.....	65
5.1 Anàlisi de casos.....	65
5.2 Relat social sobre l'LGTBI-fòbia: Produccions narratives.....	79
5.3 Mirades a la Llei trans estatal.....	93
5.4 Quadre de consensos i dessensons.....	97
6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS.....	99
6.1 Conclusions generals.....	99
6.2 Recomanacions.....	109
7. BONA PRÀCTICA	113
7.1 Projecte per a la prevenció de conductes i/o raons de gènere i/o orientació sexual en l'entorn d'oci noturn.....	113
7.2 Projecte Formatiu Eix Temàtic LGTBI - "Taller de prevenció de l'LGTBI-fòbia" a municipis de menys de 20.000 habitants de la Diputació de Barcelona.....	114
7.3 Grup de Treball sobre l'LGTBI-fòbia al Parlament de Catalunya.....	116
8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	121

1.

2

3

4

5

6

7

8

1. INTRODUCCIÓ

El present informe respon a la situació de l'LGTBI-fòbia a Catalunya durant el 2022 segons el seguiment que en fa l'Observatori Contra l'Homofòbia (en endavant, OCH), de manera que aquest 2022 s'elabora el sisè informe íntegre des de l'aprovació i entrada en vigor de la *Llei 11/2014, per a garantir els drets de les persones LGBTI i eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia*, seguint una metodologia científica, tant pel que fa al registre i recollida de les incidències, com del seu procés i anàlisi. El document constitueix la memòria antidiscriminatòria relativa a l'any 2022 en la mesura que **recull, documenta i analitza les incidències d'LGTBI-fòbia a Catalunya comunicades a l'OCH, així com d'altres incidències sobre les que l'entitat ha tingut coneixement.**

No podem obviar, que el 2022, ha estat l'any de la consolidació de les retirades paulatines de les restriccions sanitàries, degudes a la pandèmia, recuperant quasi en la seva totalitat, el que denominem "normalitat", tot i que com vam comentar en informes interiors, les conseqüències individuals i socials continuen arrossegant-se.

La discriminació i la violència per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere ha continuat present durant l'any 2022. L'LGTBI-fòbia es propaga pels canals que ha tingut al seu abast, adaptant-se als espais i àmbits en el que pot tenir presència, que com veurem, és en tots els àmbits de la vida quotidiana. Una vegada més, les opressions estructurals s'adapten als contextos socials on estem inserides, que malauradament, cristal·litza en pràctiques discriminatòries, que no és més que el deteriorament de les relacions humanes.

L'objectiu de l'informe és **prendre el pols de la realitat del col·lectiu LGBTI+ i l'LGTBI-fòbia a Catalunya feta des de l'àmbit del teixit associatiu i no institucional**, tot i que tal i com es pot extreure del pròleg **treballem de manera conjunta amb les institucions per donar a conèixer la realitat de l'LGTBI-fòbia a la societat catalana**. Concretament, l'OCH ha treballat amb totes les agents implicades en les incidències registrades, especialment aquelles en què hi ha hagut una denúncia, i les ha derivat a les administracions i/o institucions corresponents on hem mantingut la col·laboració pel finançament i producció de l'informe, que inclouen:

- 1- **Àrea LGBTI i la Direcció General de polítiques públiques LGBTI+** del Departament d'Igualtat i Feminismes de la Generalitat de Catalunya;
- 2- **Cossos i forces de seguretat** (Mossos d'Esquadra, Guàrdia Urbana i policies locals);
- 3- **Ajuntament de Barcelona**, concretament en col·laboració amb l'Oficina per la No Discriminació de Barcelona¹, (OND);
- 4- **Diputació de Barcelona**, específicament amb la Gerència d'Igualtat i Sostenibilitat Social.
- 5- **Fiscalia de Delictes d'Odi i Discriminació** de la Província de Barcelona;
- 6- **Sindicatura de Greuges de Catalunya i el Síndic de Greuges de Barcelona**;
- 7- Diversos **ens locals** d'arreu de Catalunya, especialment Ajuntaments i
- 8- **Sectorials LGBTI+** de sindicats,
- 9- **Universitats catalanes** que aporten estudiantat per a la realització de pràctiques i amb d'altres agents de fora del territori català, per a la derivació dels casos que excedeixen el nostre territori d'actuació que és Catalunya.

(1) L'abril de 2020 s'aprova la creació del **Protocol d'actuacions davant situacions de discriminació per LGTBI-fòbia a la ciutat de Barcelona**, protocol de coordinació entre l'Oficina per la No Discriminació, el Centre LGBTI de Barcelona i l'Observatori Contra l'Homofòbia. Es pot consultar al següent enllaç: https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxius-documents/protocol_lgtbifobia.pdf

1. INTRODUCCIÓ

La col·laboració amb totes aquestes agents implicades permet la recollida d'incidències, ja sigui per la comunicació de les mateixes persones afectades d'LGTBI-fòbia, persones del seu entorn, per diferents agents socials o institucionals que tenen coneixement de la situació o per ofici del mateix equip de l'OCH, amb l'objectiu de canalitzar la situació i intentar reparar els danys causats a les víctimes i/o persones afectades per situacions d'LGTBI-fòbia.

El sistema de recollida, estudi i anàlisi de les dades quantitatives i qualitatives està basat en la metodologia científica i és supervisat pel Departament de Psicologia Social de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), col·laboració que es va iniciar el 2015. Per una banda, l'anàlisi quantitativa ens permet analitzar informació concreta i fer una comparativa de les dades que han estat recollides en els informes anteriors. En aquest cas, s'estudia el següent: **Com s'identifiquen les persones afectades per l'LGTBI-fòbia? Quina edat tenen? En quin territori català es produeixen els actes discriminatoris? Quan es produeixen? Quina és l'origen discriminatori? A través de quin mitjà es produeixen? En quin context i àmbit específic es dona la discriminació/agressió? Quin tipus d'agressió/discriminació pateixen les persones LGTBI+? Quin és l'itinerari que pren la incidència?**

A més, i a l'igual que en informes anteriors, aquest 2022, volem centrar-nos en un tipus d'LGTBI-fòbia donada la importància i el debat públic que encara suscita el marc legislatiu estatal que garanteix els **drets del col·lectiu trans***. Estem parlant de la **transfòbia**. Una discriminació palpable en diferents àmbits de la vida social: salut, educació, laboral... que necessita ser explorada per incidir en el seu tractament i anàlisi. De manera similar, en la part de l'estudi qualitatiu, explorarem els àmbits amb un resultat culminant i on la transfòbia en té més presència a través dels anàlisis de casos i en el capítol del marc legal.

Concretament, aquest 2022 ens centrem en l'impacte social i polític que ha generat el contingut de l'avantprojecte de la *"Lei per la igualtat real i efectiva de les persones trans i per la garantia dels drets de les persones LGTBI"* coneguda popularment, com a llei trans.

Així mateix, posem de rellevància les **agressions físiques**, que en el 2022 son el tipus de discriminació més registrat, la majoria d'elles produïdes en via pública (36,7%)

Hem continuat un apartat en l'anàlisi qualitativa que es **centra en esbossar estratègies contra l'auge transnacional de l'extrema dreta** i el perill que suposa en la garantia de drets del col·lectiu LGTBI+, específicament la virulència dels discursos d'odi vertits (per l'extrema dreta i també determinats sectors progressistes), cap al col·lectiu trans*, sobre tot cap a les dones trans*

Enguany, sent el tercer any de l'actual equip directiu, s'ha continuat amb **la modificació d'alguns criteris en l'explotació agregada quantitativa, sense caure en reduccionismes i que intenten donar una anàlisi completa de l'LGTBI-fòbia a través de la nostra tasca assistencial i de registre**. Tenir dades estables permet anar-ne incorporant de noves. Cal comentar que en el present informe es presenten les dades dels últims 5 anys (lustre) amb les seves respectives comparatives amb els darrers anys, tot i que degut a millores en l'establiment d'indicadors, trobem algunes dades que no podran ser comparades amb les dades obtingudes en els darrers anys, ja que són nous indicadors o indicadors modificats i apostem per a que els pròxims anys puguin ser dades referents.

Per altra banda, l'anàlisi qualitativa ens permet conèixer el relat social de l'LGTBI-fòbia, a través de l'anàlisi de casos i de les produccions narratives. Concretament, en aquesta part presentem una anàlisi de diferents incidències que ha rebut l'entitat, tot mostrant la heterogeneïtat de casos que podem arribar a tractar durant l'any. Per l'OCH, la part qualitativa dona vida a les experiències i fa coneixedora a la ciutadania de la discriminació encara existent i que en ocasions, amb només els números, pot quedar asèptica i amb certa fredor (Hepburn i Wiggins, 2007).

1. INTRODUCCIÓ

Les conclusions de l'informe recullen una anàlisi conjunta basada en la dissecció quantitativa i qualitativa, de manera que aquest any destaquem: **1) segon any consecutiu que registrem més de 200 incidències; 2) la via pública com a principal àmbit on es produeixen les incidències, amb un caràcter rellevant a les agressions físiques; 3) representació de la transfòbia i equitat territorial en els anàlisis de casos i 4) l'extrema dreta com a força legitimadora dels discursos d'odi.**

Cal esmentar que l'OCH és una de les entitats residents i que té seu al Centre LGTBI de Barcelona, centre municipal de referència en temàtiques de diversitat sexoafectiva i de gènere. El centre és cabdal per l'OCH que disposa d'una infraestructura i un espai de relació amb el teixit associatiu LGTBI+ de la ciutat que permet una millor visibilitat de les tasques de l'entitat i que facilita el treball en xarxa amb el teixit associatiu LGTBI+ i diferents administracions per a tractar incidències conjuntament. Cal mencionar que des de l'any 2017, les incidències registrades han anat en augment, sobrepasant les 200 en els últims dos anys (111; 113; 160; 189, 284 i 237).

Pel que fa a les **recomanacions, aquestes insten als diferents agents institucionals i socials a continuar treballant conjuntament contra l'LGTBI-fòbia, específicament a implementar polítiques, programes i accions previstes en els marcs normatius legals de garantia de drets que ens regeixen. Les recomanacions aniran orientades i associades a les extrems de les conclusions del primer Grup de Treball sobre l'LGTBI-fòbia del Parlament de Catalunya². És l'apartat amb una visió i objectiu d'aconseguir un impacte polític, i entenem que l'informe contribueix al debat, reflexió i aprenentatge sobre establir estratègies d'intervenció contra l'LGTBI-fòbia.**

Des de l'any 2016, s'inclouen a l'informe bones pràctiques de l'any dutes a termes per l'OCH . Enguany, per la seva transcendència, escollim el (1) projecte de prevenció d'oci nocturn del districte de Sant Martí; (2) projecte formatiu sobre diversitat afectiva sexual i de gènere a municipis de menys de 20.000 habitants de la Diputació de Barcelona i (3) el Grup de Treball sobre l'LGTBI-fòbia al Parlament de Catalunya.

L'equip directiu format per la Patrícia Aljama i l'Emerson Vicente da Cruz, que s'encarrega de les tasques de direcció d'anàlisi i investigació i el Cristian Carrer i l'Albert Carrasco, de les tasques de direcció tècnica i gestió d'equips, composts per activistes, professionals i voluntariat de diferents àmbits com la sociologia, la psicologia clínica i social, el dret, el periodisme, la politologia i el disseny gràfic contribueixen a la realització de l'Estat de l'LGTBI-fòbia a Catalunya 2022, de manera que **esdevé un producte co-construït per l'equip que configura l'OCH.**

No volem acabar, sense realitzar un recordatori a totes aquelles víctimes, especialment a les invisibilitzades per patir situacions d'LGTBI-fòbia.

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

2.1 Objectius

L'Informe Estat de l'LGTTBI-fòbia a Catalunya 2022 es marca **quatre objectius** principals:

1. Fer un seguiment de l'aplicació del marc legal a Catalunya i la seva afectació sobre la realitat de l'LGTTBI-fòbia.
2. Abordar el fenomen de l'LGTTBI-fòbia a Catalunya.
3. Aproximar-nos a les vivències discriminatòries de les persones que han comunicat una incidència a l'Observatori Contra l'Homofòbia.
4. Proporcionar una sèrie de conclusions i recomanacions que guiaran l'activitat de l'entitat del proper any.

2.2 Metodologia

Aquest apartat explica les metodologies utilitzades per a l'elaboració de l'informe, tant en el seu vessant quantitatiu com qualitatiu.

Recerca quantitativa: registre i anàlisi de les incidències rebudes

En el cas de la secció quantitativa de l'informe, el mètode aplicat ha estat el de registrar per escrit les incidències rebudes i/o realitzades d'ofici, sobre la base de criteris estandarditzats a través d'un protocol de registre sistemàtic atorgant un número identificador, codificant el canal de recepció i omplint diferents indicadors relacionats amb la incidència comunicada pel seu posterior anàlisi. Tanmateix, s'omple una fitxa de consulta¹ per a cada incidència amb tota la informació i material de les mateixes. Les dades es centren, principalment, en la situació discriminatòria i no en la víctima o persona afectada. Aquestes dades suposen una radiografia quantitativa interessant per apropar-se al fenomen de l'LGTTBI-fòbia a la Catalunya d'avui.

La construcció d'indicadors pretén apropar-se, de la manera més fidel i completa, a les situacions que en són comunicades. En aquest sentit, els indicadors són revisats pel nostre equip de professionals per a la seva adaptació i/o incorporació de nous, sempre que proporcionin informació rellevant sobre la manera d'operar de l'LGTTBI-fòbia i de la vivència de les víctimes i/o persones afectades. D'aquesta manera, els nous indicadors poden ser adaptats en posteriors informes, sempre amb l'objectiu d'analitzar d'una forma més completa les diferents situacions d'LGTTBI-fòbia registrades per l'OCH. A continuació exposem els indicadors del protocol de registre:

1. Dades globals - Número d'incidència. Números correlatius a partir de l'1 sense interrupcions ni repeticions, de manera que ens permet conèixer fàcilment el número d'incidències registrades per l'equip de l'OCH i quantificar-les.

(1) La fitxa de consulta es pot consultar en els anteriors informes de l'Estat de l'LGTTBI-fòbia.

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

2. Identificació amb el col·lectiu LGTBI+. Aquesta informació s'extrau del relat de la persona afectada, ja sigui a través de les narratives i/o de les atencions realitzades però, no sempre la persona proporciona aquesta informació i a l'Observatori Contra l'Homofòbia no pressuposem l'orientació afectivosexual de les persones². Així doncs, per tal de tenir en compte la diversitat afectiva, sexual i d'identitats de gènere, així com les diferents tipologies de discriminació, els col·lectius descrits són:

1- Gai;

2- Lesbiana;

3- Trans*: home trans, dona trans, persones no binàries, col·lectiu trans³

4- Bisexual;

5- Intersexual i

6- Altres (+)

En aquest sentit, utilitzem la categoria de persona bisexual, per exemple, quan tenim la certesa de la seva identificació, tot i que la discriminació patida pot estar motivada per la seva orientació bisexual i/o bé per la pràctica afectivosexual del moment (gaifòbia/lesbofòbia). En la categoria altres (+), registrem totes aquelles orientacions afectivosexuals i/o identitats de gènere que no són contemplades a la Llei 11/2014 ni a la Llei 19/2020 com les persones heterosexuales i que la discriminació està basada en la seva expressió de gènere.

3. Edat. Fa referència als anys que té la persona afectada. Si qui denuncia és una altra persona diferent, no es registren les dades del/de la denunciant, de manera que l'edat correspon sempre a la persona afectada. El registre s'agrupa per trams:

1- Menor de 18 anys;

2- 18 a 25 anys

3- 26 a 35 anys;

4- 36 a 45 anys;

5- 46 a 60 anys i

6- + de 61 anys

4. Territori. Dades en relació a la ubicació física i espacial de la incidència en el territori català. Distingim:

A - Província. Província de Catalunya en la qual van ocórrer els fets discriminatoris (Barcelona, Girona, Tarragona i Lleida). En cas que la discriminació hagi estat no presencial no es registra aquesta dada. Els casos que ocorren a l'espai virtual i en els mitjans de comunicació, a vegades, poden afectar el total del territori; per aquest motiu no se'ls pot assignar un territori determinat i, per tant, queden fora de l'anàlisi territorial de les incidències. Finalment, podem tenir informació sobre la situació discriminatòria però no de la seva ubicació. En aquest cas, es registren els casos sota l'etiqueta sense dades.

(2) L'indicador es basa en la percepció mitjançant la informació que disposem de les persones afectades sense la pretensió d'una categorització essencialista, ja que no preguntem explícitament per les orientacions sexoafectives i identitats de gènere de les persones.

(3) Per col·lectiu trans fem referència a incidències que van dirigides contra el col·lectiu trans en general i no a persones físiques concretes (ex: article de premsa de contingut transfòbic).

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

B - Població. Població de Catalunya en la qual van ocórrer els fets discriminatoris. L'indicador és més específic i es registra la ciutat o municipi on ha ocorregut el succés. En cas que la discriminació/agressió no hagi estat presencial, no es registra aquesta dada. Finalment, podem tenir informació sobre la situació discriminatòria però no de la seva ubicació. En aquest supòsit, es registra aquest indicador sota la categoria sense dades.

5. Distribució temporal. Mes en què es comunica la incidència a l'OCH i es registra de manera escrita (gener, febrer, març...).

A - Data dels fets. En aquest subindicador classifiquem la franja setmanal en què ha ocorregut la incidència: entre setmana (de les 6.00 hores de dilluns fins les 00.00 hores de divendres) i cap de setmana (divendres, de les 00:00 fins dilluns a les 6:00 hores). Finalment, si no disposem d'aquesta informació es registra amb l'etiqueta sense dades.

B - Horari dels fets. Hora en què succeeixen els fets discriminatoris. Les hores són estratificades en quatre franges horàries pel seu anàlisi:

1- Matí: De 6:00 a 12:00 hores;

2- Tarda: De 12:00 a 20:00 hores;

3- Nit: De 20:00 a 0:00 hores;

4- Matinada: De 0:00 a 6:00 hores

Si no disposem d'aquesta informació es registra sota la categoria sense dades.

6. Tipus d'LGTBI-fòbia. Tipus de discriminació percebuda de la persona afectada que no té perquè correspondre, necessàriament, amb el col·lectiu amb el què s'identifica. Per exemple, un home trans que és llegit com a cis i insultat per "maricón". La seva identificació és amb el col·lectiu trans* però el tipus de violència rebuda és gaifòbia. Aquest indicador, doncs, es centra en les pràctiques i no en les identitats, ja que ens interessa conèixer la tipologia discriminatòria. En distingim:

1- Gaifòbia

2- Lesbofòbia

3- Bifòbia

4- Transfòbia

5- Interfòbia

6- LGTBI-fòbia - Generalista

7- Serofòbia⁴

(4) Aquest tipus de discriminació està contemplat en la Llei 19/2020, d'igualtat de tracte i no-discriminació de la Generalitat de Catalunya.

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

7. Mitjà de discriminació. Mitjà a través del qual es dona la discriminació. Distingim:

- A - Presencial:** Situacions ocorregudes en persona;
- B - No-Presencial:** Incidència succeïda a distància, a través de correu postal, d'internet, xarxes socials, per telèfon o d'algun mitjà de comunicació.
- C - Suport físic:** Quan és a través de cartelleria, fulletons, pintades, entre d'altres.

8. Context: Les circumstàncies i condicions que envolten la incidència. Distingim:

- A - Espai públic:** via pública, places, institucions públiques
- B - Espai privat:** llar personal, edifici o comunitat de residència i lloc de treball
- C - Espai privat de concurrència pública:** locals gastronòmics, discoteques, botigues, bars, mútues, cinemes, teatres, museus, etc.
- D - Espai virtual:** telèfon, diaris i revistes, programes de ràdio i TV, xarxes socials, correus electrònics, etc.

9. Àmbit Espai concret on ocorre l'acte discriminatori i/o agressió. Distingim:

- A - Institucional:** Administracions públiques, Oficines d'Atenció al Ciutadà (OAC) i altres espais que depenguin de poders públics.
- B - Laboral:** lloc on treballa la persona com empreses, associacions o fundacions
- C - Educatiu:** escoles públiques i privades, universitats, etc.
- D - Salut:** hospitals, CAPs, Mútues, consulta privada, etc.
- E - Esportiu:** equipaments i/o equips esportius, competicions, etc.
- F - Habitatge:** comunitat de veïns, immobiliàries, lloguer, hipoteques, etc.
- G - Nucli de Convivència:** no cal que sigui la família, sinó amb aquelles persones amb les que es conviu.
- H - Transport públic:** metro, bus, tren, ferrocarrils, etc.
- I - Via pública:** carrers, avingudes, places, esdeveniments a l'aire lliure, etc.
- J - Espai d'oci nocturn:** discoteques, bars, etc.
- K - Espai gastronòmic:** restaurants, bars, cafeteries, etc.
- L - Cultural:** cinemes, teatres, biblioteques, museus, esplais, etc.
- M - Establiment comercial:** botigues, comerços, supermercats, centres comercials, etc.
- N - Internet i xarxes socials:** correu electrònic, Twitter, Instagram, blogs, webs, etc.
- O - Mitjà de comunicació:** diaris, revistes, programes de ràdio i TV, etc.
- P - Comunicació privada:** contestador automàtic, missatges de whatsapp, missatges de text, missatges de veu.

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

10. Tipus de discriminació. És el tipus de discriminació rebuda. Hi ha un gradient en l'escala de discriminació i sempre es registra el més greu. Per exemple, si a una persona la insulten i després la colpegen registrem l'agressió física per a deixar constància de la magnitud del fet, tot i que això no significa que vulguem restar importància a altres tipologies. Des de l'equip jurídic i psicosocial treballem per acompanyar a la persona en el procés de reparació de la seva dignitat, sent la persona afectada la que té agència i decisió en tot moment sobre el procés recorregut. En distingim:

- A - Agressió verbal**, insults de tota mena rebuts en persona o per altres mitjans.
- B - Agressió física**, tot tipus d'agressions que impliquin un contacte físic. Pot anar d'empentes o cops lleus a cops més greus.
- C - Amenaces**, de tota mena, com amenaces d'ús de força física, intimidació per revelar l'orientació afectivosexual, etc;
- D - Assetjament**, tot tipus d'assetjament sistemàtic, repetit en el temps (educatiu, laboral -inclòs l'acomiadament-, sexual, per part de companys/es de treball, veïns/es, familiars, etc.);
- E - Tracte inadequat**, no es respecta la identitat de gènere o orientació afectivosexual, es formulen preguntes discriminatòries, s'exclou a la persona i/o col·lectiu, etc. Per exemple, cridar a una persona trans per la seva identitat registral (deadname) i no per la seva identitat sentida.
- F - Odi i exaltació**, expressions i/o insults que inciten a l'odi. Foment, instigació o promoció d'odi, humiliació o menyspreu d'una persona o un grup de persones, així com descrèdit, difusió d'estereotips negatius o estigmatització, pel fet de presentar una diversitat sexoafectiva i de gènere.
- G - Dret d'admissió**, quan s'impedeix l'entrada o s'expulsa a una persona d'un local públic o privat, de qualsevol tipus (gastronòmic, oci nocturn, institució pública, bar, etc.) per la seva orientació afectivosexual, identitat i/o expressió de gènere.
- H - Altres**, inclou totes les situacions que no poden ser inserides en les categories anteriors com, per exemple, el descuit a monuments LGTBI+.

11. Itinerari. Es refereix al recorregut - que pot ser jurídic o d'altra naturalesa - que es dona a la incidència en funció dels instruments que es decideixin utilitzar. En distingim:

- A - Comunicat públic**, incidència pública sobre la situació discriminatòria.
- B - Procés penal**, actuacions dirigides a l'obertura d'un procediment penal, ja sigui a través de la interposició d'una denúncia a les autoritats competents – Policia, Fiscalia o Jutjats – o, bé, mitjançant la personació com a acusació particular o popular en un procediment penal ja incoat. És l'itinerari adequat quan, de la incidència rebuda per l'OCH, es desprenen elements que podrien ser constitutius d'un delictes previst en el Codi Penal.
- C - Procés administratiu**, Es comuniquen els fets a l'Àrea LGTBI+ de la Generalitat de Catalunya, des d'on s'inicien actuacions per aclarir els fets i, donat el cas, s'incoa expedient sancionador que pot acabar amb l'efectiva imposició de sanció o en l'arxiu de l'expedient. La resolució pot contenir mesures pedagògiques com, per exemple, l'obligatorietat d'assistir a cursos en defensa dels drets humans.
- D - Estat LGTBI-fòbia OCH** - Sense itinerari, aquestes incidències, o bé no han tingut cap recorregut (només s'han registrat) o bé només s'ha atès a la víctima i/o persona afectada. Moltes persones decideixen que no volen continuar amb un procés judicial o administratiu pel que suposa en el pla personal, emocional i econòmic o per altres motius.

(1) Aquest indicador està basat en la relació de treball amb l'Oficina per a la No Discriminació (OND) de l'Ajuntament de Barcelona. L'OCH participa en la denominada "Taula d'Entitats" per a l'elaboració de l'informe "Observatori de les Discriminacions Informe de la taula d'entitats" amb servei d'Atenció a Víctimes de discriminació.

(2) Idem que l'anterior.

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

- E - Procés laboral**, la incidència és relativa a una situació de discriminació o assetjament en el lloc de treball. La via adequada pot ser l'inici d'un procediment judicial en la jurisdicció social – sens perjudici de que els fets puguin constituir també un delictes - o, bé, posant els fets en coneixement de la Inspecció de Treball.
- F - Síndic de Greuges**, institució que funciona com a defensor del poble, supervisant l'actuació de les administracions públiques catalanes. Pot obrir una investigació que acaba amb resolucions que no tenen caràcter executiu obligatori però sí que són recomanacions i beneficia en incidència pública. Aquí tant pot ser la Sindicatura de Greuges de Catalunya com el Síndic de Greuges de Barcelona.
- G - Atenció Psicosocial OCH**, incidències que no són denunciades per un canal oficial o que no tenen un itinerari legal però que reben atenció psicosocial de l'OCH.
- H - Protocol Barcelona**, incidències de la ciutat de Barcelona, que a més de notificar-se, es coordinen i/o deriven a l'Oficina per a la No Discriminació (OND) de l'Ajuntament de Barcelona o al Centre LGTBI de Barcelona perquè iniciïn o continuïn amb el pla de treball.
- I - Educatiu**: Incidències que tenen lloc en centres educatius (assetjament escolar, discriminació a professorat, etc.) i que es gestionen dins del propi centre.

Anàlisi qualitativa: aproximació social

Amb la intenció de procurar una visió més exhaustiva sobre el que suposa el fenomen de l'LGTBI-fòbia per a la ciutadania a Catalunya, aquest informe afegeix al seu contingut una aproximació qualitativa.

La recerca qualitativa vol aproximar-se a les vivències discriminatòries patides per persones LGTBI+ a Catalunya i problematitzar aquest fenomen psicosocial. Per tant, l'utilitzem amb la finalitat d'obtenir la vivència psicosocial de l'LGTBI-fòbia, a la qual ens aproximem a partir de dues tècniques: (1) **l'anàlisi de casos** de diferents situacions registrades i ateses i (2) les **produccions narratives**, amb persones afectades per l'LGTBI-fòbia.

Anàlisi de casos. És una tècnica d'estudi fonamentada i holística que permet proporcionar informació descriptiva d'un esdeveniment recent (Ceballos-Herrera, 2009; Martínez, 2006); en aquest cas, una situació discriminatòria que és comunicada i atesa per l'equip de l'OCH. El seu objectiu és contribuir a l'enteniment de fenòmens socials complexos (Yin, 2014), de manera que aporta informació simplificada, aclareix significats i comunica un coneixement tàcit que facilita la comprensió a la persona lectora. A més, esdevé una eina útil per a valorar la informació a ressaltar en un judici i per a detectar polítiques a implementar (Stake, 2000). Des de 2014, aquesta tècnica s'utilitza en els informes de l'Estat de l'LGTBI-fòbia a Catalunya.

A manera d'exposició d'antecedents que justifiquen la recerca, al capítol 5 es fa un recorregut a través de 24 incidències destacades recollides durant el 2022 per l'OCH. Aquest punt inclou l'objectiu d'aproximar-nos al fenomen de l'LGTBI-fòbia i aprofundir en les situacions discriminatòries que pateix el col·lectiu en diferents àmbits de la vida social a través dels anàlisis de casos, específicament, els casos de transfòbia. Tanmateix, som conscients que aquesta anàlisi és una petita part de les agressions i/o discriminacions patides, ja que no totes les persones afectades per una situació discriminatòria comuniquen aquest fet o no totes ho fan a l'OCH.

Produccions Narratives. La narrativa implica un procés de comunicació dins del qual la persona informant i la investigadora poden intercanviar experiències, donant lloc a un relat final sobre l'experiència compartida d'un tema en concret, en aquest cas, l'LGTBI-fòbia i la seva situació

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

discriminatòria (Balasch i Montenegro, 2003; Biglia i Bonet-Martí, 2009). La narrativa implica un esforç d'immersió per la persona investigada, en aquest cas, persones que han viscut una situació discriminatòria per motius de la seva orientació afectivosexual, identitat i/o expressió de gènere, que assisteix activament a aquest exercici de reposició vital. La narrativa, en aquest sentit, és un instrument d'indagació que intenta posar de manifest l'estructuració del sentit del relat conjunt produït. És el tercer any que utilitzem aquesta tècnica en l'aproximació qualitativa.

L'argument principal és que les narratives proporcionen un coneixement amb l'agència i participació de la víctima i/o persona afectada, que participa en el procés de traslladar la seva vivència discriminatòria. Si ho aterrem a la pràctica realitzada, el que volem mostrar, és la vivència de les persones participants sobre tres eixos que guien la producció de la narrativa: la seva comprensió sobre l'LGTBI-fòbia, la situació discriminatòria viscuda en primera persona i el paper d'acompanyament i accions realitzades per l'OCH i/o per altres agents implicades en la situació discriminatòria. Cal dir que les narratives expressen les opinions, els punts de vista i l'experiència viscuda de les persones participants, a través del seu relat, i que es conserva el material (àudios i textualitzacions) per a la posterior producció del text, que és co-produït i revisat per ambdues parts (persona investigadora i participant). A continuació exposem el procediment seguit per a la realització de les narratives:

- 1 - Es parteix d'un fenomen a estudiar, en aquest cas l'LGTBI-fòbia. La persona investigadora exposa diferents temàtiques i contingències relacionades amb el fenomen a través del material teòric existent o de les seves experiències.
- 2 - La persona investigadora s'interessa per trobar persones que han viscut el fenomen a estudiar. Aquesta cerca està cribrada per les incidències rebudes durant l'any en curs, donant preferència a aquelles persones que fan ús dels serveis de l'entitat, a banda d'altres variables que poden influir com la seva disponibilitat, la seva ubicació de residència i/o convivència, o altres. Es notifica a la persona que ha patit una situació per LGTBI-fòbia en primera persona, la proposta de participar en l'informe i el procediment complet a seguir. La narrativa neix d'una "ignorància" conscient per part de la persona investigadora, que lluny de suposar que coneix el sentit que les persones donen als seus actes, es compromet a proposar temàtiques i qüestions directament a les persones interessades, de tal forma que puguin expressar-se en els seus propis termes i amb la suficient profunditat per a recollir la riquesa de significats, els quals poden ser els mateixos o no que la persona investigadora.
- 3 - La persona investigadora ha de tractar d'establir una relació personal amb les seves interlocutores, avançant lentament al principi, formulant inicialment preguntes que permetin saber què és important per a la persona informant. Així mateix, per l'equip de l'Observatori té rellevància ja que proporciona una informació important per l'elaboració de l'informe.
- 4 - La persona investigadora ha de portar a terme un apropament gradual a l'estructuració de sentit sobre la vivència social sobre la que s'està parlant. Aquesta estructuració de sentit, que a poc a poc es va construint en la conversa, és la que esdevé un marc de referència flexible sense rigidesa premeditada.
- 5 - La persona investigadora, en el decurs de la narrativa, s'interessa més pels significats que pels fets, més pels sentiments que per coneixements, més per interpretacions i vivències que per descripcions. La persona informant, llavors, és un subjecte partidista i que parla des d'una posició determinada.
- 6 - La persona investigadora realitza un text amb les temàtiques tractades a les sessions; aquest procés es denomina textualització.
- 7 - La persona investigadora retorna el text de la sessió realitzada a la persona informant, les vegades que siguin necessàries per a portar a terme els successius canvis, fins que la persona informant es vegi plenament reflexada en les temàtiques tractades.

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

- 8 - Finalment, es considera que la narrativa textualitzada és un text amb un significat polític que reflexa el posicionament de la persona, respecte a les temàtiques i qüestions tractades de forma conjunta.

Partint del supòsit que els marcs discursius d'una societat es reproduïxen a escala microsocial (Íñiguez, 2003), la unió dels testimoniatges aconseguits forma un relat col·lectiu que dona lloc a un corpus discursiu. Una vegada concloues les narratives, passen a ser analitzades. Els resultats s'exposen a les narracions que recull el capítol cinquè. Amb la informació proporcionada a les narratives i els anàlisi de casos, es realitza un quadre de consensos i dissensos a mode de resum, que permet conèixer les característiques del relat esmentat. Les qüestions més destacades d'aquesta anàlisi comparativa són incorporades a l'apartat de conclusions i recomanacions de l'informe.

La finalitat que es pretén és la de conèixer i apropar la ciutadania a la realitat LGTBI-fòbica a través del relat de les mateixes persones afectades. La pretensió de l'equip era aplicar l'heterogeneïtat de subcol·lectius, la diversitat territorial i multiplicitat d'àmbits discriminatoris. Aquest s'han realitzat 3 produccions narratives: **1) Agressió física i verbal a un professor; 2) Denegació de servei a una parella de noies a una cafeteria i 3) Intent de robatori motivat per homofòbia**

Construcció de mapes

Per últim, incorporem un mapa per ubicar les incidències LGTBI-fòbiques registrades durant l'any 2022 a tota Catalunya. El programa utilitzat per a la seva realització ha estat Adobe Illustrator 2020, editor gràfic de vectorials en forma de taller d'art que es treballa sobre un tauler de dibuix, conegut com a "taula de treball" i que està destinat a la creació artística de dibuix i pintura d'il·lustració, per crear i dissenyar imatges. El programa pertany a la rama de l'art digital, aplicada a la il·lustració tècnica i/o el disseny gràfic. Els mapes són convertits en un format vectorial pel seu disseny. Una vegada dibuixats es decideix ubicar amb punts de colors a sobre de la zona aproximada on han succeït les situacions discriminatòries.

A través d'aquesta tècnica es construeix un mapa de Catalunya per comarques, marcant aproximadament en quin punt de la comarca han ocorregut les incidències registrades i posant, a sobre, el nombre de casos registrats. L'objectiu és aconseguir una primera aproximació visual del nombre d'incidències registrades i la seva ubicació (de les que tenim les dades exactes de la comarca i/o població on han ocorregut).

Gràcies a aquesta reflexió múltiple que permeten tant les eines quantitatives com les qualitatives, el resultat de l'informe és una valoració rigorosa i completa dins de les seves possibilitats. Tot això amb l'objectiu de mostrar d'una manera veraç i fundada el que anuncia el seu títol: **"L'Estat de l'LGTBI-fòbia a Catalunya l'any 2022"**.

3. MARC LEGAL A CATALUNYA

Aquest capítol pretén analitzar el marc legal i la seva afectació en l'itinerari que prenen les incidències registrades per LGTBI-fòbia a Catalunya, segons les dades de l'OCH recollides de l'1 de gener al 31 de desembre de 2022. Per aquest motiu, es fa un recorregut descriptiu que permet identificar els elements principals de les normatives aplicables als casos de LGTBI-fòbia que condicionen la implementació d'accions en diferents àmbits de la vida social.

En primer lloc, es presenta un recull de les principals normatives estatals i autonòmiques que defensen els drets de les persones LGTBI+, prestant especial atenció a la Llei 11/2014 que vertebrava les principals polítiques públiques en matèria LGTBI+ a Catalunya, o la més generalista, la Llei 19/2020 per a la igualtat de tracte i no discriminació.

A continuació, s'exposen els principals canvis normatius que s'estan tramitant en l'actualitat i que tindran una afectació en els drets de les persones LGTBI+. En aquest cas, concretament s'analitzen la **Llei trans* i LGTBI estatal, el projecte de Llei trans* catalana i la modificació de la Llei 11/2014** a iniciativa de l'OCH.

Finalment, s'analitza el recorregut de les incidències registrades per l'OCH durant l'any 2022 en relació amb els textos legals esmentats, entre d'altres de contingut no legislatiu.

3.1 Normativa estatal i autonòmica

El marc legal que regeix la discriminació en diversitat afectivosexual, d'identitat i/o d'expressió de gènere es recull en diverses normatives de diferents nivells i àmbits (estatal i autonòmic). A continuació en destaquem les més rellevants:

1.1. Constitució Espanyola

La **Constitució Espanyola** és la norma superior de l'ordenament jurídic espanyol. En el cas de la protecció de l'orientació afectivosexual, la identitat i/o expressió de gènere trobem com a preceptes de referència l'article 10, el qual reconeix el dret a la dignitat de la persona i al lliure desenvolupament de la personalitat (STC núm. 214/1991, STC 99/2019, FJ 4a); i l'article 14 que reconeix com a dret fonamental el principi d'igualtat i no discriminació (STC 41/2006). La Constitució no recull expressament la prohibició de discriminació per raó d'orientació sexual ni identitat de gènere, però progressivament l'ha anat reconeixent (STC 41/2006, FJ 3; STC 176/2008, FJ 4).

Cal destacar la recent sentència 67/2022, de 2 de juny, que reconeix expressament la "identitat de gènere" com a factor prohibit de discriminació (fins ara s'utilitzava l'expressió "condició de transsexual") i on s'integren les persones trans* i no-binàries. També reconeix l'expressió de gènere com a projecció de la identitat de gènere dins el dret a la pròpia imatge (art. 18.1 CE).

Més enllà dels drets, la Constitució també estableix el deure de l'Estat a garantir aquests drets. És important destacar l'article 9.2 CE sobre les condicions de llibertat i d'igualtat. Les conseqüències jurídiques de la vulneració d'aquests drets es concreten en la legislació ordinària, especialment en matèria administrativa i penal.

1.2. Estatut d'Autonomia de Catalunya

L'**Estatut d'Autonomia de Catalunya (EAC)** és la norma superior de l'ordenament jurídic de Catalunya i preveu diverses disposicions de protecció dels drets de les persones LGTBI+. D'una banda, l'article 4 estableix un mandat als poders públics de promoure les condicions efectives de llibertat i igualtat i l'article 15 reconeix el dret de totes les persones a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures

3. MARC LEGAL A CATALUNYA

de tota mena de discriminació, al lliure desenvolupament de la personalitat i capacitat personal, així com el deure dels poders públics de promoure-ho. D'altra banda, els articles 40.7 i 40.8 preveuen la promoció de la igualtat entre totes les persones i tota mena de famílies, així com l'eradicació de l'homofòbia i de qualsevol altra expressió que atempti contra la igualtat i la dignitat de les persones com a mandat per als poders públics.

En matèria competencial, correspon a l'Estat la legislació bàsica en matèria d'igualtat (art. 149.1.1a CE), però les comunitats autònomes com Catalunya tenen una competència instrumental en aquesta matèria en el marc de les competències pròpies (STC 159/2016, FJ 2), com resulta amb diferents normatives, com la Llei 11/2014 en matèria LGTBI+ o la Llei 19/2020 d'igualtat de tracte i no-discriminació.

1.3. Codi penal

Al **Codi penal espanyol de 1995**, amb les subseqüents reformes trobem la prohibició de diverses conductes d'afecció principal per a les persones LGTBI+ en empara al principi d'igualtat i la prohibició de discriminació. Podem definir com a eines principals per a la protecció dels drets de les persones LGTBI+ a l'Estat espanyol, per una banda, a la part general, **l'agreujant per motius d'orientació o d'identitat sexual o de gènere (art. 22.4 CP)** i, per altra banda, a la part especial, els anomenats **delictes d'odi (arts. 510 a 512 i 515 CP)**. A més a més, trobem també l'article **314 CP**, on es prohibeix la **discriminació per motius d'orientació o d'identitat sexual i de gènere en l'àmbit laboral**, tant sigui públic com privat.

En primer lloc, l'article 22.4 CP dona la possibilitat d'agreujar la pena de qualsevol delicte de la part especial del Codi penal comès amb motivació discriminatòria per l'orientació sexual i identitat sexual o de gènere. Es descarta, després de la reforma de 2021, la jurisprudència que requeria l'acreditació de la pertinència a un grup minoritari, donat que la nova redacció indica que és indiferent que aquestes circumstàncies o condicions concorrin efectivament sobre la persona que recau la conducta. La jurisprudència majoritària (STS núm. 3124/2019, STSJCat núm. 4095/2019, entre d'altres) considera que s'atorga una major protecció als col·lectius discriminats que es troben en desavantatge per desenvolupar-se lliurement. Amb aquest motiu concret discriminatori, que cal provar en relació amb el fet delictiu, es materialitzen idees contràries a un valor constitucional essencial, el principi d'igualtat, que quedaria lesionat a banda del bé jurídic protegit del fet delictiu concret.

En segon lloc, els articles 510 CP i següents tipifiquen els anomenats delictes d'odi, prohibint totes aquelles conductes que fomenten de manera directa o indirecta l'odi, l'hostilitat, la discriminació i la violència per motiu d'orientació afectivosexual i/o d'identitat de gènere. A banda, també protegeixen en els casos de lesió de la dignitat de les persones del col·lectiu mitjançant la humiliació, menyspreu o descrèdit. És important destacar que s'estableix un subtipus agreujat del delicte quan la seva comissió s'hagués fet a través de les xarxes socials.

Als criteris interpretatius i més recents del Tribunal Suprem (STS 9-2-2018, ATS 21-6-2021) trobem que l'element nuclear és *"la manifestació d'epítets, qualificatius o expressions que contenen un missatge d'odi (...) generant un perill que es concreta amb el missatge amb contingut propi del 'discurs d'odi' (...) i que per si mateixa és contrari a la convivència"*.

Respecte a aquest delicte, també es preveu la modalitat de comissió per a les persones jurídiques, associacions, fundacions, encarregats de serveis públics i funcionaris, docents i altres professionals o empresaris privats. Les associacions il·lícites que cometin el delicte d'odi anteriorment explicat, també queden prohibides.

3. MARC LEGAL A CATALUNYA

1.4. Llei catalana 11/2014, vertebradora de les polítiques públiques LGTBI+ a Catalunya

La **Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia** (en endavant, **Llei 11/2014**) té com a objectiu garantir els drets de les persones LGTBI+ i eradicar l'homofòbia (lesbofòbia i gaifòbia), la bifòbia i la transfòbia. Regeix i garanteix els drets de les persones LGTBI+ amb polítiques públiques i un règim d'infraccions i sancions propi. Avui dia, l'òrgan competent per vetllar sobre l'aplicació d'aquesta llei, així com d'instruir els expedients sancionadors derivats de possibles infraccions previstes en aquesta, és l'Oficina d'Igualtat de Tracte i No Discriminació, que fou creada aquest any 2022 i que consisteix en centralitzar els serveis de denúncies i atenció a les víctimes de discriminació des de l'àmbit jurídic i psicosocial, en virtut de la Llei 19/2020, d'igualtat de tracte i no-discriminació, però també de la Llei LGTBI+ catalana.¹

La Llei 11/2014, de naturalesa administrativa, és preventiva i garantista, específica per a les persones LGTBI+. Incorpora a la legislació catalana alguns dels marcs internacionalment acceptats de defensa dels drets humans, on es consagren els principis bàsics d'igualtat i no-discriminació. En aquest sentit, recull una sèrie de mesures per fer efectiva la garantia de drets i llibertats de les persones LGTBI+ en els diferents espais i escenaris que conformen el seu esdevenir diari, abastant sectors concrets on implementar polítiques actives i operatives, així com mecanismes punitius, totes elles destinades a garantir i promoure una igualtat efectiva i eradicar les violències cap al col·lectiu.

En els darrers anys s'han desenvolupat àmbits importants en relació amb molts dels drets reconeguts en el cos normatiu. La Generalitat, malgrat alguns antecedents infructuosos, va aprovar **l'Estratègia per incorporar la referència al no-binarisme, al nom sentit i a la diversitat familiar en els documents administratius i en els sistemes d'informació** amb una Comissió interdepartamental de seguiment². El Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) ofereix un servei d'orientació i inserció laboral personalitzada dirigit a les persones trans³ i ha crescut el finançament destinat als **Serveis d'Atenció Integral LGTBI+ (SAI)**⁴. Aquestes polítiques suposen més atenció a les persones LGTBI+ arreu del territori i de formació per al seu personal amb l'impuls del **Postgrau de Polítiques LGBTI a la Gestió Pública**⁵, en el qual l'equip de l'OCH hi participa. En l'àmbit privat, també es promou la formació amb microcursos dirigits a empreses⁶.

Pel que fa a la salut, l'any 2022 s'han tramitat 451 targetes sanitàries per canviar el nom sentit, augmentant-se el nombre respecte als anys precedents⁷. També se signa el **Pacte Social contra l'estigma i la discriminació de les persones amb VIH** que contempla mesures en matèria de salut, però també educatives o laborals per evitar la discriminació per serofòbia, també en àmbits com el financer, hipotecari o d'assegurances⁸.

No obstant els avenços en la implementació de polítiques públiques, podem considerar l'aplicació de la llei com a ambivalent i no del tot efectiva. Concretament, amb les últimes dades publicades, tan sols s'han interposat un total de 6 sancions d'acord amb el seu règim sancionador⁹.

(1) Pot consultar aquesta informació en el següent enllaç: <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/419680/igualtat-feminismes-presenta-lorganisme-proteccio-promocio-igualtat-tracte-no-discriminacio>

(2) Pot consultar aquesta informació en el següent enllaç: <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/419250/govern-incorpora-referencia-al-no-binarisme-al-nom-sentit-diversitat-familiar-documents-administratius-sistemes-dinformacio>

(3) Pot consultar aquesta informació en el següent enllaç: <https://serveiocupacio.gencat.cat/ca/soc/igualtat-de-genero-i-ocupacio/recursos-soc-per-a-persones-trans/index.html>

(4) Pot consultar aquesta informació en el següent enllaç: <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/422825/govern-consolida-xarxa-sai-lgbti-mes-financament-millors-condicions-laborals-formacio-qualitat>

(5) Pot consultar aquesta informació en el següent enllaç: <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/418851/lescola-dadministracio-publica-acull-presentacio-del-nou-postgrau-politiques-lgbti-gestio-publica> <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/418417/nou-postgrau-politiques-lgbti-gestio-publica>

(6) Pot consultar aquesta informació en el següent enllaç: <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/421454/igualtat-feminismes-impulsa-microformacions-promoure-diversitat-lgbti-lentorn-laboral>

(7) Pot consultar aquesta informació en el següent enllaç: <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/473162/igualtat-feminismes-ha-tramitat-prop-2000-targetes-sanitaries-nom-sentit-persones-trans-catalunya>

(8) Pot consultar aquesta informació en el següent enllaç: <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/462502/presenta-pacte-social-contra-lestigma-discriminacio-persones-vih>

(9) L'informe es pot consultar en el següent enllaç: <https://govern.cat/govern/docs/2021/06/08/12/35/803af855-5a4a-48a9-ba40-def0f729890a.pdf>

3. MARC LEGAL A CATALUNYA

A banda de l'òrgan consultiu del Consell Nacional LGTBI i el Pla Interdepartamental, no s'han creat organismes coordinadors de les polítiques LGTBI+ entre les administracions públiques.

D'altra banda, el Reglament específic per a regular el règim d'infraccions i sancions que preveu la Llei segueix pendent d'aprovació des de l'any 2017, la qual cosa ha suposat que els expedients s'hagin tramitat a través del procediment administratiu general o bé a través de l'activació del deure d'intervenció, sense adaptar-se a les necessitats específiques. Amb l'aprovació de la Llei 19/2020, la Generalitat pretén aprovar una regulació conjunta per als procediments sancionadors de totes dues lleis, tot i que no pot obviar les necessitats pròpies LGTBI+.

1.5. Llei 19/2020, d'igualtat de tracte i no discriminació

A finals de l'any 2020 es va aprovar la **Llei catalana 19/2020 d'igualtat de tracte i no-discriminació** (en endavant, Llei 19/2020). Aquesta llei ja es preveia en el moment de tramitar-se la Llei 11/2014, amb l'objectiu d'esdevenir una llei general del dret antidiscriminatori català, ja que tracta transversalment tota mena de discriminacions (per motiu ètnic-racial, de gènere, d'orientació afectivosexual, etc.). La llei va entrar en vigor el dia 30 de gener de 2021 i mereix alguns comentaris.

En primer lloc, la Llei 19/2020 modifica la Llei 11/2014 tot unificant l'òrgan competent per a incoar i instruir els expedients administratius, així com per a imposar les sancions subsegüents contemplades als respectius règims sancionadors. Més enllà d'això, i fruit de la seva voluntat generalista, la Llei 19/2020 se situa en un caràcter supletori (DF 1a) respecte a la Llei 11/2014. D'aquesta manera, en primer lloc, sempre és aplicable la Llei 11/2014 i, en defecte d'aplicació d'un supòsit concret, es recorre a la Llei 19/2020.

La Llei 19/2020 es divideix en dues parts: una de foment i una sancionadora. La part de foment tracta de manera integral i transversal les principals accions per evitar la discriminació en el si de l'Administració i la societat, però més destacable és el règim sancionador creat per la nova llei.

Als supòsits de la Llei 11/2014 se n'afegeixen de nous, com per exemple pintades a murals o mobiliari públic que generin rebuig o menyspreu a la diversitat. Per contra, no soluciona un dels principals problemes d'aplicació de la Llei 11/2014: la frontera entre el dret administratiu i el dret penal. El dret penal té preferència sobre l'administratiu, de manera que si una conducta és susceptible de penar-se, no pot sancionar-se mitjançant les lleis 11/2014 ni 19/2020. Així, la Llei 19/2020 sanciona conductes com determinats actes de menyspreu LGTBI-fòbic que ja es recullen al Codi penal, o fins i tot "conductes relatives als delictes d'odi", essent una remissió directa que afegeix encara més confusió. En canvi, no d'altres que són més difícils de penar, com per exemple les teràpies de conversió –conducta sancionada a altres comunitats autònomes–.

Finalment, cal destacar en positiu la introducció de mitjans alternatius de resolució de conflictes i el desenvolupament de la previsió de la legitimació de les associacions que treballen per la defensa i promoció dels drets recollits en aquesta llei (art. 26.2), com l'OCH, especialment quan no hi hagi una persona individualment afectada, situació que sinó quedaria desemparada.

3.2 Canvis legislatius estatals i autonòmics

2.1. Modificació de la Llei 11/2014

Des de l'aprovació de la Llei 11/2014, pionera en el seu moment, hi ha hagut un gran avenç en el dret antidiscriminatori que l'ha deixat obsoleta.

3. MARC LEGAL A CATALUNYA

D'una banda, la Llei 19/2020 d'igualtat de tracte i no-discriminació introdueix un règim sancionador susceptible d'aplicar a les conductes LGTBI-fòbiques contemplades a la Llei 11/2014, de manera que es crearia una duplicitat. Com s'ha mencionat anteriorment, es contempla expressament que la Llei 19/2020 només s'aplicaria de manera subsidiària, però suposa una diferència de tracte segons el motiu de discriminació. D'altra banda, la reforma del Codi penal de l'any 2015 on s'incorporen els anomenats "delictes d'odi" (art. 510-sg. CP), genera que determinats supòsits de la Llei 11/2014 siguin de difícil aplicabilitat per la primacia del dret penal.

Si sumem aquestes dues qüestions al fet que la jurisprudència internacional i estatal ha avançat en el reconeixement la protecció al col·lectiu LGTBI+ (STC 67/2022) i la recent aprovació de **la Llei estatal 15/2022 integral per a la igualtat de tracte i la no discriminació**, coneguda com a Llei Zerolo, i la **Llei estatal 4/2023 per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantia dels drets de les persones LGTBI, coneguda com a Llei trans***, es feia necessari reformar la **Llei catalana 11/2014**. Per aquest motiu, l'Observatori va impulsar una proposta de reforma que es va materialitzar amb una proposició de llei presentada pel grup parlamentari CUP al Parlament de Catalunya¹⁰.

El principal canvi que es proposa és l'harmonització amb el règim sancionador de la Llei 19/2020, una millor clarificació de diferenciació respecte al dret penal i la introducció com a infracció de les teràpies de conversió. A més, s'introdueix l'augment de participació de les entitats en el procediment administratiu i imposa una mirada interseccional en el marc de les polítiques públiques de foment de la diversitat que s'impulsin des de la Generalitat. Amb tots aquests canvis s'aconseguiria una millora de l'aplicació de la llei, fins ara amb un grau molt reduït.

Aquesta proposició de llei es va admetre a tràmit al Parlament de Catalunya el novembre de 2021 i a finals d'any VOX va presentar una esmena a la totalitat. Després de passar per Comissió, el 8 de juny de 2022 el Parlament de Catalunya va votar en contra d'aquesta esmena a la totalitat i ha seguit els tràmits parlamentaris a l'espera que pugui ser aprovada durant l'any 2023.

2.2. Llei trans* i LGTBI+ de l'Estat espanyol

Després que durant molts anys es lluités per la demanda històrica de tenir una llei LGTBI+ i una altra específica trans*, es va recollir al Pacte de Govern PSOE-Unidas Podemos i el Ministeri d'Igualtat va elaborar els dos esborranys, però la tramitació va quedar aturada pels desacords entre els partits de Govern especialment en la despatologització de les persones trans*¹¹, la mesura més reivindicada. Com es pot veure en el debat de la Llei d'Igualtat de tracte i no-discriminació al Congrés dels Diputats, la majoria de partits recriminaven al PSOE que invisibilitzés i endarrerís deliberadament la Llei trans* fins al punt que van presentar un Projecte de Llei trans* conjuntament amb les entitats LGTBI+. Finalment, a finals de juny de 2021 es va arribar a un acord fusionant els dos esborranys del Ministeri d'Igualtat en un únic Avantprojecte de llei que patia algunes modificacions, però mantenia la majoria de demandes del col·lectiu.

Un cop al Congrés dels Diputats, el procés va ser difícil i incert fins a la mateixa votació final en comissió, on el PSOE havia presentat esmenes a l'articulat que restringien encara més els drets que contemplava la llei respecte als menors d'edat i les persones migrants, les quals van ser rebutjades, però sí que es va acceptar la supressió del reconeixement de la violència intragènere. Finalment, va arribar la data històrica del 22 de desembre de 2022 quan es va aprovar al Congrés la **Llei per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantia dels drets de les persones LGTBI+**. Cal destacar que encara no va produir efectes perquè quedava que passés pel Senat i retornés al Congrés en haver-se introduït noves esmenes. D'aquesta manera no va ser fins que va passar tot aquest procés que es va aprovar definitivament el 16 de febrer de 2023 i es va publicar per entrar en vigor el 2 de març de 2023.

(10) Podeu consultar la proposició de llei en el següent enllaç: <https://och.cat/wp-content/uploads/2021/11/Proposicio-de-lllei-de-modificacio-de-la-lllei-11.2014.pdf>

(11) Podeu consultar el diari de sessions al següent enllaç: https://www.congreso.es/public_oficiales/L14/CONG/DS/PL/DSCD-14-PL-78.PDF

3. MARC LEGAL A CATALUNYA

Aquesta nova llei deroga la **Llei estatal 3/2001 reguladora de la rectificació registral de la menció relativa al sexe de les persones**. Respecte a aquesta, de contingut merament processal, es passa a una llei integral de la qual es destaquen els elements principals a continuació.

En primer lloc, la llei dedica el Títol II específicament a **mesures específiques per a la igualtat real de les persones trans***, diferents de les contemplades per a les persones LGTBI+. En concret, es despatologitza el col·lectiu trans* a través de l'autodeterminació de gènere, eliminant-se per fi el diagnòstic del suposat trastorn mental anomenat “disfòria de gènere”. Ara bé, es requereix d'una segona confirmació des de la sol·licitud del canvi de sexe registral en un termini de 3 mesos per formalitzar-lo (art. 44). També s'estableix la possibilitat de revertir el canvi de sexe registral a partir dels 6 mesos des de la inscripció, però en aquest supòsit es requereix d'autorització judicial a través d'expedient de jurisdicció voluntària (art. 47).

També s'amplia l'àmbit subjectiu d'aquest dret. D'una banda, seguint el pronunciament del Tribunal Constitucional a la sentència 99/2019, es permet la rectificació del sexe registral, i en el seu cas del nom, als menors d'edat. Així, els majors de 16 anys poden sol·licitar-ho per si mateixos, els menors d'entre 14 i 16 anys han d'estar assistits pels seus representants legals, i els menors de 12 a 14 anys han de sol·licitar-ho a través d'un expedient de jurisdicció voluntària. Es contempla la possibilitat que en cas de desacord entre els representants legals o bé d'aquests amb el menor, es designi un defensor judicial (art. 43). En canvi, per als menors de 12 anys només es preveu el canvi de nom registral (art. 48). D'altra banda, també s'amplia als estrangers, tot i que se'ls demana el compliment d'uns requisits d'impossibilitat de canvi al seu país d'origen (art. 50).

En segon lloc, donada la seva configuració com a integral, incorpora un seguit de mesures en forma de **polítiques públiques per assolir la igualtat efectiva en diversos àmbits** com el laboral, educatiu, cultural, esportiu i els mitjans de comunicació. També en salut, on es reconeix la possibilitat que les persones lesbianes, bisexuals, altres dones sense parella i persones trans* amb capacitat de gestar tinguin accés a tècniques de reproducció assistida (art. 16.2). Seguint amb la salut, s'inclou la prohibició de les cirurgies de “modificació genital” de les persones intersexuals fins com a mínim els 12 anys i sempre a instàncies del menor d'edat (art. 19).

En tercer lloc, es regulen altres grans reivindicacions com el reconeixement del progenitor no gestant d'una parella no casada en matèria de filiació, només requerint d'una declaració (DF 1a) o la prohibició de les anomenades “teràpies de conversió”, independentment del consentiment de la persona¹², però sense tipificar-se com a delictes.

Finalment, s'incorpora un règim d'infraccions i sancions (art. 76 i sg.), i dues estratègies estatals per a la igualtat de tracte i no discriminació de caràcter quadriennal, una per a les persones LGTBI+ (art. 10) i una altra concreta per a les persones trans* (art. 52).

Malgrat que l'aprovació d'aquesta llei es pot considerar una gran fita històrica per al reconeixement i garantia dels drets de les persones LGTBI+, especialment de les persones trans*, cal destacar que també n'han quedat fora qüestions de gran transcendència com el reconeixement de les persones no binàries i de la violència intragènere, o bé que malgrat la reducció de les restriccions, se'n mantenen per als menors d'edat i immigrants.

(12) Aquest punt ha estat qüestionat per l'informe del Consell General del Poder Judicial, el qual considera que no s'haurien de prohibir quan la persona LGTBI que s'hi sotmet a aquestes teràpies dona el consentiment. Pot consultar aquesta informació en el següent enllaç: <https://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-Genetal-del-Poder-Judicial/En-Portada/El-CGPJ-aprueba-por-unanimidad-el-informe-al-anteproyecto-de-Ley-para-la-igualdad-real-y-efectiva-de-las-personas-trans-y-para-la-garantia-de-los-derechos-de-las-personas-LGTBI>

3. MARC LEGAL A CATALUNYA

2.3. Llei trans* catalana

A la Llei 19/2020 es preveia un mandat al Govern català pel qual havia d'aprovar en un termini de 12 mesos un avantprojecte de Llei sobre el canvi de nom i el reconeixement del sexe de les persones trans* (DA 9a). Posteriorment, el juny de 2021 es va aprovar una moció¹³ i tal com consta en el Pla de Govern de la XIV legislatura¹⁴, aquell any es tancava amb l'anunci de l'inici de tramitació d'una Llei trans* catalana impulsada per la Conselleria d'Igualtat que s'anomenaria *Llei integral de reconeixement del dret a la identitat i a l'expressió de gènere*.

Tot i que ja existeix a Catalunya una llei específica per al col·lectiu LGTBI+ —la Llei 11/2014—, segons consta a la memòria preliminar¹⁵, aquesta llei pretén elevar normativament els protocols, instruccions i serveis específics establerts en diversos àmbits per reconèixer el dret d'autodeterminació de gènere, desenvolupar un marc de polítiques públiques per assolir la igualtat material, així com reconèixer la despatologització de les persones trans*, també per als menors d'edat¹⁶ —un dels punts controvertits durant la negociació de la Llei trans* estatal— i incloure-hi mecanismes de reparació històrica. Durant el gener i febrer de 2022 es va dur a terme el procés de consulta pública d'aquest avantprojecte de llei, en el qual l'OCH hi ha participat, i el 4 d'octubre es va publicar l'informe de retorn on s'exposava que s'estudiarien les propostes¹⁷.

3.3 Itineraris de les incidències registrades

Una **incidència és qualsevol comunicació per escrit que envia una persona, entitat o institució, o que l'OCH observa d'ofici, denunciant un possible fet LGTBI-fòbic**, és a dir, una discriminació i/o agressió motivada per la pertinença (o possible pertinença) a un grup minoritari (en aquest cas al col·lectiu LGTBI+). Les incidències arriben a l'OCH per diferents vies (formulari web, correu electrònic, telèfon o presencial) i es registren per escrit. Un cop rebuda la incidència, l'equip jurídic de l'OCH fa una valoració i proposa un itinerari a la persona afectada. Els principals itineraris utilitzats per l'OCH es poden consultar en el capítol 2 de l'informe on es detallen els indicadors.

Les dades relatives als itineraris de les incidències recollides mostren el principal itinerari de cada incidència. En aquest sentit, volem matisar que, per exemple, una incidència pot tenir com a itinerari principal el deure d'intervenció, però, posteriorment, també en pot haver seguit d'altres, en funció de la incidència, com ara el Síndic de Greuges. Alhora, hi ha itineraris que són automàtics en determinats casos, com passa amb les incidències que ocorren a la ciutat de Barcelona, que són comunicades i segueixen el protocol establert amb el Centre LGTBI de Barcelona i l'Oficina per a la No Discriminació (OND) de l'Ajuntament de Barcelona. També, tenir en compte que moltes incidències només són comunicades i no continuen amb cap itinerari legal.

(13) Es pot consultar la moció en el següent enllaç: <https://www.lamanyana.cat/erc-registra-una-mocio-al-parlament-per-impulsar-una-ley-trans/>

(14) El Pla de Govern de la XIV Legislatura es pot consultar en el següent enllaç: https://presidencia.gencat.cat/web/conten/ambits_actuacio/pla_govern/XIV_legislatura/XIV_PdG.pdf.

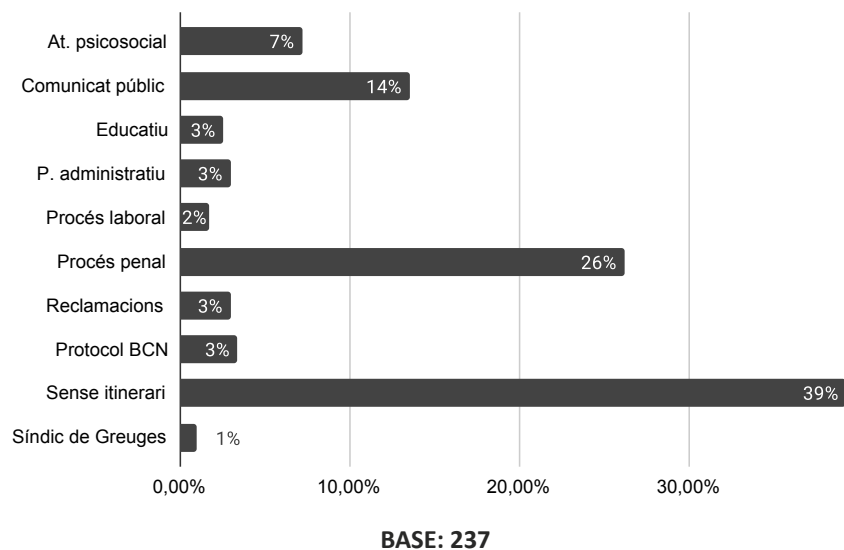
(15) Es pot consultar la memòria preliminar de l'avantprojecte de llei en el següent enllaç: https://participa.gencat.cat/uploads/decidim/attachment/file/3177/1_Acord_de_Govern_Mem%C3%B2ria_Preliminar.pdf.

(16) Es pot consultar aquesta informació en el següent enllaç: <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/416626/govern-inicia-tramitacio-ley-trans-catalana>

(17) Enllaç al procés de consulta pública: <https://participa.gencat.cat/processes/dretalaidentitaiexpressiodegenere>.

3. MARC LEGAL A CATALUNYA

Gràfic 1. Distribució d'incidències per itinerari, 2022. Percentatges

El procés penal continua essent un itinerari bastant present en el informe. Aquest 2022, de les 237 incidències recollides, 62 (el 26%) han seguit aquest itinerari de denúncia, el que indica que moltes agressions i amenaces sí que són denunciades, principalment, per la via penal, a les autoritats competents. A continuació, amb un percentatge menor, trobem 32 incidències que han seguit un itinerari de comunicat públic (14%) i 17 incidències que han pres com a itinerari principal l'atenció psicosocial de l'OCH (7%). En aquests 17 casos, si bé les persones afectades no han activat un itinerari legal, han decidit acudir al servei d'acompanyament psicosocial de l'OCH com mitjà de reparació de la seva dignitat i del seu benestar emocional.

La resta d'incidències registrades han pres un itinerari amb un percentatge inferior al 5%. Entre aquestes destaquem les que segueixen el protocol acordat amb l'Oficina per a la No Discriminació (OND) i el Centre LGTBI de Barcelona de l'Ajuntament de Barcelona (3%), el procés administratiu de la Llei 11/2014 o la Llei 19/2020 (3%), les reclamacions (3%) i l'educatiu (3%), fent referència a la gestió interna de la incidència a l'espai educatiu on es produeix, com pot ser l'activació del protocol d'assetjament escolar per motius d'OSIEG. A continuació, trobem les incidències que han seguit un procés laboral (2%). Finalment, aquest 2022 només s'ha comunicat 1 incidència al Síndic de Greuges de Catalunya (1%) com a itinerari principal.

A banda de les incidències que han seguit un itinerari de denúncia, cal tenir en compte que el major percentatge el formen aquelles incidències comunicades que no han seguit cap itinerari, en un total de 93 casos, el que suposa el 39%. D'aquesta manera podem veure que moltes de les incidències comunicades a l'OCH es queden en aquesta fase de comunicació.

3. MARC LEGAL A CATALUNYA

Taula 1. Descripció dels itineraris de les incidències, 2018-2022. Percentatges

	2022	2021	2020	2019	2018
Atenció psicosocial OCH	7%	5,0%	12,1%	0,0%	0,0%
Comunicat públic	14%	13,4%	10,0%	8,1%	0,0%
Deure d'intervenció	-	0,0%	0,0%	0,0%	15,0%
Educatiu	3%	1,4%	0,0%	0,0%	1,8%
Mediació OCH	-	0,00%	0,00%	0,60%	0,00%
P. administratiu	3%	3,5%	1,6%	0,6%	0,00%
Procés laboral	2%	1,4%	1,6%	1,9%	1,8%
Procés penal	26%	32,4%	22,7%	16,3%	11,5%
Protocol BCN	3%	3,9%	0,0%	0,0%	0,0%
Reclamacions i queixes	3%	2,5%	0,00%	0,6%	2,7%
Sense itinerari	39%	36,3%	51,3%	71,3%	62,8%
Síndic de Greuges	1%	0,30%	0,5%	0,6%	3,5%

Seguint la tendència dels anys anteriors destaca l'elevat percentatge d'incidències que no segueixen cap recorregut, és a dir, que no tramiten cap tipus de denúncia ni queixa (62,8% el 2018, 71,3% el 2019, 51,3% el 2020, 36,3% el 2021 i 39% el 2022).

Aquesta tendència, iniciada al 2017, mostra la presència d'una clara infradenúncia en el col·lectiu LGTBI+. És a dir, moltes persones comuniquen que hi ha situacions discriminatòries perquè la societat i les administracions estiguin al cas però, no segueixen amb un procés de denúncia. La infradenúncia pot ser deguda a diversos motius: personals i emocionals, desconfiança vers les administracions públiques. Així, el fet de no denunciar pot dependre de factors diversos contingents en cada incidència (la gravetat del cas, les circumstàncies de la víctima i/o persona afectada, etc.). No obstant, la infradenúncia continua sent un fenomen present en diferents eixos d'opressió i l'LGTBI-fòbia no escapa de les dificultats i barreres en el procés de denúncia. Tot i així podem veure com aquesta tendència a no denunciar ha disminuït si la comparem amb anys anteriors, mantenint-se estable al voltant del 35-40% en els anys 2021 i 2022.

En segon lloc, es manté la tendència de l'itinerari del procés penal (11,5% el 2018, 16,3% el 2019, 22,7% el 2020, 32,4% el 2021 i 26% el 2022). D'aquesta manera, el procés penal es consolida com el segon itinerari a destacar i que, de moment, es manté al voltant del 20-30% de les incidències recollides. Aquest itinerari va molt lligat a la gravetat dels fets posats en coneixement a l'OCH, de manera que els casos més greus (agressions físiques per exemple) accedeixen a aquest itinerari. Això mostra la gravetat d'un gran nombre de casos comunicats a l'OCH.

En tercer lloc, ens trobem amb la tendència del comunicat públic, iniciada el 2019 (8,1% el 2019, 10,05% el 2020, 13,4% el 2021 i 14% el 2022). Com podem veure aquesta tendència continua a l'alça, cosa que mostra com aquest itinerari esdevé un instrument rellevant per visibilitzar les situacions LGTBifòbiques.

3. MARC LEGAL A CATALUNYA

En quart lloc, tenim la tendència de l'atenció psicosocial que ofereix l'OCH a les persones que han comunicat una agressió i/o discriminació (12,1% el 2020, 5% el 2021 i 7% el 2022). Com podem veure, aquest itinerari ha incrementat respecte l'any anterior, tot i que no s'ha situat al nivell que va adquirir el 2020. Cal destacar que el suport psicosocial que ofereixen les organitzacions LGTBI+, com l'OCH, és cabdal en casos d'infradenúncia perquè permet vies alternatives de reparació i d'acompanyament a les persones que s'han vist afectades per l'LGTBIfòbia.

La resta d'itineraris s'empren en un percentatge més aviat baix, inferior al 5%. D'aquests itineraris cal destacar que en comparació amb les dades recollides els anys anteriors, han augmentat el nombre de casos que utilitzen l'itinerari educatiu, i és que l'hostilitat que pateixen les persones LGTBI+ és encara molt present en els centres escolars. També han augmentat lleument les incidències que prenen un procés laboral i les que segueixen l'itinerari de reclamacions i queixes.

Pel que fa al procés administratiu, que va patir un augment l'any anterior, és manté més o menys igual, amb una davallada de 0,5 punts percentuals. De la mateixa manera, les incidències que han seguit l'itinerari del protocol de la OND que es mantenen al voltant del 3% i amb un 1% l'itinerari del Síndic de Greuges.

Els itineraris del deure d'intervenció i la mediació de l'OCH es mantenen iguals que els anys anteriors, deixant-se d'emprar aquest itinerari en 2019 i 2020 respectivament.

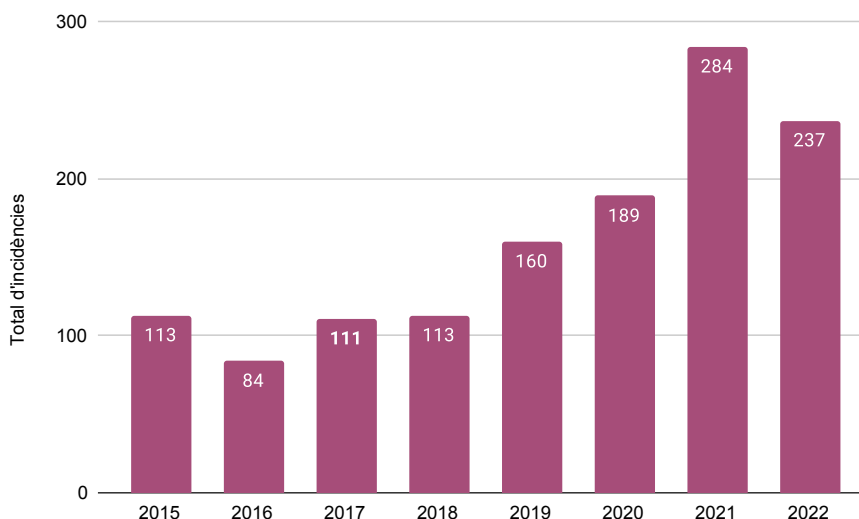
4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Aquest capítol analitza quantitativament els casos d'LGTBI-fòbia recollits el 2022 per l'Observatori Contra l'Homofòbia (OCH). L'objectiu d'aquest anàlisi és oferir una imatge descriptiva, i una breu interpretació segons els resultats, de les discriminacions i agressions motivades per orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere, en el territori català, segons el conjunt d'indicadors detallats al capítol 2 i que, a continuació, desglossem¹.

4.1 Dades globals - Total d'incidències

Les **dades globals** ens indiquen el nombre total d'incidències que ha registrat l'OCH durant l'any 2022. També inclou les dades de les incidències des de l'any 2015, amb l'objectiu de realitzar una comparativa dels casos de discriminació i agressions LGTBI-fòbiques.

Gràfic 2. Total d'incidències, 2015-2022.

Com es pot veure en el gràfic 2, tot i que el nombre d'incidències registrades ha disminuït un 16,5% respecte l'any anterior (2021), la tendència és anar en augment si ho comparem en la seva globalitat amb la resta d'anys. Per segon any consecutiu se superen les 230 incidències, el que indica la gravetat de l'LGTBI-fòbia al territori català.

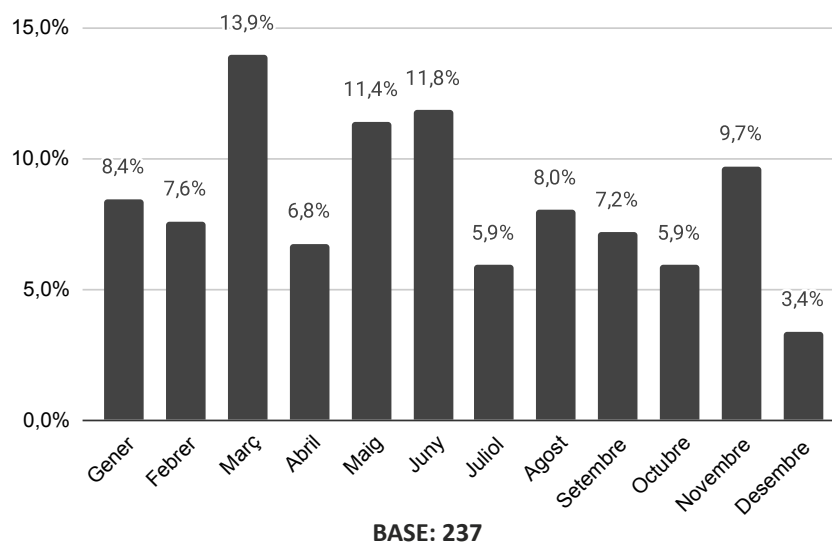
4.2 Distribució temporal

L'indicador de **distribució temporal** es refereix al mes de l'any i el dia de la setmana en el que es registra la incidència. A continuació, es presenta la distribució temporal per mesos de les incidències registrades durant el 2022 (**Gràfic 3**), la distribució temporal per mesos de les incidències registrades entre 2018 i 2022 (**Taula 2**) i la distribució temporal de les incidències dins la setmana; distingint aquelles que ocorren entre setmana i els caps de setmana (**Gràfic 4**).

(1) Alguns gràfics que presentarem a continuació apareixen únicament amb números absoluts o percentatges. D'altra banda, altres gràfics apareixen tant amb números absoluts com amb percentatges. Hem decidit incloure certs resultats en alguns gràfics, però no en altres, per facilitar-ne i simplificar-ne la lectura i la interpretació. L'OCH es posa a disposició de la societat per disposar possibles resultats que no apareixen en aquest informe, en cas que sigui sol·licitat.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Gràfic 3. Distribució temporal d'incidències, 2022. Percentatges

Com es pot observar en el gràfic 3, el mes de 2022 que més incidències ha registrat l'OCH ha sigut el de març (13,9%), el que suposa un total de 33 incidències en números absoluts. Segueixen els mesos de juny (11,8%), amb 28 incidències, maig (11,4%) amb 27 casos, i el mes de novembre (9,7%) amb 23 casos. Amb un número d'entre 17 i 20 incidències per mes es troben: gener (8,4%), amb 20 casos, agost (8,0%), amb 19 casos, febrer (7,6%), amb 18 casos i setembre (7,2%) amb 17 casos. Finalment, amb percentatges inferiors a 7% d'incidències es troben: abril (6,8%), juliol (5,9%), octubre (5,9%) i desembre (3,4%).

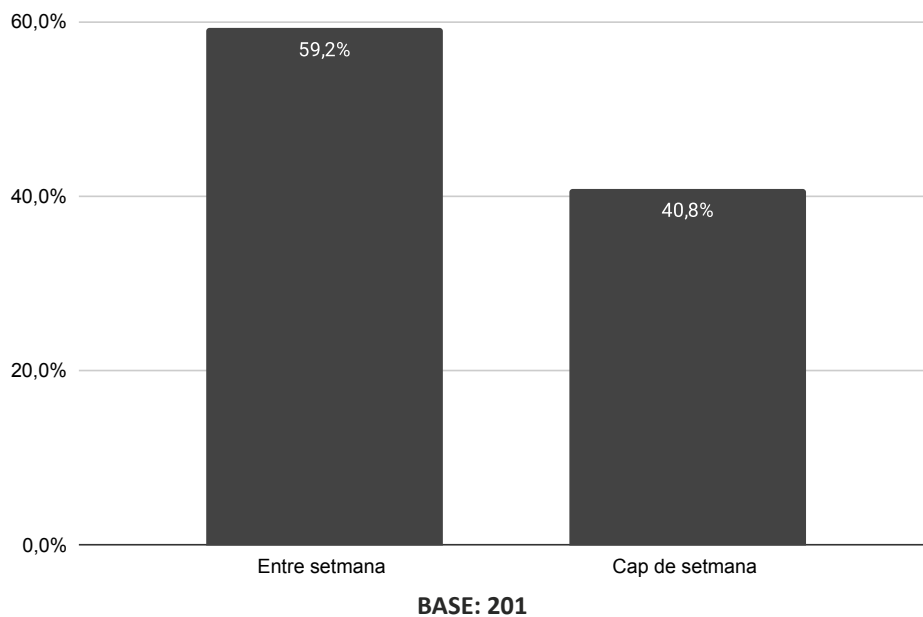
Taula 2. Distribució temporal d'incidències, 2018-2022. Percentatges

	2022	2021	2020	2019	2018
Gener	8,40%	3,20%	11,10%	8,80%	4,40%
Febrer	7,59%	3,50%	9,00%	4,40%	8,00%
Març	13,90%	5,30%	8,50%	11,90%	8,00%
Abril	6,80%	8,10%	4,80%	7,50%	10,60%
Maig	11,40%	6,00%	8,50%	9,40%	5,30%
Juny	11,80%	9,20%	9,00%	11,90%	8,00%
Juliol	5,90%	16,90%	10,60%	7,50%	13,30%
Agost	8,00%	9,90%	9,50%	6,90%	8,80%
Setembre	7,20%	14,40%	6,40%	6,30%	11,50%
Octubre	5,90%	8,50%	9,00%	6,90%	4,40%
Novembre	9,70%	10,90%	8,50%	6,90%	5,30%
Desembre	3,40%	4,20%	4,80%	11,90%	12,40%
BASES	237	284	189	160	113

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Si comparem les dades obtingudes en els informes de 2018 a 2022 (**Taula 2**), veiem que la distribució temporal de les incidències registrades és molt variada. Aquest 2022 els mesos amb més incidències registrades coincideix amb les registrades entre els anys 2018 i 2022, als mesos de març i juny. Hem de tenir en compte que aquests dos mesos coincideixen amb diades commemoratives que visibilitzen al col·lectiu LGTBI, com són el Dia de la visibilitat trans i el Dia de l'Alliberament LGTBI+, comercialment conegut com el Dia de l'Orgull. En canvi, ha disminuït el percentatge d'incidències registrades durant el mes de juliol i ha incrementat en altres mesos, com és al mes de maig, mes que commemorem el dia internacional contra l'LGTBI-fòbia.

Gràfic 4. Distribució temporal d'incidències dins la setmana, 2022. Percentatges

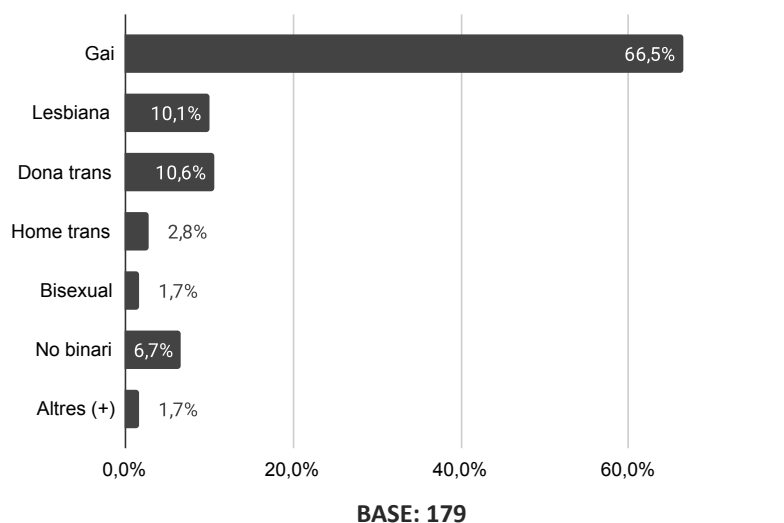
Pel que fa a la distribució temporal de les incidències dins la setmana, es pot observar en el gràfic 4, que el 40,8% de les incidències es produeixen en cap de setmana i el 59,2%, durant la resta de la setmana, essent l'habitual a la inversa. És a dir, en anys anteriors el percentatge d'incidències registrades era més elevat en caps de setmana. No obstant això, cal tenir en compte que en molts casos es desconeix aquesta dada. La base total d'aquest gràfic és de 201. Els 36 casos restants es desconeix la dada o són incidències de les quals no es pot fixar una data de comissió dels fets concreta degut a que són continuats o atemporals.

4.3 Identificació amb el col·lectiu LGTBI+

Per tal de tenir en compte la diversitat afectivosexual i d'identitat/expressió de gènere de les persones afectades per LGTBI-fòbia, l'indicador d'identificació amb el col·lectiu LGTBI presentarà el nombre d'incidències específiques per visibilitzar els diferents segments del col·lectiu que van ser objecte d'LGTBI-fòbia durant el 2022 (**Gràfic 5**). A més, també descriurem les distribucions d'incidències entre 2015 i 2022 (**Taula 3**).

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Gràfic 5. Distribució d'incidències per col·lectiu, 2022. Percentatges

Històricament, el col·lectiu d'homes gais és el que es registren més incidències. L'any 2022 han estat registrades un total de 119 incidències, el que suposen més de dos terços del total d'incidències (66,5%) registrades per l'OCH. En segon lloc, trobem 19 incidències patides per dones trans (10,6%), tot i que també se'n han registrat 5 d'homes trans (2,8%). A continuació, s'han registrat 18 incidències de dones lesbianes (10,1%), seguit de 12 incidències de persones que s'identifiquen com no binàries (6,7%) i 3 incidències de persones bisexuals (1,7%). Finalment, a la categoria d'altres, hi trobem 3 incidències corresponents a altres (+), fent referència, en aquest cas, a les persones heterosexuales (1,7%), que han sigut discriminades per motiu de la seva expressió de gènere.

Taula 3. Distribució d'incidències per col·lectiu, 2018-2022. Percentatges

	2022	2021	2020	2019	2018
Lesbiana	10,10%	8,10%	11,20%	13,50%	7,40%
Gai	66,50%	70,30%	73,70%	70,80%	58,90%
Trans*	13,40%	13,40%	14,50%	13,40%	29,50%
Bisexual	1,70%	3,00%	0,00%	1,60%	1,10%
Asexual	0,00%	0,00%	0,60%	0,00%	0,00%
Altres (+)	1,70%	0,00%	0,00%	0,70%	1,10%
No Binari	6,70%	0,40%	0,00%	0,00%	0,00%

Sobre la distribució d'incidències per col·lectius, si comparem les dades d'aquest 2022 amb les dels darrers 5 anys (Taula 3), podem apreciar certa estabilitat. És a dir, els homes gais continua sent el col·lectiu que més percentatge d'incidències registra, seguit de les persones trans* i, a continuació, les dones lesbianes, que aquest 2022 han incrementat dos punts percentuals respecte l'any anterior. També, les incidències provinents de persones no binàries han incrementat considerablement en relació amb el 2021, tenint en compte que en els anys anteriors no se'n van registrar cap.

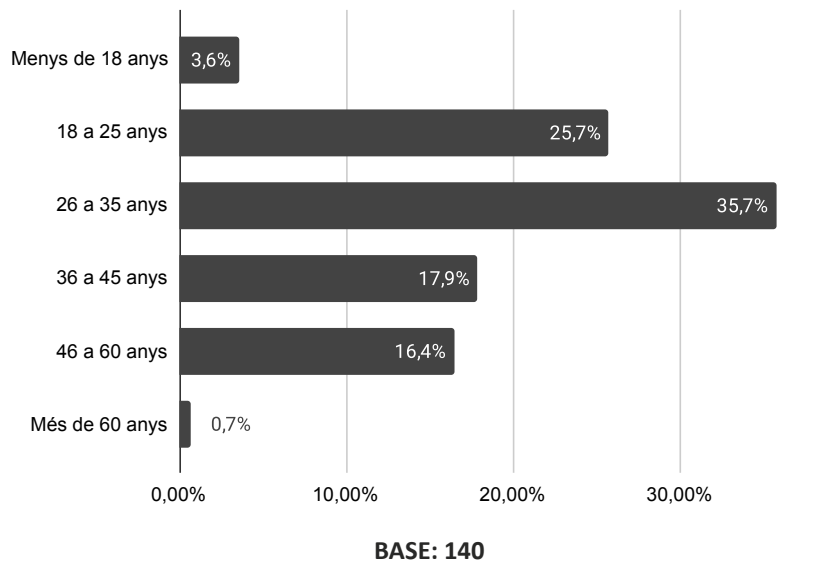
4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Cal destacar que les persones trans*, en concret les dones trans treballadores sexuals, troben amb més dificultats per interposar denúncies degut la relació amb els cossos policials, les violències simbòliques o el caràcter estigmatitzador de la seva feina, que conformen un seguit d'obstacles de caràcter històric, social i contextual. És a dir, aquestes persones acaben normalitzant les violències degut la por a denunciar (Grèvol Diaz, 2023).

4.4 Edat

El subapartat edat fa referència a **l'edat** de la persona afectada per una situació de LGTBI-fòbia. A continuació, presentarem els resultats d'aquest indicador tenint en compte els 6 rangs d'edat (**Gràfic 6**).

Gràfic 6. Distribució d'incidències per edat, 2022. Percentatges.

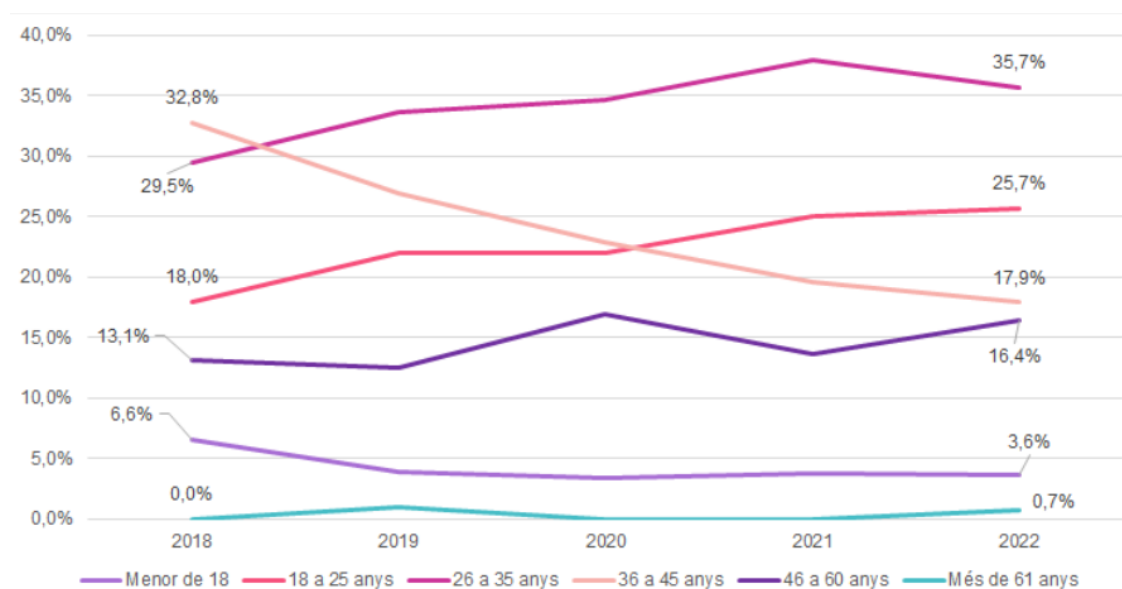
Les dades indiquen que la mitjana d'edat de les persones que pateixen una discriminació o agressió i ho comuniquen a l'OCH és de 32,6 anys. Aquest resultat concorda amb el percentatge de la franja d'edat que, amb més freqüència, ha comunicat una incidència a l'OCH. Concretament, i com podem veure al gràfic 8, aquesta franja va dels 26 als 35 anys, amb un total de 50 casos (35,7%). A continuació, els grups de persones més afectades estan entre 18 i 25 anys, amb 36 casos (25,7%), i de 36 a 45 anys, amb 25 incidències (17,9%). Amb un total de 23 casos (16,4%) trobem la franja d'edat que va dels 46 als 60 anys. Per últim, tenim la franja d'edat de menors de 18 anys (3,6%), amb 5 casos. A diferència del 2021, hem registrat una incidència procedent d'una persona de més de 61 anys².

(2) De les 284 incidències registrades per l'OCH el 2021, un total de 100 persones no han comunicat l'edat a l'hora de comunicar el cas.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Si comparem les dades obtingudes en els diferents informes (2018 - 2022), hi ha hagut un decreixement progressiu de les persones menors de 18 anys que han comunicat a l'OCH una incidència LGTBI-fòbica, passant d'un 16,7% a un 3,6%. No obstant això, a l'any 2021 va haver-hi un petit increment en el percentatge respecte el 2020. Tanmateix, aquesta tendència s'ha observat gairebé en totes les edats i casos, ja que aquest any hi va haver un rècord en el número d'incidències. En aquest sentit, 2022 ha tornat a la línia dels altres anys decreixent en nombre d'incidències en menors de 18 anys. Com hem indicat a l'informe de 2021, és important continuar observant aquesta aparent tendència decreixent dels números de casos en els propers anys, ja que podria ser resultat de la lluita dels moviments socials per la igualtat de drets i, amb això, l'acceptació i normalització de les identitats LGTBI+ entre les persones més joves (Vicente-Cruz i Subirana, en premsa). En canvi, la resta de trams d'edat presenten uns resultats molt irregulars (**Gràfic 7**).

Gràfic 7. Distribució d'incidències per edat, 2018-2022. Percentatges.

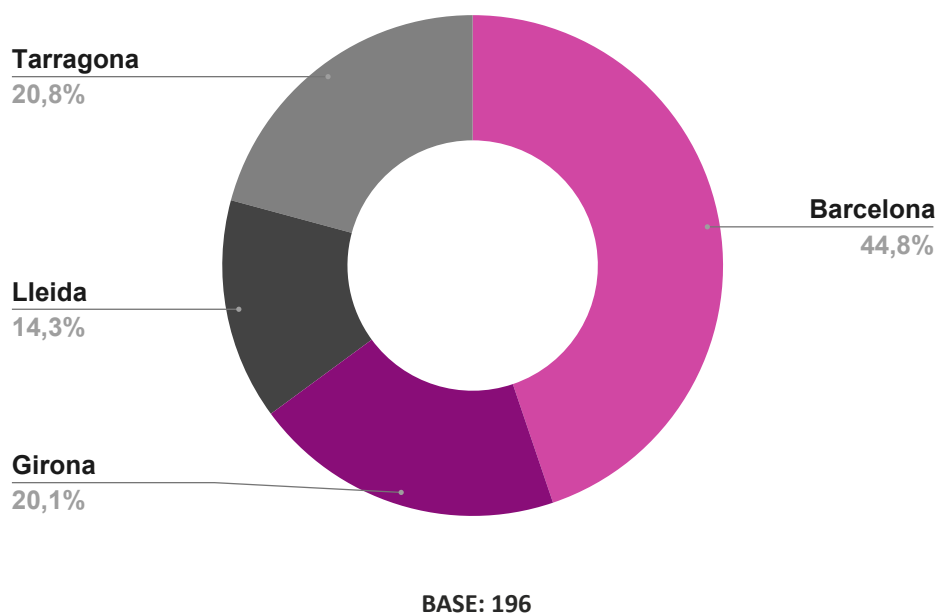
BASES: 95 (2018), 134 (2019), 152 (2020), 236 (2021), 140 (2022)

Pel que fa al grup d'edat de 18 a 25 anys, el percentatge de persones afectades és més gran que 2021 i 2022, sent la mitjana d'aquest any un valor aproximat de 25% del total de les incidències registrades. Per altra banda, ha augmentat significativament el percentual d'incidències del grup d'edat de 26 a 35 anys respecte a tots els anys anteriors (21,4% en 2016 i 35,7% en 2022), sent el grup d'edat que més incidències registrades que es va començar a analitzar aquest indicador. En canvi, ha disminuït el percentatge per quatre anys consecutius en el grup d'edat de 36 a 45 anys, tot i que continua essent un dels grups que més incidències registra. El percentatge de persones d'entre 46 i 60 anys afectades per LGTBI-fòbia presenta un lleu augment respecte de l'any de 2021. Per altra banda, la franja d'edat de més de 61 anys va recollir una incidència en 2022.

Pel que fa a les denúncies de les persones majors de 61 anys, val ressaltar que el col·lectiu de persones grans pateix un tipus de discriminació dins del propi col·lectiu LGTBI+, denominat edatisme. Això pot fer que moltes persones grans no surtin de les seves llars a socialitzar amb persones del propi col·lectiu. L'exposat podria funcionar com un "factor de protecció" en relació amb la vulnerabilitat de patir LGTBI-fòbia en el context presencial. No obstant, no podem oblidar, per exemple, que als homes gais de totes les edats pateixen constantment discriminació en el context virtual. Diversos homes

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Gràfic 8. Distribució d'incidències per províncies, 2022. Percentages

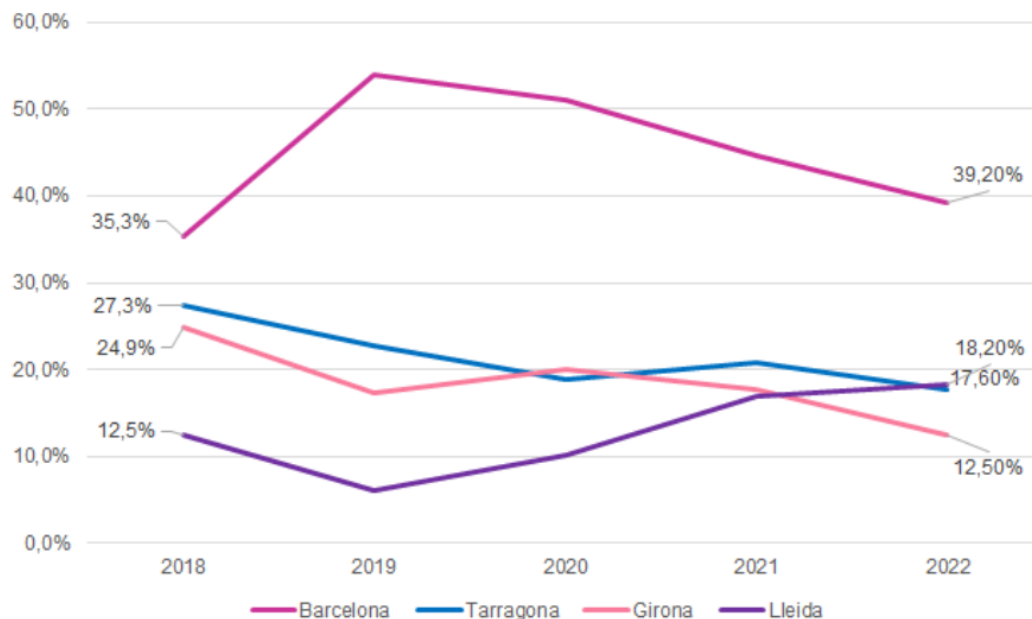

Pel que fa la distribució percentual de les incidències segons la projecció territorial (**Gràfic 8**), Barcelona continua sent la província que més incidències registra, representant més de la meitat dels casos (44,8%), amb 164 casos. A continuació, Tarragona és la segona província amb més incidències registrades (20,8%), amb 11 casos, i Girona segueix molt de prop (20,1%), amb 17 casos. Finalment, Lleida és la província que menys incidències registra (14,3%), amb 4 casos. Aquesta projecció ens permet ajustar les dades obtingudes a la realitat LGTBI-fòbica que es viu a cadascuna de les províncies catalanes, ja que té en compte la proporció poblacional a cada territori. És per això que Tarragona supera percentualment a Girona, tot i que el número d'incidències totals sigui inferior.

És important remarcar que la base (196) del gràfic és superior a la del Mapa (Mapa 1), ja que hi ha incidències en les quals disposem de la informació de la província on han ocorregut les discriminacions però no disposem de la comarca i/o població específica. D'altra banda, hi ha incidències que no es mostren en el mapa perquè son incidències ocorregudes en un context de tota una província.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Gràfic 9. Projecció territorial d'incidència real d'LGTBI-fòbia, 2015-2022. Percentatges

BASES: 91 (2017), 95 (2018), 134(2019), 152 (2020), 236 (2021), 23 (2022)

Encara que hem observat una reducció percentual de denúncies a Barcelona comparat amb 2019 (53,9%) i 2020 (51%), aquesta província és la que més denúncies representa des que l'OCH presenta el seus informes anuals. (Gràfic 9). Entenem que el nombre de casos de LGTBI-fòbia a Barcelona és superior a causa de la grandària de la població de la present província. D'altra banda, les denúncies de Tarragona venien decreixent en els últims tres anys. No obstant això, va haver-hi un increment de dos punts percentuals en els casos (18,8% el 2020 i 20,8% el 2021), sent la segona província amb més discriminació i/o agressions LGTBIfòbiques en el territori català.

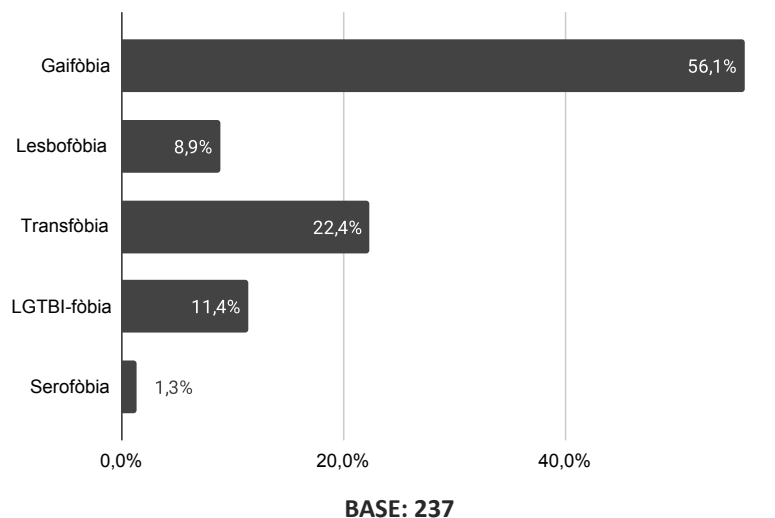
Com es pot observar, el percentatge d'incidències registrades a la província de Girona perd quasi tres punts respecte l'any anterior, encara que podem considerar que els números segueixen resultant significatius, ja que va haver-hi un increment de denúncies a Catalunya. Finalment, la província de Lleida és el cinquè any consecutiu que registra el menor percentatge de incidències, en comparació amb la resta de províncies, tot i tenir un augment de gairebé 7 punts percentuals comparat amb l'any anterior (10,1% el 2020 i 16,9% el 2021), tendència que ja havia estat observada en 2019 (6% el 2019). Aquests resultats es poden interpretar de diverses maneres. En termes de conscienciació, mostra una major sensibilitat de la població respecte a la problemàtica de l'LGTBI-fòbia, que sempre ha existit a Catalunya. No obstant això, juntament amb el canvi positiu respecte a una major conscienciació, hem d'estar atentes amb els grups polítics conservadors d'extrema dreta amb les seves justificacions perverses i discriminatòries que condemnen el col·lectiu LGTBI+, amb la intenció de promoure l'odi entre la població i apuntar com a aberrant la diversitat afectiu-sexual i de gènere.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

4.6 Tipus d'LGTBI-fòbia - Origen discriminatori

L'indicador **tipus d'LGTBI-fòbia** es refereix a les discriminacions percebudes per la persona afectada, que no té perquè correspondre, necessàriament, amb el col·lectiu amb el qual la persona s'identifica. A continuació, presentem la distribució d'incidències per tipus de LGTBI-fòbia (**Gràfic 10**).

Gràfic 10. Distribució d'incidències per tipus d'LGTBI-fòbia, 2022. Percentatges

Si analitzem les incidències per tipus d'LGTBI-fòbia de l'any 2022, les discriminacions gaifòbiques són les més registrades (56,1%), amb 133 casos. Aquestes representen més de la meitat del total de les incidències registrades enguany. En segon lloc, les incidències de tipus transfòbiques, amb 53 casos (22,4%). Seguidament, trobem 27 casos per LGTBI-fòbia (11,4%). Les segueixen les 21 incidències lesbofòbiques (8,9%) i, per últim, tres incidències per serofòbia (1,3%)

En els últims anys, estem observant un lleu augment en les denúncies del col·lectiu LGTBI, que ens indica, per un costat, una major conscienciació del col·lectiu LGTBI+ i, per l'altre, una tendència a nivell global en el número de casos d'LGTBI-fòbia. És possible que aquest augment es deu, entre altres, a l'ascensió de l'extrema dreta política. En el capítol 5, abordarem aquest fenomen posant el focus, aquest any, en el col·lectiu trans* i en el seu procés d'aprovació de llei estatal.

Taula 4. Distribució d'incidències per tipus d'LGTBI-fòbia, 2019-2022. Percentatges

	2022	2021	2020	2019
Gaifòbia	56,10%	58,00%	59,30%	60,60%
Lesbofòbia	8,90%	7,80%	9,00%	12,50%
Transfòbia	22,40%	16,40%	15,90%	10,60%
LGTBI-fòbia	11,40%	16,70%	15,30%	16,30%
Interfòbia	0,00%	0,40%	0,00%	0,00%
Altres (+)	1,30%	0,70%	0,50%	0,00%

BASES: 160 (2019), 189 (2020), 281 (2021) 284 (2022), 237 (2022)

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Si analitzem les incidències registrades per tipus d'LGTBI-fòbia de l'any de 2022 respecte els anys anteriors (2019-2021), observem que les discriminacions gaifòbiques segueixen sent les més nombroses a Catalunya. Representen més de la meitat de les incidències registrades a l'OCH.

Destaquem l'augment progressiu que ha experimentat la transfòbia, tenint en compte aquest l'any 2022 hi ha hagut el col·lectiu trans* ha estat en el punt de mira en el debat social i polític que ha generat el procés d'aprovació de la llei trans* i LGTBI+ de l'Estat Espanyol.

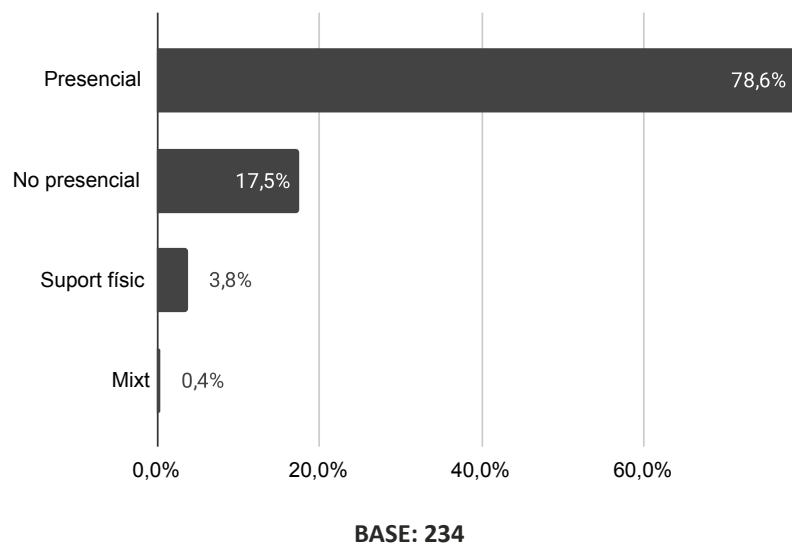
En un punt intermig, tenim les incidències de tipus generalistes (LGTBI-fòbia) i les lesbofòbiques.

Com es pot observar en aquest i altres indicadors, els gais semblen ser les persones més afectades per l'LGTBI-fòbia. Potser aquesta tendència, que també s'observa en altres informes internacionals (per exemple, ILGA, 2021; OMV, 2021), indica que hi ha molts casos invisibilitzats o tipificats com altres tipus de discriminacions en les diferents poblacions del col·lectiu LGTBI.

4.7 Mitjà de discriminació

Aquest indicador fa referència al mitjà a través del qual es dona la situació de discriminació. A continuació, presentem els resultats de mitjà de discriminació (**Gràfic 11**).

Gràfic 11. Distribució d'incidències per mitjà de discriminació, 2022. Percentatges.

Si analitzem les incidències registrades per mitjà de discriminació, observem que les discriminacions presencials representen la majoria de les dades, amb un total de 184 incidències (78,6%). A continuació, es troben les incidències no presencials, amb un total de 41 casos (17,5%), i les incidències de suport físic, amb un total de 9 casos (3,8%). Per últim, hi va haver un cas de discriminació mixta (0,4%). Cal recordar que les incidències en suport físic són aquelles que es produeixen en format imprès estàtic, com la cartelleria, fulletons, llibres, pintades, etc. La discriminació mixta fa referència a aquella discriminació que es produeix a través de més d'un mitjà, per exemple de forma presencial i a la mateixa vegada de forma no presencial, com pot ser a través de les xarxes socials o el telèfon mòbil.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Cal destacar que tradicionalment les discriminacions i/o agressions que el col·lectiu LGTBI+ pateix casi sempre han estat presencials. És probable que la popularitat de les plataformes virtuals, el fàcil accés a internet (smartphone, tablets, etc.) i l'ús problemàtic d'aplicacions com WhatsApp, o xarxes socials com Instagram, tiktok i Facebook, provoqui un augment en la LGTBI-fòbia no presencial en els propers anys. Com hem indicat en el informe de 2020, la ciberagressió dilueix les barreres temporals i espacials i afavoreix que l'assetjament es doni en qualsevol moment i lloc. A més, el 2020 i 2021, la crisi pandèmica de la COVID-19, i el constant ascens de les ideologies polítiques d'extrema dreta a l'Estat espanyol (i al món), possiblement influenciarien en l'augment d'aquests casos no presencials.

La societat ha d'estar atenta i conscienciada amb l'impacte que poden tenir les TIC's en l'augment de casos de tot los tipus de violències i discriminacions, ja siguin LGTBIfòbiques xenòfobes, capacitistes, etc.

Taula 5. Distribució d'incidències per mitjà de discriminació, 2019-2022. Percentatges.

	2022	2021	2020	2019
Presencial	78,60%	81,00%	69,80%	71,70%
No presencial	17,50%	13,40%	25,40%	15,10%
Suport físic	3,80%	5,60%	4,80%	13,20%
Mixt	0,40%	-	-	-
BASE	234	284	189	159

BASES: 159 (2019), 189 (2020), 284 (2021), 234 (2022)

Si comparem les dades obtingudes en els diferents informes, hi ha hagut un augment significatiu de les incidències presencials respecte 2019 i 2020, tot i que en aquest 2022 hi hagi hagut una lleu disminució percentual respecte 2021, sent l'any que s'han superat gairebé totes les mesures restrictives relacionades amb la pandèmia de la COVID-19.

La quantitat d'incidències no presencials es va reduir passant del 25,4% el 2020 al 13,4% el 2021. Aquest 2022 hi ha hagut un augment que ha arribat al 17,5%. El número d'incidències de suport físic han anat decreixent al llarg dels anys.

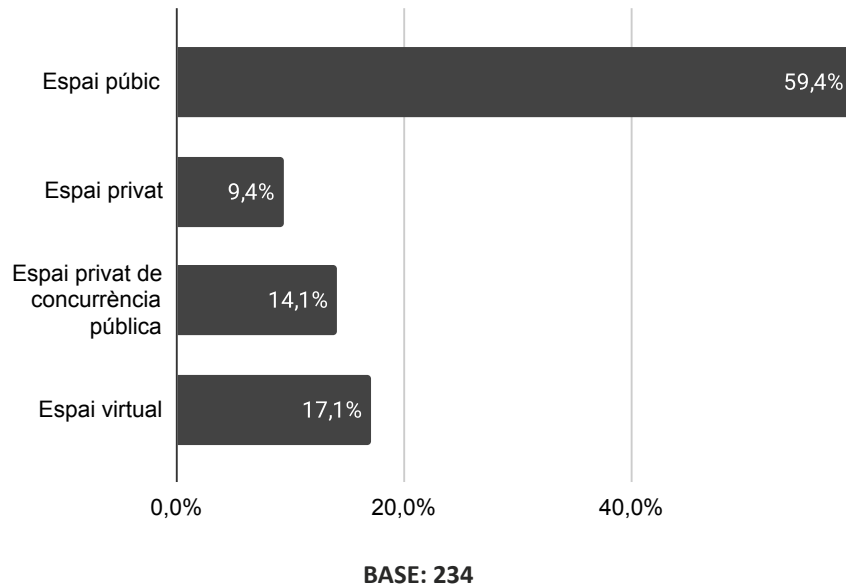
Per últim, aquest 2022 s'ha incorporat la categoria mixt, fent referència a les incidències que es cometien simultàniament de forma presencial i no presencial, tot i que només s'ha registrat un 0,4%.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

4.8 Context

Aquest indicador fa referència al context on es dona la situació de discriminació. A continuació, presentem els resultat mes destacables (**Gràfic 12**).

Gràfic 12. Distribució d'incidències per context, 2022. Percentatges.

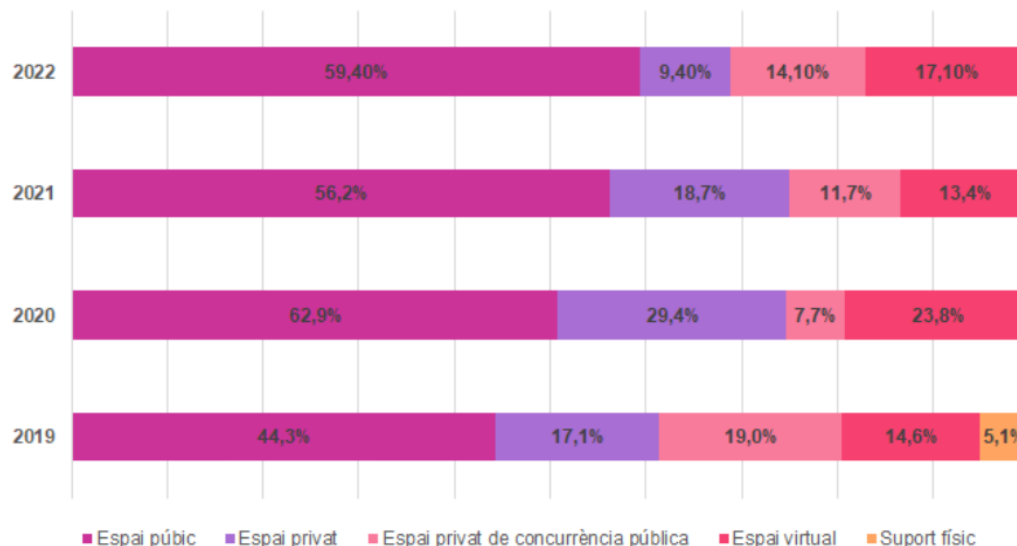

Si analitzem les incidències registrades per context, observem que les discriminacions a l'espai públic representen la majoria de les dades, amb un total de 139 incidències (59,4%). Com es pot observar, aquestes incidències representa casi dos tercers parts dels casos de discriminació LGTBIfòbiques. A continuació, es troben les incidències a l'espai virtual, amb 40 incidències (17,1%), seguit de l'espai privat de concurrència pública amb un total de 33 casos (14,1%). Cal recordar que l'espai privat amb concurrència pública és un concepte que fa referència a un lloc físic o un establiment que, tot i ser privat i de propietat privada, esbrina les seves portes i és obert al públic per a fins comercials, socials o altres activitats, com per exemple els establiments comercials, els espais gastronòmics o els espais d'oci.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Per últim, l'espai privat amb 22 casos (9,4%) que fan referència a àmbits com el nucli de convivència, l'habitatge o empreses privades de l'àmbit laboral, salut o educació.

Gràfic 13. Distribució d'incidències per context, 2019-2022. Percentatges³.

BASES: 159 (2019), 189 (2020), 284 (2021), 234 (2022)

Si comparem les dades obtingudes en els diferents informes, hi ha hagut un increment lleu de les agressions en a l'espai públic respecte a 2021. Tanmateix, encara que el percentatge sigui superior, si ens fixem en la dades absolutes, podem observar una reducció d'aquestes incidències a l'espai públic (N=139 al 2022 i N=159 al 2021).

Si comparem l'espai privat, hi va haver una reducció important de les incidències respecte l'any anterior (N=53 al 2021 i N=22 al 2022). En relació l'espai privat de concurrència pública, és el segon any consecutiu que hi ha un increment en les incidències, passant de 7,7% (N=15) en 2020 al 14,10% (N=34) en 2022.

En relació amb l'espai virtual, hem observat, una reducció en el percentatges de més de 10 punts percentuals entre 2020 (23,8%) i 2021 (13,4%). L'any 2021, hem alertat que s'hauria d'estar atenta a aquests resultats suposadament positius, ja que les discriminacions en un context virtual són força freqüents. Aquest any, les incidències en el context virtual van tornat a incrementar. Cal destacar que la violència LGTBfòbica en el context virtual és un fenomen relativament nou que necessita ser més estudiat i que hem d'estar atentes els propers anys. Per altra banda, també observem una reducció en els percentatges d'incidències en el context privat que havia augmentat molt significativament l'any 2020, donades les restriccions derivades de la pandèmia de la COVID-19. **Aquests resultats corroboren la hipòtesis de que l'LGTTBI-fòbia està present en tots els contextos (públic, privat, virtual, etc.) de socialització humana.** Dit d'una altra manera, quan la població havia de respectar les mesures sanitàries de confinament, hi va haver un increment important de les incidències en espais tant privats com virtuals. Quan aquestes mesures s'han anat retirant i la socialització en espais públics ha estat permesa, hi ha hagut un augment, en termes absoluts, de les incidències en aquests espais.

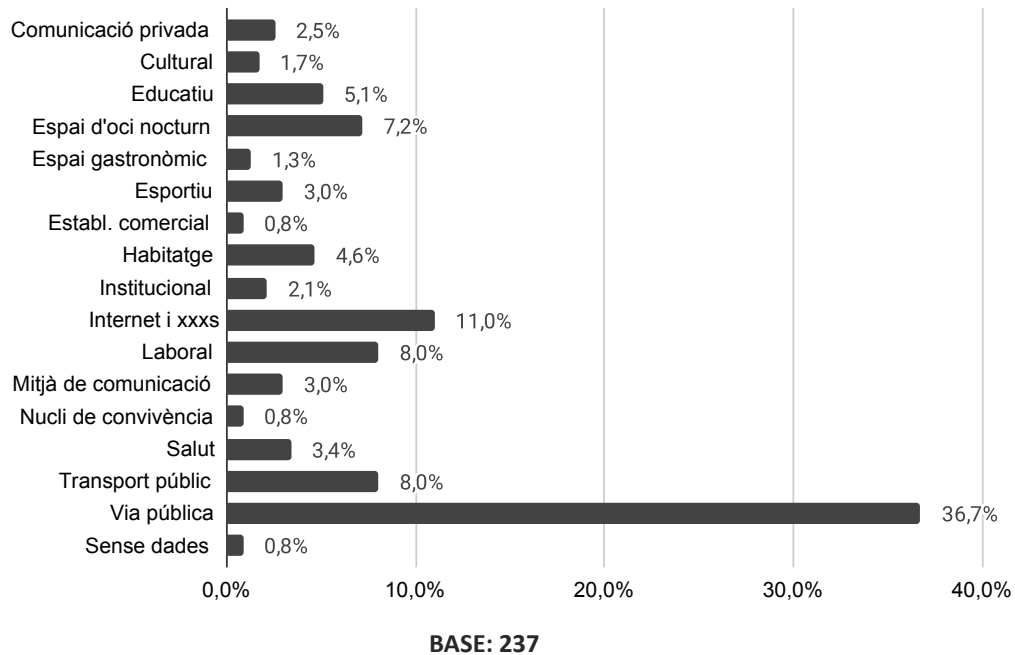
(3) La categoria suport físic que es pot observar en el present gràfic es va suprimir l'any 2020 a l'entendre que és un mitja de discriminació que també s'exerceix en espais públics, privats o de concurrència pública.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

4.9 Àmbit

A continuació, distingim els espais concrets on ocorren els actes discriminatoris per raons d'orientació sexual, identitat i expressió de gènere (**Gràfic 14**).

Gràfic 14. Distribució d'incidències per àmbit, 2022. Percentatges

La via pública és l'espai on es produeixen més d'un terç del total de les incidències, amb 87 casos (36,7%), essent l'àmbit que més incidències ha registrat l'OCH. Aquests resultats coincideixen amb les dades presentades en l'indicador del context, que mostra que l'espai més pervers i perillós pel col·lectiu LGTBI+ continua sent l'espai públic.

Seguidament, tenim l'àmbit d'Internet i les xarxes socials (11%), amb 26 casos. Tot i que s'hagin superat les mesures restrictives de la COVID-19 i s'ha reprès la presencialitat, segueix sent un dels àmbits on es detecta que s'exerceixen més violència.

En tercer lloc, les incidències produïdes a l'àmbit laboral i al transport públic, cadascun amb un 8%; és a dir, 19 casos en cada context. També destaquem l'oci nocturn, que representa un 7,2% amb 17 casos, amb la reobertura absoluta dels espais d'oci nocturn a Catalunya.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Taula 6. Distribució d'incidències per àmbit, 2019-2022. Percentatges

	2022	2021	2020	2019
Comunicació privada	2,5%	-	-	-
Cultural	1,7%	-	-	-
Educatiu	5,1%	4,6%	3,7%	1,9%
Espai d'oci nocturn	7,2%	3,5%	1,6%	7,5%
Espai gastronòmic	1,3%	4,2%	1,6%	8,8%
Esportiu	3,0%	1,4%	0,5%	0,6%
Establ. comercial	0,8%	1,1%	1,1%	0,6%
Habitatge	4,6%	10,6%	15,3%	8,8%
Institucional	2,1%	3,9%	6,3%	3,8%
Internet i xxss	11,0%	10,2%	16,9%	8,8%
Laboral	8,0%	6,3%	4,8%	6,9%
Mitjà de comunicació	3,0%	1,8%	4,2%	6,9%
Nucli de convivència	0,8%	5,6%	2,6%	1,3%
Salut	3,4%	2,5%	1,6%	4,4%
Transport públic	8,0%	4,9%	7,4%	5,6%
Via pública	36,7%	38,4%	32,3%	33,1%
	100%	100,0%	100%	100,0%

Si fem la comparativa dels àmbits amb els anys anteriors, observem que les incidències a la via pública han reduït lleument en comparació amb l'any passat (38,4% al 2021 i 36,7% al 2022). Tanmateix, destaca l'increment d'incidències al transport públic (4,9% al 2021 i 8% al 2022), laboral (6,3% al 2021 i 8% al 2022) i espai d'oci nocturn (3,5% al 2021 i 7,2% al 2022) on l'augment és més destacable. Aquestes dades han estat influenciades per la sortida de la crisi de la pandèmia de la COVID-19 i la relaxació gradual de les mesures governamentals a Catalunya.

Encara que els altres espais representen menys del 7% de les incidències registrades, el nombre de casos totals han augmentat a gairebé tots els àmbits entre 2020 i 2021 (per exemple, en l'àmbit laboral un total de 9 casos en 2020 i en 2021 un total de 18 casos). Tot i això, en 2022 hi va haver una reducció en el nombre de casos comparats amb l'any passat en alguns àmbits (per exemple, habitatge, institucional, nucli de convivència i espai gastronòmic) i un increment en altres àmbits (per exemple, educatiu, esportiu, mitjà de comunicació, salut i transport públic).

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Taula 7. Descripció d'incidències per àmbit i tipus d'LGTBI-fòbia, 2022.

	Gaifòbia	Lesbofòbia	Transfòbia	LGTBI-fòbia	Serofòbia	Sense dades
Comunicació privada	3,8%	4,8%	0%	0%	0%	0%
Cultural	1,5%	0%	3,8%	0%	0%	0%
Educatiu	5,3%	0%	3,8%	7,7%	0%	100%
Espai d'oci nocturn	9,2%	4,8%	5,7%	3,8%	0%	0%
Espai gastronòmic	1,5%	4,8%	0%	0%	0%	0%
Esportiu	2,3%	4,8%	1,9%	7,7%	0%	0%
Establiment comercial	0%	4,8%	1,9%	0%	0%	0%
Habitatge	4,6%	19,0%	0%	3,8%	0%	0%
Institucional	0,8%	4,8%	1,9%	7,7%	0%	0%
Internet i xarxes socials	6,1%	4,8%	18,9%	26,9%	0%	0%
Laboral	7,6%	4,8%	13,2%	3,8%	0%	0%
Mitjà de comunicació	0%	0%	13,2%	0%	0%	0%
Nucli de convivència	0,8%	4,8%	0%	0%	0%	0%
Salut	0%	0%	9,4%	0%	100%	0%
Transport públic	11,5%	14,3%	1,9%	0%	0%	0%
Via pública	45%	23,8%	24,5%	38,5%	0%	0%
Total percentatge	100	100	100	100	100	100

Pel que fa a la **gaifòbia**, podem dir que es produeix, principalment, a la via pública (45%), al transport públic (11,5%) i a l'espai d'oci nocturn (9,2%). Amb un 6,1% de les incidències, es destaca l'internet i les xarxes socials (6,1%) i l'educatiu (5,3%). Amb menys d'un 5% i amb xifres molt similars, trobem els àmbits de l'habitatge i comunicació privada (entre 4,6% i 3,8%). Per sota del 2,3% de les incidències trobem, per exemple, l'espai esportiu, espai gastronòmic i cultural.

Pel que fa les **incidències de caràcter generalista**, és a dir, dirigides a tot el col·lectiu LGBTI+ (per exemple, pintades o comentaris en internet), destaca l'àmbit de la via pública (38,5%), seguit de l'àmbit d'Internet i xarxes socials (26,9%). Amb els mateixos resultats, trobem l'àmbit educatiu, esportiu e institucional, tots tres amb 7,7%). La resta d'àmbits d'LGTBI-fòbia que es troben per sota del llindar del 4% són l'oci nocturn, el laboral i l'habitatge amb un 3,8% d' incidència cadascun.

Pel que fa la **transfòbia**, la via pública és l'àmbit predominant (24,5%), seguit d'internet i xarxes socials (18,9%), laboral i mitjà de comunicació (13,2% a cada àmbit). Amb un 9,4% de les incidències trobem salut. Per sota del llindar del 6% tenim incidències als espais d'oci nocturn (5,7%), cultural i educatiu (3,8% a cada àmbit). Per últim, l'establiment comercial, esportiu, institucional i transport públic amb un 1,9%. En els altres àmbits, no van ser registrats incidents.

Respecte la **lesbofòbia**, enguany predomina l'àmbit de la via pública (23,8%), seguits dels àmbits de l'habitatge (19%) i el transport públic (14,3%). Amb un total de 4,8%, trobem la majoria dels àmbits (per exemple, espai d'oci nocturn, espai gastronòmic i esportiu).

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

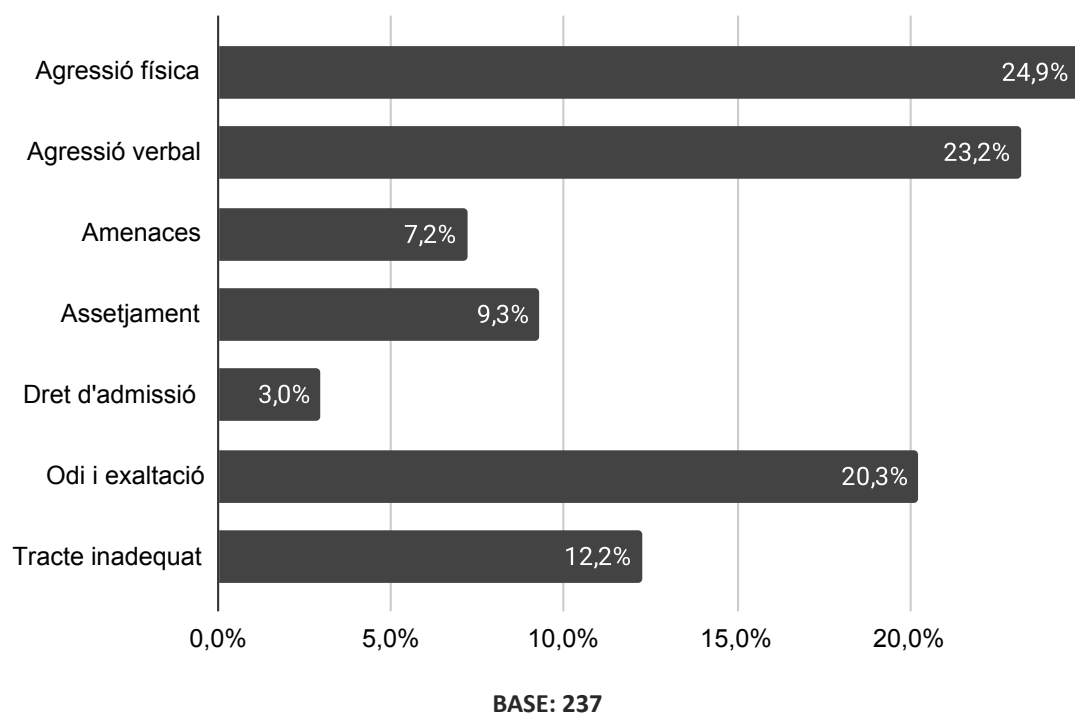
Com podem observar, una part significativa dels casos de lesbofòbia tenen lloc a espais privats (habitatge). Se suposa que l'espai privat hauria de ser el més segur per les persones, però és el context on les dones lesbianes pateixen molts casos de discriminacions. Cal posar atenció a aquests resultats, que venen repetint-se durant els darrers anys i que poden estar directament relacionats amb violències de base masclista, sexista i patriarcal, com la violència intragènere (segons la forma de relació - parella, trio o d'altres), que poden patir totes les persones del col·lectiu LGTBI+. Per últim, no s'ha registrat cap incidència als àmbits cultural, educatiu, mitjà de comunicació i salut de lesbofòbia.

Per últim, aquest any s'ha registrat 1 incidència categoritzada com serofòbia, que consta en l'àmbit de la salut.

4.10 Tipus de discriminació

L'indicador de tipus d'agressió/discriminació es refereix al tipus de violència rebuda. Com s'ha comentat en l'apartat metodològic, hi ha un gradient en l'escala de l'agressió i sempre es registra el més greu.

Gràfic 15. Distribució d'incidències per tipus de discriminació, 2022. Percentatges

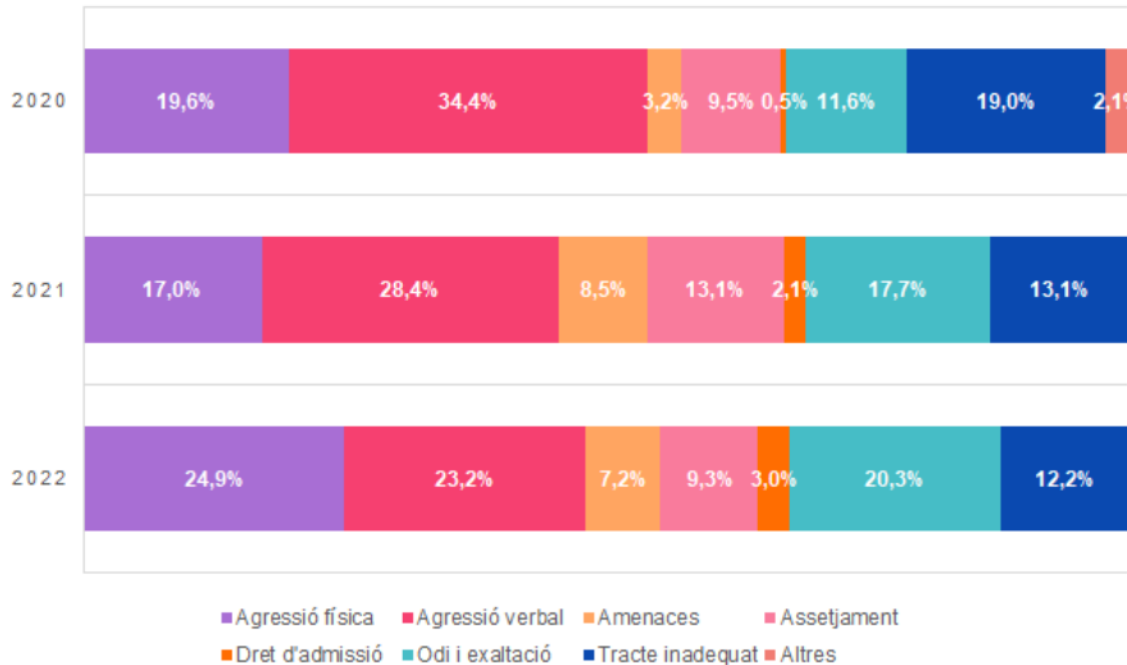
En aquest 2022 destaquem que l'agressió física és el tipus de discriminació més registrat d'aquest 2022 (24,9%), amb 59 casos, com a dada alarmant. La majoria d'agressions físiques són complementàries amb agressions verbals i amenaces cap a les persones que les pateixen.

En segon lloc, les agressions verbals (23,2%), en si soles, amb 55 casos, seguides de les mostres d'odi i exaltació (20,3%), amb 48 casos.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Per últim, les amenaces (7,2%), amb 17 casos, i el dret d'admissió (3,0%), amb 7 casos, la majoria dels quals s'han donat a l'entrada i als lavabos d'espais d'oci nocturn.

Gràfic 16. Distribució d'incidències per tipus de discriminació, 2020-2022. Percentatges

BASES: 282 (2020), 289 (2021), 237 (2022).

Quan comparem els registres d'enguany amb els de l'any 2021 podem observar com tres tipus d'agressions han incrementat els percentatges: agressions físiques (17% en 2021 i 24,9% en 2022), odi i exaltació (17,7% en 2021 i 20,3% en 2022) i dret d'admissió (2,1% en 2021 i 3% en 2022). Cal tenir en compte que tot i haver-hi aquesta tendència al alza, el nombre total d'incidències aquest any amb aquests tres tipus d'agressions ha reduït comparat amb l'any passat, que hem tingut un record en els números de discriminacions LGTBIfòbiques. De la mateixa manera, dos tipus d'agressions han reduït en percentatge i números absoluts: agressió verbal (28,4% en 2021 i 23,2% en 2022) i assetjament (13,1% en 2021 i 9,3% en 2022). També hi ha hagut reducció menys destacables en els tipus d'agressió següents: amenaces i tracte inadequat.

Taula 8. Descripció d'incidències per tipus de discriminació i tipus d'LGTTBI-fòbia, 2022.

	Gaifòbia	Lesbofòbia	Transfòbia	LGTTBI-fòbia	Serofòbia	Sense dades	Total general
Agressió física	33,1%	33,3%	15,1%	0%	0%	0%	59
Agressió verbal	33,1%	23,8%	7,6%	7,7%	0%	0%	55
Amenaces	9,0%	14,3%	3,8%	0%	0%	0%	17
Assetjament	10,5%	4,8%	11,3%	0%	0%	100%	22
Dret d'admissió	2,3%	4,8%	3,8%	0%	33,3%	0%	7
Odi i exaltació	9,0%	0%	34,0%	69,2%	0%	0%	48
Tracte inadequat	3,0%	19,1%	24,5%	23,1%	66,7%	0%	29
TOTAL	133	21	53	26	3	1	237

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Com podem veure a la taula 8, les incidències amb base gaifòbica registren, principalment, agressions verbals i físiques, cadascuna amb un total de 33,1% de les incidències. Seguit de l'assetjament (10,5%) i les amenaces i odi i exaltació (cadascuna amb 9%). Amb menys freqüència, per sota del 5% encontrem: tracte inadequat (3%) i dret d'admissió (2,3%).

Pel que fa a la transfòbia, veiem que el odi i exaltació (34%) i tracte inadequat (24,5%) són els principals tipus de discriminació que pateix el col·lectiu trans*. De prop les segueix l'agressió física (15,1%), assetjament (11,3%) i agressió verbal (7,6%). Per sota del llindar del 5% trobem casos d'amenaces i dret d'admissió, que representen el 3,8% cadascuna del total d'incidències amb base transfòbica.

Les incidències amb base LGTBfòbica denuncien, principalment, comportaments d'odi i exaltació (69,2%) i de tracte inadequat (23,1%). Amb molta diferència en els percentatges trobem l'agressió verbal (7,7%).

La lesbofòbia, es tradueix, principalment, en agressió física (33,3%), agressió verbal (23,8%), tracte inadequat (19,1%) i amenaces (14,3%). Per últim, s'han registrat menys assetjament i dret d'admissió, i que representen, cadascun, el 4,8% de les incidències amb base lesbofòbica.

Aquest 2022, hem registrat incidències relacionades amb la serofòbia, que consten dret d'admissió (33,3%) i tracte inadequat (66,7%)

4.11 Conclusions

A mode de resum, recollim les principals dades obtingudes en aquest capítol:

- Aquest 2022 s'ha produït una reducció d'un 15,6% en el nombre d'incidències registrades respecte l'any anterior.
- L'OCH ha registrat 237 incidències, esdevenint el segon any, després de 2021, que més n'ha registrat des que s'elaboren els informes de l'Estat de l'LGTTBI-fòbia a Catalunya, superant els dos centenars.
- Els mesos de 2022 que més incidències han registrat són març, maig i juny, de 27 fins a 33 casos.
- El 40,8% del total d'incidències succeeixen en cap de setmana, quan els recursos són més minsos.
- El col·lectiu que més incidències ha registrat és el d'homes gais, però es reconeix que possiblement hi hagi diversos casos invisibilitzats que no arriben a l'OCH que altres identitats LGTTBI+ pateixen, com els casos de transfòbia que pateixen les dones trans treballadores del sexe o el col·lectiu de dones lesbianes i bisexuals.
- Hi ha una gran diferència en el nombre d'incidències registrades entre homes trans i dones trans (5 incidències els homes i 19 les dones).
- El tram d'edat que més incidències registra va dels 26 als 35 anys i la mitjana d'edat és de 32,6 anys. La següent franja amb més incidències és de 18 a 25 anys.
- En relació a la distribució territorial de les incidències, Barcelona continua sent la província més destacada amb un total del 16,4%, la gran majoria ocorregudes a la ciutat de Barcelona (105).

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

- Barcelona és la província de Catalunya que més incidències registra, tant en nombre absolut com ponderant el nombre d'habitants (projecció territorial) amb més de la meitat del total d'incidències.
- Hem registrat incidències en 46 localitats diferents, sent la gran majoria en la província de Barcelona.
- L'LGTFBifòbia està present en tots els contextos de socialització humana. La gaifòbia continua sent l'origen discriminatori més registrat (56,1%), representant més de la meitat de les incidències. Tanmateix, hi hagut un increment rellevant de la transfòbia, sent el segon origen discriminatori més registrat del 2022 quan en els darrers acostumava les incidències dirigides al tot el col·lectiu LGTBI+.
- El canal mitjançant el qual s'exerceix l'acte discriminatori és majoritàriament presencial.
- El context presencial en el qual es produeixen els actes discriminatoris i/o agressions és principalment l'espai públic.
- Els àmbits on més incidències s'han registrat són la via pública i internet i xarxes socials. Hi ha una davallada percentual en l'àmbit de l'habitatge. En canvi, hi ha un increment a l'àmbit laboral i a l'espai oci nocturn.
- La gaifòbia, la lesbofòbia i la transfòbia són presents, principalment, a la via pública. Destaquen altres percentatges com: la gaifòbia al transport públic; la lesbofòbia a l'habitatge; la transfòbia a l'àmbit laboral i als mitjans de comunicació i l'LGTFBifòbia a internet i xarxes socials.
- El tipus d'agressió i/o discriminació que més pateix el col·lectiu LGTBI+ és, en primer lloc, l'agressió física i, en segon lloc, la verbal. L'any 2021 va ser a l'inrevés. Les agressions físiques i verbals es produeixen, majoritàriament, a la via pública.
- Les incidències amb base gaifòbica i lesbofòbica registren, principalment, agressions
- físiques i verbals.
- Les mostres d'odi i exaltació són els actes discriminatoris més presents en les incidències registrades amb vessant transfòbica.
- Les incidències amb base LGTFBifòbica (generalista) registren, principalment, mostres d'odi i exaltació.
- Per últim, la serofòbia és majoritàriament exercida a través del dret d'admissió, seguit del tracte inadequat.

5. ANÀLISI QUALITATIU

El capítol aborda 24 situacions d'LGTBI-fòbia. Utilitzem l'anàlisi de casos (Ceballos-Herrera, 2009; Martínez, 2006; Yin, 2014) que permet una lectura detallada sobre la situació discriminatòria registrada per l'OCH, a partir de casos específics. Es refereix a elements analítics que desgranen la manera d'operar de la discriminació per motius d'orientació sexual, identitat de gènere i/o expressió de gènere.

Així mateix, l'anàlisi es complementa amb 3 Produccions Narratives (Balasch i Montenegro, 2003 Biglia i Bonet-Martí, 2009). Amb els testimonis de les persones afectades, ens apropem a les vivències sobre les situacions discriminatòries de manera més profunda a la ciutadania. Enguany, aquest any, dediquem un apartat a l'impacte social i polític del procés d'aprovació de l'avantprojecte de llei trans i LGBTI estatal tenint en compte el context sociopolític d'auge de discursos d'odi provinents principalment de postures d'extrema dreta.

Finalment, tanquem el capítol amb un quadre sintètic de consensos i dissensos sobre les vivències de les situacions discriminatòries i del seu abordatge on intervenen diferents agents socials i institucionals.

5.1 Anàlisi de casos

A continuació, s'exposa la descripció i l'anàlisi de casos que permeten apropar a la persona lectora a les vivències discriminatòries per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere on son vulnerats els drets de les persones afectades.

CAS NÚMERO 1: PROHIBICIÓ A UN TREBALLADOR DE PORTAR LA MASCARETA DELS COLORS DE LA BANDERA LGTBI+ A LA FEINA

Característiques incidència: LGBTI-fòbia, laboral, tracte inadequat

Descripció dels fets: Un treballador porta posada una mascareta dels colors de la bandera LGTBI+ al seu lloc de treball i la persona encarregada li imposa que se la tregui argumentant que, segons el criteri de l'empresa, s'ha de mostrar neutralitat.

Anàlisi: Podríem dir que és un cas de rebuig envers la visibilitat i simbologia LGTBI+ als espais laborals. La simbologia present en els espais i contextos son importants, ja que històricament hem estat perseguides, criminalitzades i patologitzades en diferents àmbits de la vida quotidiana. La simbologia LGTBI+ en els espais laborals contribueix a la visibilitat, representació, construcció de comunitat, promoció de la igualtat i educació sobre la diversitat afectiva sexual i de gènere. Aquests símbols són fonamentals per a crear entorns inclusius i respectuosos, on totes les persones puguin viure autènticament i sense por/rebuig de patir discriminació.

5. ANÀLISI QUALITATIU

CAS NÚMERO 2: AGRESSIÓ A UN GRUP DE DONES AL PASSEIG MARÍTIM DE BADALONA

Característiques incidència: lesbofòbia, agressió física, via pública

Descripció dels fets: De matinada, 4 dones són a les festes de maig al Passeig Marítim de Badalona. Durant els concerts, se'ls hi apropa un home desconegut i les increpa amb insults masclistes i LGTBIfòbics i escopinades.

Posteriorment, les 4 amigues es dirigeixen cap a casa i en el mateix passeig marítim es tornen a trobar a l'agressor amb un altre noi i les tornen a increpar amb insults de les mateixes característiques. Les afectades s'intenten defensar i comencen a rebre empentes. Els agressors xiulen i surten més homes i una dona del bar del costat i donen cops a les noies per tot arreu. Durant l'agressió apareix un altre grup de nois per ajudar a les afectades i aconseguen escapar amb la seva ajuda. Cap al final un dels agressors treu una navalla.

Anàlisi: La situació que van viure aquestes amigues és una mostra de com l'LGTBIfòbia i la misogínia interseccionen. Aquest cas es una mostra de com les agressions verbals poden precedir a agressions físiques en l'escalada de la situació de violència. La presència d'una arma blanca en l'escena podria haver estat fatal, si no hi hagués sigut per l'ajuda externa del grup que les va ajudar. La importància de testimonis que intenten auxiliar a les dones per sortir de la situació de violència que estan patint.

Des d'un principi, el primer agressor se sent amb legitimitat d'increpar les noies prenent la seva pressuposada orientació sexual com a motiu d'atac. Això reafirma com les dones del col·lectiu sovint se senten insegures en espais d'oci, sobretot en horari nocturn.

Un altre element a destacar d'aquest cas és com l'agressió comença amb un home i culmina exercint-se en un grup. La multitud genera un creixement de legitimització i motivació per a agreujar l'agressió.

Finalment, la intersecció entre la LGTBI-fòbia i el masclisme es refereix a la forma en què el sexisme i la discriminació de gènere s'entrellacen amb la discriminació i la violència cap a les persones LGTBI+. Queda palès que aquesta intersecció tracta la importància de reconèixer i abordar la intersecció entre l'LGTBI-fòbia i el masclisme per a promoure la igualtat i la justícia social. Això implica desafiar les normes de gènere restrictives, qüestionar els rols de poder patriarcal i fomentar entorns amables respectuosos per a totes les persones, independentment de la seva orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere.

CAS NÚMERO 3: INADMISSIÓ DE DUES PERSONES NO BINÀRIES AL WC D'UN FESTIVAL DE MÚSICA

Característiques incidència: transfòbia, espai d'oci nocturn, dret d'admissió

Descripció dels fets: Una persona no binària va a denunciar al punt feminista i LGTBI+ d'un festival de música que a la zona de lavabos una persona de seguretat li ha denegat l'accés al lavabo mòbil tancat amb porta argumentant que la persona usuària és un home i que li correspon anar als orinals dempeus ja que les dones tenen preferència d'utilitzar els altres lavabos. La persona afectada comenta que no s'identifica com un home sinó com una persona no binària.

En el mateix lloc i data, una altra persona usuària no binària, també es dirigeix al punt feminista i LGTBI a denunciar que a la zona dels lavabos de l'entrada del recinte, una persona de seguretat li requereix el DNI per verificar el seu sexe registral i comprovar que es tractava d'un home amb nom

5. ANÀLISI QUALITATIU

masculí. En veure-ho, la persona de seguretat va al·legar que la persona usuària no podia utilitzar els lavabos mòbils perquè estaven reservats exclusivament per a les dones.

Anàlisi: Podem veure com dues persones no binàries són discriminades en un mateix festival de música, argumentant, en ambdues situacions, que els homes han d'acudir a l'urinari i no als lavabos interiors o mòbils, ja que són d'ús exclusiu i/o prioritari per a dones. Davant aquests dos contextos, podem reconèixer dues situacions de transfòbia i de misgendering per part del personal de seguretat, ja que amb es nega invalida la identitat de gènere de les persones afectades, a més de pressuposar-la per a l'ús d'un lavabo o un altre.

Un altre element a destacar és que el personal de seguretat requereixi en mostrar el DNI per a identificar el sexe registral, ja que en aquest cas suposa una invasió i intromissió de la intimitat de la persona usuària.

CAS NÚMERO 4: DISCURS HOMÒFOB A L'ESTACIÓ DE TÀRREGA

Característiques incidència: gaifòbia, transport públic, odi i exaltació

Descripció dels fets: Dos nois es fan un petó a l'estació de tren de Tàrraga i un grup de quatre homes, en veure-ho, fan comentaris com: *"Hitler tenía razón, hay que exterminar a los homosexuales"*. També comenten que actualment hi ha molts *"marietes"*, fent broma sobre el fet de sortir de l'armari: *"yo antes de salir del armario, me quedo dentro y así nadie sospecha"*. La parella de nois s'espanta i s'allunya del grup.

Anàlisi: El discurs d'odi homòfob present d'aquest cas, que al mateix temps fa apologia al nazisme, provoquen inseguretat a la parella, veient-se forçada a moure's per por a ser agredida. El grup d'homes explícita com les parelles gais, que encara han de ser precabudes a l'hora de mostrar signes d'afecte en públic, no poden disposar dels mateixos drets i llibertats que els d'una parella heterosexual. També cal remarcar l'ús de la paraula *"marietes"* com a mofa, el que suposa un discurs de plumofòbia lligat amb el comentari de *"[...] así nadie sospecha"*. És una apropiació del cisheteropatriarcat en l'espai públic que se sent legitimada pel fet de ser un grup de quatre persones, aquell lloc és seu i només s'accepten comportaments que s'hi adequin ja que del contrari s'han de "quedar dins l'armari".

Els discursos d'odi dirigits al col·lectiu LGTBI tenen conseqüències negatives i perilloses, tant a nivell individual com a nivell social. Suposen perills de rebre múltiples violències (verbals i/o físiques), proporcionant un dany psicosocial a les persones afectades i en els contextos on es produeixen, afavoreix la marginalització i exclusió social, son una barrera d'obstacles per la plena igualtat basada en els drets humans i creen un ambient i imaginari de retrocés de la garantia de drets cap al col·lectiu.

5. ANÀLISI QUALITATIU

CAS NÚMERO 5: COMENTARIS LGTBI-FÒBICS AL COMPTE DE TWITTER DEL BARÇA EN MOTIU DEL DIA CONTRA L'LGTBI-FÒBIA A L'ESPORT

Característiques incidència: LGTBI-fòbia, internet i xarxes socials, odi i exaltació

Descripció dels fets: El Futbol Club Barcelona publica un tuit a tots els seus comptes de twitter en commemoració del dia contra la LGTBI-fòbia a l'esport. Les respostes de les usuàries a aquest tuit inclouen comentaris despectius cap a les persones de col·lectiu, associant-les a la pedofília i adjutant imatges de la bandera LGTBI+ cremant-se.

Anàlisi: Associar la pedofília amb el col·lectiu LGTBI+ és estigmatitzant. Les imatges de les banderes LGTBI cremades representa un odi i rebuig cap el col·lectiu.

Associar la pedofília amb el col·lectiu LGTBI+, es perpetua l'estigma i la discriminació cap a les persones LGTBI+. Això pot portar a la marginalització, l'exclusió i l'odi cap a una comunitat ja vulnerable que busca igualtat i respecte.

Aquesta associació es basa en prejudicis i estereotips negatius infundats. La pedofília és un trastorn psicològic que es refereix a l'atracció sexual cap a menors d'edat, i no està relacionat amb l'orientació sexual o la identitat de gènere. En associar falsament la pedofília amb el col·lectiu LGTBI+, se socava la lluita per la igualtat i els drets humans de les persones LGTBI+. Aquest tipus de difamació perjudica els avenços aconseguits, en generar temor, hostilitat i rebuig injustificat.

A més, l'associació falsa entre la pedofília i el col·lectiu LGTBI+ desvia l'atenció dels veritables problemes que enfrenten les persones LGTBI+, com la discriminació, la violència que patim en múltiples àmbits de la vida quotidiana. En lloc d'abordar les injustícies i lluitar per la igualtat, es crea una distracció basada en estereotips nocius i falsos.

CAS NÚMERO 6: TRACTE INADEQUAT A UNA PERSONA NO BINÀRIA A UNA BOTIGA DE VESTIMENTA DE CASAMENT

Característiques incidència: lesbofòbia, establiment comercial, tracte inadequat

Descripció dels fets: Una persona no binària va a una botiga per buscar un tratge pel seu casament. La persona que l'aten li diu que el tratge és una peça de roba poc femenina i la insisteix en provar-se vestits de núvia. A la botiga no hi ha americanes ni pantalons, només vestits.

Anàlisi de cas: Identifiquem un tracte inadequat per part del personal d'una botiga de vestits de casament a l'hora d'atendre les preferències de la persona no binària atesa; tot això, en al·lusió a una qüestió d'expressió de gènere.

Es posa en relleu com els rols de gènere estan normalitzats i perpetuats a la nostra societat, imposant una expressió de gènere normativa que pretenen modelar les identitats.

D'altra banda, la imposició del gènere mitjançant la norma o els codis de vestimenta, redueix les oportunitats de les persones d'explorar amb llibertat les diferents opcions que existeixen quant a com dur a terme la seva expressió de gènere, tenint exemples tan aclaridors com aquest cas, on per a dones, a l'hora de buscar un vestit de núvia, es redueix el ventall d'oportunitats a portar un vestit que emula una feminitat hegemònica, a més de rebre contínues pressions per a cedir a aquesta per part del personal de la botiga.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Per a finalitzar, quant als rols de gènere, cal destacar l'important càrrega de pressió estètica que aquests descarreguen sobre les persones llegides com a dones, exigint-los una feminitat hegemònica que reproduïx estereotips masclistes i sexistes nocius per a aquestes persones.

CAS NÚMERO 7: AGRESSIÓ FÍSICA A UNA DONA TRANS A L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

Característiques incidència: transfòbia, via pública, agressió física.

Descripció dels fets: Una dona trans surt del supermercat i al cap d'uns metres caminats del supermercat sent que algú li crida "**maricón**". L'afectada es gira i veu un grup de tres nois i una noia. La dona els hi pregunta si aquest insult va dirigit a ella. Un dels nois es tira a sobre d'ella i l'agredeix. Mentre la dona s'intenta protegir de l'agressió, s'adona que els altres dos nois també estan agredint, amb comentaris com "**pensaba que eras una mujer**".

L'agressió s'atura quan testimonis que la presenciaven criden l'atenció a un vehicle de la policia que es troba a prop i els agressors marxen corrents.

Anàlisi: En la situació descrita es troba d'entrada l'ús de la paraula "**maricón**" com a insult utilitzat com a tanteig per verificar si l'afectada pertany al col·lectiu desacreditant, a més, la seva identitat com a dona. Aquest és un exemple on una agressió verbal s'acaba desencadenant en una agressió física exercida en grup.

El primer agressor opta per avisar a dues persones més per generar complicitat en la seva conducta. D'altra banda, es pot fer menció de les actuacions dels testimonis presents en l'escenari.

Finalment, es pot fer una reflexió sobre com aquest tipus de situació porta a les persones trans a sentir-se pressionades a ser "**cis-passing**" arribant al punt de creure's que aquest tipus d'agressions es poden donar si no el tenen.

CAS NÚMERO 8: AGRESSIÓ VERBAL I RACISTA A UNA HOME GAI A LES PISCINES BERNAT PICORNELL

Característiques incidència: gaifòbia, esportiu, agressió verbal

Descripció dels fets: Un usuari es canvia al vestuari de les piscines Bernat Picornell quan de sobte un home li diu: "**negro maricón de mierda**", "**te voy a denunciar por maricón**". L'afectat es reuneix amb SOS Racisme.

Anàlisi: Es tracta d'un cas de gaifòbia, però també de racisme. L'agressor utilitza "**negro maricón**" a mode despectiu, exercint la discriminació per l'orientació sexual i l'origen de la persona afectada. Les persones acostumen a rebre discriminacions per diferents motius de manera simultànea i, en aquest cas, el mòbil d'odi i/o discriminació cap a la víctima és doble. Per tant, una vegada més, veiem com el racisme i la LGTBI-fòbia sovint interseccionen.

La intersecció entre l'LGTBI-fòbia (en aquest cas gaifòbia) i el racisme es refereix a com la discriminació i el prejudici cap a les persones LGTBI+ i les persones racialitzades s'entrellacen i es reforcen mútuament.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Cal destacar que les barreres en l'accés a serveis i recursos: que suposa aquesta incidència. Les persones LGBTI+ de grups racials o ètnics minoritaris poden enfrontar barreres addicionals per a accedir a serveis i recursos específics, com a atenció mèdica culturalment competent, suport comunitari i serveis de suport per a la comunitat LGBTI+.

CAS NÚMERO 9: DENEGACIÓ D'INSCRIPCIÓ DE CRIATURA A UNA PARELLA DE MARES AL REGISTRE CIVIL DE GIRONA

Característiques incidència: lesbofòbia, institucional, tracte inadequat

Descripció dels fets: Una parella de dones es dirigeix al Registre Civil de Girona per inscriure la seva criatura. Des d'allà se'ls hi indica que la mare no gestant no pot constar com a mare al registre i que la criatura no pot dur els cognoms de cadascuna perquè la parella no està casada.

La parella comunica els fets a l'àrea de referència LGTBI, qui es posa en contacte amb el Registre Civil per indicar-los que la parella compleix els requisits legals per constar com a mares de la criatura al registre. El Registre Civil al·lega que es regeix per la normativa estatal, quan en aquesta matèria és d'aplicació la catalana.

Anàlisi: La parella pateix una situació de discriminació per lesbòfobia en un espai institucional. En la nostra societat encara impera el model de família i els rols de gènere de reproducció familiar tradicionals.

Aquesta concepció de família tradicional és exclouent i, pel cas que ens ocupa, lesbòfoba. La parella de dones compleix amb els requisits legals per constar ambdues com a mares de la criatura al Registre. Essent així, el Registre Civil, exerceix una violència simbòlica i institucional cap a elles.

És fonamental abordar i eliminar la violència institucional cap a les parelles de lesbianes. Això implica promoure la igualtat de drets i la no discriminació en totes les àrees de la vida, també en el registre civil, implementant lleis i polítiques que reconeguin plenament a aquestes parelles. A més, es requereix educació i sensibilització per a combatre els estereotips i prejudicis que perpetuen la violència institucional, amb formacions a les professionals que atenen i promouen una societat igualitària.

CAS NÚMERO 10: DIAGNÒSTIC DE SEXE INDETERMINAT A UN HOME TRANS AL CAP D'OLESA DE MONTSERRAT

Característiques incidència: transfòbia, salut, tracte inadequat

Descripció dels fets: Un home trans se sotmet a una intervenció quirúrgica. Un cop feta, l'usuari es dirigeix al CAP d'Olesa de Montserrat a tramitar la baixa laboral i en la documentació consta per escrit el diagnòstic de "**sexe indeterminat**".

Anàlisi: La problemàtica d'aquest cas és la negació de la identitat de gènere a aquesta persona. Aquest error de l'administració és un pas enrere en el tracte digne de les persones trans*. També podria comportar un xoc per l'individu a nivell personal i causar incomoditat psicossocial en un lloc on s'hauria d'anteposar el benestar de les pacients. A més, s'ha de tenir en compte que aquest tracte inadequat podria tenir un efecte més agreujant, com pot ser la patologització de les identitats trans,

5. ANÀLISI QUALITATIU

La patologització de les identitats trans es refereix a l'enfocament mèdic i psiquiàtric que ha considerat històricament la identitat de gènere trans com una condició mental o trastorn. Això té diversos efectes negatius en les persones trans i en la societat en general.

És important despatologitzar les identitats trans i reconèixer la diversitat de l'experiència de gènere. Això implica eliminar la classificació de la identitat de gènere trans com un trastorn o incongruència en els manuals de diagnòstic (les identitats mai poden ser un diagnòstic), promoure l'educació i la sensibilització sobre les persones trans* i treballar per a crear entorns amables i respectuosos on totes les identitats de gènere siguin reconegudes i valorades.

CAS NÚMERO 11: INADMISSIÓ I INSULTS HOMÒFOBS D'UN AGENT DE SEGURETAT A UNA PARELLA D'HOMESA UNA DISCOTECA DE REUS

Característiques incidència: gaifòbia, espai d'oci nocturn, dret d'admissió i agressió verbal.

Descripció dels fets: Un home i el seu xicot intenten entrar a una discoteca de Reus, però el personal de seguretat els hi impedeix l'entrada al·legant aforament complet. Tot seguit l'home veu que entren dues noies darrere seu, i en qüestionar-ho altre cop al mateix personal de seguretat, li diu que les dues noies tenen entrada prèvia. L'home proposa esperar a que sortís un grup per poder-hi entrar, però el personal de seguretat s'hi nega al·legant que no podia estar preguntant a cadascú si després tornaria a entrar. Tot seguit, l'home decideix marxar dient *"Ah! Claro, claro..."* i el personal de seguretat li contesta *"¡Cállate maricón!"*.

Anàlisi: En aquest cas, s'utilitza el dret d'admissió amb una connotació homòfoba, mostrant el rebuig existent en la nostra societat cap al col·lectiu i produint una estigmatització i humiliació de la parella degut a que segurament la situació va ser presenciada per més persones.

S'ha d'aconseguir un tracte igualitari entre les persones; tothom ha de tenir dret i ha de poder gaudir de l'oci nocturn sense ser discriminat.

A tota aquesta situació, se li afegeix l'incident amb la policia, ja que van desincentivar la víctima i/o persona afectada de denunciar al·legant que com que no es tracta d'una agressió física, acabaria en no-res. A més, condiona la denúncia a agafar cita prèvia.

El condicionament a no fer la denúncia augmenta les barreres i pot ser un dels motius del fenomen de la infradenúncia per motius d'odi. És important fomentar un entorn amable i de confiança perquè les víctimes i/o persones afectades de delictes d'odi se sentin còmodes en denunciar (si ho volen fer). Això implica promoure la consciència, brindar suport a les víctimes i/o persones afectades, enfortir la confiança en les autoritats i garantir que existeixin mecanismes efectius de denúncia.

CAS NÚMERO 12: ASSETJAMENT I SUPLANTACIÓ D'IDENTITAT A UN NOI BISEXUAL

Característiques incidència: LGTBI-fòbia, internet i xarxes socials, assetjament

Descripció dels fets: Un noi bisexual és assetjat per tres persones usuàries del seu gimnàs. L'increpen amb insults homòfobs (*"maricón"; "chupapollas"*) i amenaces (*"si te veo por la calle, te vas a enterar"*). Aquest grup de persones crea un perfil fals d'instagram amb el nom de l'afectat, on insulten a la seva parella trans* amb insults transfòbics. També fan comentaris gordòfobs dirigits al noi. A més, el mateix grup de persones aconseguen el número de telèfon de l'afectat i l'afegeixen a un grup de Whatsapp on li envien stickers amb la seva imatge i amb missatges transfòbics i gordòfobs.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Anàlisi: Ens trobem davant d'un cas de bifòbia, gaifòbia, transfòbia i gordofòbia. Per una banda, els insults homofòbs i les amenaces rebudes pel noi bisexual generen inseguretats al gimnàs i al carrer ("*si te veo por la calle, te vas a enterar*"). És una demostració sobre com agressors se senten legitimats a discriminar i excloure, en aquest cas, a persones del col·lectiu LGTBI d'espais públics o de concurrència pública que són accessibles a tothom sense distincions i en igualtat de drets.

D'altra banda, la situació es desencadena en un assetjament i la suplantació de la seva identitat a les xarxes socials per insultar la seva parella trans* de qui es mofen de la seva identitat de gènere (transfòbia) i a ell per la seva aparença física (gordofòbia). Les xarxes socials poden convertir-se en una eina de protecció i de sensació d'impunitat darrere la pantalla pels agressors, tot i que en aquest cas no són anònims. La víctima i/o persona afectada es pot sentir indefensa davant la situació i les poques eines que hi ha per poder afrontar-ho. Les xarxes socials haurien de prendre mesures per a prevenir atacs que atemptin contra la integritat moral de les persones.

Finalment, cal remarcar la invisibilització de la bisexualitat de la persona que rep insults gaifòbics ja que pressuposen la seva orientació sexual com a gai.

CAS NÚMERO 13: TRACTE INADEQUAT I INCREPACIONS A UNA DONA A UN GIMNÀS DE GIRONA

Característiques incidència: lesbofòbia, esportiu, tracte inadequat i agressió verbal

Descripció dels fets: Des de fa 5 anys que l'afectada pateix d'artritis, motiu pel qual va al gimnàs professional fitness per tractar-ho, on li van assignar un entrenador personal.

La dona es va fer amiga d'una altra usuària del gimnàs i des d'aleshores el tracte de l'entrenador cap a ella va canviar perquè suposava que entre les dues noies hi havia una relació afectiva.

L'afectada va tenir constància que l'entrenador feia comentaris com: "*ojito que es lesbiana, lo que quiere es conseguir clientas para tocarlas*".

Un dia, va tenir una discussió amb l'entrenador, que la va increpar amb comentaris com: "*lesbiana reprimida, lo que quieres es tocar culos, un dia violarás a alguien*".

D'altra banda, relata que una antiga usuària del gimnàs li va comentar que aquest entrenador s'excedia amb les dones. Per tot això, va fer un comunicat a l'equip directiu del gimnàs. L'equip va parlar amb l'entrenador però no han pres cap mesura al respecte.

La dona ens trasllada que està patint atacs d'ansietat i que li és impossible canviar de gimnàs, ja que és l'únic lloc a Girona on li poden tractar la seva patologia i, a més, té tot l'any pagat.

Anàlisi: La situació descrita mostra una situació de discriminació lesbòfoba en la qual l'agressor se sent legitimat per discriminar la víctima i/o persona afectada, agredint-la verbalment i increpant-la, pel fet de suposar que entre ella i una altra dona existia una relació de confiança.

5. ANÀLISI QUALITATIU

L'home canvia radicalment el seu comportament cap a ella quan és coneixedor de la seva orientació sexual, creixent-se i exercint comentaris discriminatoris al parlar d'ella amb altres persones del gimnàs, denotant la influència de l'heteropatriarcat existent en la nostra societat i l'existència del rebuig i la falta d'inclusió cap a l'orientació sexual que se surt de la cisheteronormativitat. A més, dits comentaris provenen d'una idea errònia i estigmatitzada sobre l'orientació sexual lèsbica, ja que acusa l'usuària de pretendre abusar sexualment de les altres dones usuàries. És l'expressió de la criminalització de l'orientació sexual lèsbica.

Es detecta una conducta masclista per part de l'entrenador, que és confirmat per les declaracions d'una altra usuària del gimnàs sobre com s'excedia amb altres dones, enl veure's legitimat en verbalitzar comentaris LGTBI-fòbics i sobre el pressuposat comportament d'una dona.

Finalment, la resposta del gimnàs cap a aquestes conductes és ineficient, ja que només parlen de la situació amb l'entrenador, la qual cosa ens indica la falta de represàlies per part de l'equip directiu cap aquestes situacions. Aquest cas serveix per visibilitzar aquest tipus de situacions i que animi més gent a reclamar i denunciar en cas que pateixin discriminacions al món de l'esport.

CAS NÚMERO 14: INADMISSIÓ D'UNA DONA TRANS A UNA DISCOTECA DE BARCELONA

Característiques incidència: transfòbia, espai d'oci nocturn, dret d'admissió

Descripció dels fets: Una dona trans va a una discoteca de Barcelona acompanyada d'unes amigues. Mentre que les seves amigues van entrar sense problema, els porters varen impedir el pas a la persona afectada. Quan se li va denegar accés, una de les seves amigues va pujar i va sentir com el motiu era que **"no s'acceptava a homes ni trans"**, només "dones d'imatge".

Davant el fet es va demanar un full de reclamacions que, reiteradament va ser denegat. L'usuària afectada va cridar a la policia per informar-se dels seus drets i se li va dir que el full li havia de ser entregat. Aquest fet va provocar que al final sí se li faci entrega del full, però impeding-li tenir un bolígraf, que ella ha de cercar entre les persones i discoteques del voltant. Un cop emplenat el full, l'entrega, sense saber si serà atès.

Anàlisi: Es tracta d'una situació de transfòbia institucional i de misgendering, ja que, es nega i s'invalida la identitat de gènere de la persona afectada, q la qual no és respectada ni pel personal de seguretat, ni de la resta de l'espai d'oci nocturn. A més, el tracte rebut, mostra la poca importància que es dona al fet que la persona demani el full de reclamacions del local, amb la necessària intervenció de la policia. Això evidencia com aquest espai d'oci nocturn no té en compte els drets de la persona, ni les peticions que tenia dret per demanar i que comporta unes conseqüències psicossocials per la persona que rep la discriminació, basada en la negació del dret d'admissió per caràcter transfòbic.

Cal destacar que a partir de l'any 2021, amb la reapertura de l'oci nocturn, el nombre de casos d'incidències i discriminacions LGTBI+ han incrementat notablement, ja que acostuma a ser un àmbit en el qual les persones que trenquen amb la cisheteronormativitat, moltes vegades, són menystingudes per la seva orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Per últim recalcar, el fenomen de la pressió estètica, una altra expressió exercida pel masclisme i el patriarcat. Per a contrarestar la pressió estètica en els espais d'oci, és important fomentar la diversitat corporal. Això implica crear entorns amables on es valori la participació i el gaudi de les activitats recreatives per sobre de l'aparença física. Promoure la diversitat corporal desafia els estereotips de gènere associats amb l'aparença. En crear espais d'oci amables per a totes les persones, es brinda l'oportunitat que totes gaudeixin de les activitats recreatives sense sentir-se pressionades o excloses a causa de la seva aparença física.

CAS NÚMERO 15: AGRESSIONS VERBALS HOMÒFOBES A UN GRUP DE JOVES AL CARNAVAL DE LLEIDA

Característiques incidència: gaifòbia, via pública, agressió verbal

Descripció dels fets: Un grup de nois joves passeja pel carrer durant la celebració del Carnaval a Lleida. Un dels joves porta una bossa amb els colors de l'arc de sant Martí. Un altre grup de nois ho veu i increpa als joves amb insults homòfobs com "*maricons*", "*travolos*". També els hi diuen que "*els hi fan fàstic*" i que "*són dolents per a la societat*". Després, els persegueixen vària estona fins al punt que agafen una cadira. El grup de joves increpat marxa corrents.

Anàlisi: En aquest cas, ens situem en la forma d'agressió homòfoba més comuna, l'agressió verbal i, el context on es produeix, la via pública, que és l'àmbit on acostumen a produir-se la majoria d'incidències. La discriminació composta d'un caràcter afectiu explícit, "*els hi fan fàstic*", està relacionat amb un dels components de l'LGTBI-fòbia, tot el que està relacionat amb els sentiments, emocions, percepcions i que conforma part de la situació discriminatòria.

S'ha de destacar que l'agressió es duu a terme pel rebuig del grup envers el col·lectiu i la seva simbologia. A més, els agressors se senten amb el dret de proferir insults en un espai públic a persones desconegudes, el que mostra la protecció i legitimitat que senten els individus en grup per agredir i intimidar les persones LGTBI.

La criminalització del col·lectiu torna a ser present, veient a les persones LGTBI com una perillositat per a la societat, on la nostra existència, pressuposadament, atempta contra els valors d'una societat digna.

CAS NÚMERO 16: AMENACES I INSULTS LESBÒFOBS A UNA DONA AL METRO D'URQUINAONA

Característiques incidència: lesbofòbia, transport públic, agressió verbal

Descripció: L'afectada es troba a la parada de metro d'Urquinaona quan un home li crida: "*independentista*" i "*lesbiana de mierda*". Una parella de Mossos d'Esquadra ho presencia i auxilien la dona, qui decideix denunciar els fets.

Anàlisi: En la situació descrita, per una banda, es veu clarament l'ús de l'orientació sexual d'una persona com a insult, dit d'una altra manera, un cas de lesbofòbia conductual. És una evidència de com les creences LGTBI-fòbiques encara estan arraigades en la ment, ja que la persona agressora se sent legitimada a fer ús de la terminologia "*lesbiana de mierda*" com insult.

D'altra banda, el succés també ens porta a exposar la perspectiva interseccional. En aquest cas els trets característics que s'activen (com si fossin unes palanques que cobren rellevància en determinats contextos), és el de l'orientació sexual i ideologia política, diferents categories socials, que s'utilitzen, en aquest cas, de manera despectiva i amb la intencionalitat de fer dany.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Finalment, en el cas també està present la sensació d'inseguretat, de témer per la seva vida, per part de la persona afectada en un lloc públic i d'ús habitual com és el metro. Això crea un malestar emocional que repercuteix en el seu benestar psicosocial i que pot arribar afectar més enllà del moment de l'agressió. Si la persona és usuària habitual d'aquest transport, pot afectar al seu dia a dia, lligant la inseguretat que va sentir en aquella situació a la seva quotidianitat.

CAS NÚMERO 17: COMENTARIS TRANSFOBS A L'OFICINA DEL CENTRE JOVE D'ATENCIÓ A LES SEXUALITATS (CJAS)

Característiques incidència: transfòbia, via pública, odi i exaltació

Descripció dels fets: Dues dones es dirigeixen al Centre Jove d'Atenció a les Sexualitats (CJAS) de Barcelona i des de fora fan fotografies a les treballadores de recepció i a la bandera trans de l'entrada. Les treballadores surten a demanar-lis explicacions i les dones usuàries increpen verbalment a una professional, argumentant que només estan fotografiant una bandera "*pedòfila*". Quan les dones es disposen a marxar, continuen amb comentaris agressius i discriminatoris. L'equip del CJAS condemna els fets i els comunica als agents socials i institucionals corresponents.

Anàlisi: Ens trobem davant d'un cas de transfòbia, on es realitzen comentaris agressius i d'odi contra el col·lectiu trans. Entre els comentaris realitzats, es troba l'associació de les persones trans amb la pedofília, el que suposa estigmatitzador, patologitzador i criminalitzador. Aquesta concepció envers les persones trans pot estar produïda per diversos motius com la intolerància, manca d'informació i de la cisheteronormativitat.

CAS NÚMERO 18: DIAGNÒSTIC ESTIGMATITZANT A UN HOME AMB VIH AL CUAP

Característiques incidència: serofòbia, salut, tracte inadequat

Descripció dels fets: Un usuari acudeix al CUAP per motiu d'unes taques que li han sortit a la pell. Des d'allà se li diagnostica que és un símptoma normal del VIH. Posteriorment, l'usuari acudeix al Centre d'ITS de Drassanes i li asseguren que les taques venen derivades d'una altra ITS, no del VIH.

Anàlisi: La serofòbia es refereix a la discriminació, estigmatització o por cap a les persones que viuen amb el VIH (virus de la immunodeficiència humana). En aquest cas s'afirma que els símptomes de la pell de l'usuari són causats pel VIH, el que suposa una estigmatització. Aquesta infecció, associada socialment de manera molt estreta amb l'homosexualitat, ha suposat una manca d'investigació i formació en aquesta ITS.

La serofòbia pot portar a l'estigmatització i discriminació de les persones que viuen amb el VIH. Això pot manifestar-se en forma d'exclusió social, rebuig, burles, xafarderies, violència verbal o física, i pèrdua d'oportunitats laborals, educatives o socials. L'estigma i la discriminació poden tenir un impacte significatiu en la salut mental i emocional de les persones afectades.

A més, aquest estigma comporta dificultat l'accés a l'atenció mèdica adequada per a les persones amb VIH. És important combatre la serofòbia mitjançant l'educació, la promoció de la comprensió i l'empatia, i la implementació de lleis i polítiques que garanteixin els drets de les persones amb VIH. La sensibilització i formació dels professionals de la salut contribueix a reduir (o no reproduir) l'estigma i la discriminació associats amb el VIH, i promoure una societat més justa i solidària per a totes les persones.

5. ANÀLISI QUALITATIU

CAS NÚMERO 19: ASSETJAMENT VEÏNAL A UNA PARELLA DE DONES A COLLBATÓ

Característiques incidència: Lesbofòbia, habitatge, assetjament.

Descripció dels fets: Una parella de dones amb dues criatures, denuncien estar patint assetjament veïnal motivat per la seva orientació sexual i la seva tipologia de família.

Al principi els veïns les assetjaven amb música ininterrompuda cada vegada que sortien al jardí. En acudir a parlar amb aquests van rebre insults lesbòfobos com *“bolleras de mierda”*, davant dels seus fills. En una altra ocasió, una veïna els va cridar des del seu domicili *“¿qué pasa, que te gusto?”* per estar a la finestra, al·legant que una d’elles l’observava mentre es dutxava. Després d’aquests incidents la parella va acudir a demanar-los respecte, al que els van contestar: *“ya veremos si os quedáis aquí”*.

La parella de dones intenta demanar ajuda a l’Ajuntament però no reben suport de cap mena.

Anàlisi: Les discriminacions descrites es duen a terme en l’àmbit de l’habitatge. Els veïns i les veïnes del cas realitzen aquestes accions per mostrar-lis que no son acceptades, estorbant la seva quotidianitat i l’ús d’espais que els pertanyen. També ens mostra que la LGBTI-fòbia afecta als infants, víctimes igualment al ser testimonis de l’assetjament que reben les seves mares i poden sentir-se insegurs/es. Les famílies LGTBI+ han d’enfrontar-se a aquest tipus de discriminacions mentre pateixen també pel benestar i la seguretat de les seves criatures.

Així mateix, es genera una desconfiança cap a l’Ajuntament, que no reacciona davant la situació que estan visquent deixant-les desemparades. Les institucions han de treballar per tenir protocols per a auxiliar a tota aquella persona que es trobi en situacions similars. Conseqüentment, les accions LGTBI-fòbiques del veïnat queden impunes i amb la probabilitat que es reiterin.

CAS NÚMERO 20: INSULTS RACISTES I LGTBIFÒBICS A UN PARTIT DE FUTBOL A VILADCAVALLS

Característiques incidència: LGTBI-fòbia, esportiu, agressió verbal

Descripció dels fets: El 19 de febrer, amb motiu del Dia Internacional contra l’LGTBI-fòbia en l’Esport, les regidories d’Esports i de Polítiques LGTBI engegen la campanya ‘Cordons per la diversitat’. Es reparteixen a tots els clubs i AMPAs de Ripollet cordons i braçalets per lluir els colors de la bandera LGTBI.

Un dels clubs que utilitza els cordons és l’Escola de Futbol Base Ripollet. El 20 de febrer, l’equip de Ripollet va jugar un partit de futbol a Viladecavalls contra l’Escola de Futbol Viladecavalls fent ús dels cordons. A la segona part del partit, es va incorporar un grup de persones a la grada i van començar a cridar insults homòfobs. L’àrbitre era marroquí i també va rebre insults racistes per part d’aquest grup. L’àrbitre es va espantar i va xiular a favor de l’equip de Viladecavalls, el que va desencadenar a un conflicte. El partit es va suspendre el minut 82.

Anàlisi del cas: D’aquest cas es poden fer diverses anotacions. D’una banda, ens mostra com les persones agressores rebutgen obertament les polseres que demostren pertinença o recolzament al col·lectiu LGTBI+, és a dir, rebuig a la simbologia en els espais esportius. Ens transmet com la simbologia del col·lectiu i, sistemàticament, el mateix col·lectiu no té plena llibertat d’expressió. A més, el fet que jugar un partit sigui una activitat quotidiana pels equips esportius pot desencadenar angoixa a l’hora de jugar-ne els següents.

5. ANÀLISI QUALITATIU

En aquesta mateixa situació, les mateixes persones també van propagar insults racistes a l'àrbitre, pel que ens mostra com el racisme i l'LGTBI-fòbia sovint s'interseccionen. En l'agressió, s'activen trets característics de la identitat d'una persona com si fossin "palanques" que cobren rellevància en determinats contextos, les quals les persones amb la conducta discriminatòria se senten amb la potestat d'activar despectivament per exercir discriminació (origen i suposada orientació sexual i/o expressió de gènere). El fet que l'àrbitre se sent pressionat i que al final el partit s'hagués de suspendre demostra com aquesta agressió impedeix a les persones afectades a fer l'activitat amb normalitat i gaudi.

Finalment, es valora positivament que l'intent de la Regidoria d'esports de Ripollet a abordar l'assumpte. Però la falta de cooperació de la regidoria d'esports de Viladecavalls perpetua que aquests actes continuen succeint i demostra un desinterés per la lluita del benestar del col·lectiu.

CAS NÚMERO 21: AGRESSIONS MASCLISTES I LESBÒFOBES A DUES NOIES A UNA DISCOTECA A BARCELONA

Característiques incidència: lesbofòbia, espai d'oci nocturn, agressió física

Descripció: Els fets transcorren a una discoteca de Barcelona i als voltants. Dues noies relaten que aquella nit van viure reiterades agressions. Per una banda, dins el local nois i homes intentaven acorralar-les per a veure-les més juntes o, a l'inrevés, intentaven separar-les posant-se entre les dues quan es feien petons. Fins i tot, un noi va arribar a agafar-li el cul a una de les noies mentre ella ballava d'esquenes a ell. Per altra banda, fora del local alguns també van apropar-se fins gairebé tocar-les, d'altres van cridar-les que els excitaven i, fins i tot, les demanaven si es podien sumar.

Anàlisi: En aquest cas podem observar com els diversos agressors aprofiten que es troben en un espai de concurrència pública multitudinari i la protecció que senten al ser desconeguts per les afectades i en grup. Aquesta sensació de seguretat (i de impunitat) fa que els homes es sentin legitimats a exercir aquestes conductes il·lícites. A més, la connexió entre l'LGTBI-fòbia i el masclisme es fa evident en aquest cas. La discriminació no es presenta només en forma de rebuig, sinó també en forma de sexualització, que afecta especialment a les dones afectades. La sexualització de la dona pot portar a la seva objectificació, és a dir, a ser considerades principalment com a objectes sexuals per al gaudi i la gratificació dels homes, amb el sumatori del que suposa el "morbo" de veure a dues noies mantenint actes afectius i/o sexuals. Això redueix a les dones a la seva aparença física i parts del cos, ignorant la seva individualitat, intel·ligència i altres aspectes de la seva identitat.

Aquesta incidència també mostra com d'hostils poden resultar els espais d'oci nocturn per les dones i per a la comunitat LGTBI+ i com d'important és la garantia de festes amables sense masclisme ni LGTBI-fòbia.

CAS NÚMERO 22: TRACTE INADEQUAT A UNA DONA TRANS A L'INS DE TARRAGONA

Característiques incidència: transfòbia, institucional, tracte inadequat

Descripció dels fets: Una dona trans es disposa a fer unes gestions a les oficines de l'Institut Nacional de la Seguretat Social de Tarragona. La usuària no té cita prèvia, de fet va a demanar ajuda perquè s'ha trobat amb problemes per sol·licitar-la. Allà, el vigilant de seguretat, li nega l'entrada i imita la seva veu en to de burlesc, referint-se a ella com a "senyor". L'afectada sol·licita el full de reclamacions i també li és denegat de forma desafiant.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Anàlisi: En aquest cas, cal fer l'anàlisi de diversos factors. D'una banda, hi ha un ús inadequat i discriminatori del poder d'aquest vigilant de seguretat que decideix negar-li l'accés i el servei a una dona trans per la seva identitat. Un comportament estigmatitzador que pot provocar desconfiança cap aquesta institució pública que pot repercutir en no fer ús d'aquest servei. D'altra banda, hi ha una intenció de ridiculitzar la seva identitat de gènere, fruit d'una fòbia cognitiva encara present en moltes persones i que, conseqüentment, dificulta al col·lectiu viure sense discriminació en espais que se suposen oberts a tothom. Així mateix, la negació del dret d'accedir i tramitar el full de reclamacions implica una impunitat de l'acció discriminatòria d'aquesta persona.

CAS NÚMERO 23: COMENTARI HOMÒFOB A L'ALCALDE DE TERRASSA PER INSTAGRAM

Característiques incidència: gaifòbia, internet i xarxes socials, agressió verbal/odi i exaltació

Descripció dels fets: L'alcalde de Terrassa denuncia públicament un comentari homòfob rebut per part d'un usuari a la xarxa social d'instagram que posa: "*¿porque no te pones tu una vacuna contra la homosexualidad en vez de ponerle vacunas a los jabalies para que no se reproduzcan?*".

Anàlisi: Les xarxes socials sovint son utilitzades per a exercir discriminació per part de persones usuàries protegides per l'anonimat i que genera una sensació d'impunitat vers els actes discriminatoris. En aquest cas, la persona atacada és un persona pública (polític) i les xarxes socials atorguen a un ampli grup de gent una via directa per a contactar amb ell. És a dir, són una eina per dur terme agressions verbals com aquestes i, per aquest motiu, s'haurien d'implementar mesures per part de les xarxes socials per a prevenir aquest tipus d'atacs.

Aquest cas també mostra una degradació cap a aquesta persona per ser gai, ja que compara una problemàtica social com és la reproducció dels senglars amb la seva amb la seva orientació sexual i com aquesta se "solucionaria" amb una vacuna. És a dir, se'l compara amb un animal i es tracta la seva orientació com una malaltia. Aquest tipus d'agressions verbals venen normalitzades per la història prèvia del col·lectiu LGTBI+. Les persones que en el passat s'identificaven amb qualsevol de les seves sigles, eren diagnosticades com a malaltes i tractades com a tal.

Finalment, cal exposar com segueix existint gent que posa traves a que una persona sigui un personatge públic en política, tenint un càrrec important de presa de decisions, per pertànyer al col·lectiu LGTBI+. Pel que s'evidencia que no s'ha eradicat aquesta discriminació i que les persones LGTBI+ no poden gaudir d'igualtat de drets i llibertats a l'igual que les que s'identifiquen com a cisheterosexuals.

CAS NÚMERO 24: INTIMIDACIÓ AMB INSULTS LESBÒFOBS A UNA PARELLA DE NOIES A LA PARADA I A L'INTERIOR DE L'AUTOBÚS

Característiques incidència: lesbofòbia, transport públic, agressió verbal

Descripció dels fets: Una parella de noies esperen l'autobuús. Un home s'apropa i les acusa que s'estan rient d'ell. Una de les noies li respon que estaven parlant anglès i que deuria malentès la conversa. L'home les comença a increpar amb insults lesbòfobs ("*lesbianas, desgraciadas, hijas de puta*"). Una noia que presència els fets intenta frenar l'agressor i també la increpa dient que les tres són lesbianes i que "*els hi hauria de passar el pitjor*", com a Ucraïna. Quan arriba l'autobús, la parella s'asseu al final i l'agressor a primera fila. A meitat del camí, l'home s'aixeca i es posa davant de la parella, bloquejant-los la sortida dels seient. Una de les noies li crida que s'aparti. El conductor de l'autobús crida l'atenció a l'agressor i li requereix que s'assegui a prop seu. Durant la resta del trajecte l'agressor segueix insistint que la parella de noies l'havien insultat i s'havien rigut d'ell.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Anàlisi: Estem davant d'un altre cas on un agressor que per una idea errònia, acaba increpant a dues persones. Es mostra com, l'agressor assumeix les orientacions afectivo-sexuals de les noies amb la finalitat d'agredir-les i exerceix una sèrie de comentaris lesbofòbics. Inclòs va fer falta la interacció d'una altra noia per intentar aturar aquest agressor, però el resultat és que rep també els comentaris de les mateixes característiques. A més del tret de la lesbofòbia, també podem veure racisme en les agressions, ja que l'agressor cita que a les afectades "els hi hauria de passar el pitjor com a Ucraïna", per tant, tornem a veure com l'LGTBI-fòbia i el racisme son eixos d'opressió que s'interseccionen i que és important pel seu anàlisi escapar de la visió monofocal i veure les diferents arestes polièdriques que poden compondre una situació discriminatòria.

Finalment, després d'alterar tota la cohesió que hi havia dins de l'autobús, i inclòs evitar que les noies poguessin sortir lliurement del seu seient, va caldre la intervenció del conductor, el qual va demanar a l'agressor que s'assegués a prop d'ell per intentar frenar-lo.

5.2 Relat social sobre l'LGTBI-fòbia: Produccions Narratives

A continuació presentem 3 narratives amb l'objectiu de traslladar a la ciutadania les vivències discriminatòries amb més profunditat i detall. Aquestes, expressen les opinions, punts de vista i experiències viscudes de les persones entrevistades.

L'Observatori Contra l'Homofòbia respecta l'agència de les persones que han plasmat en el text els seus pensaments i sentiments sobre el fenomen de l'LGTBI-fòbia, la incidència viscuda i el seu procés d'abordatge en un espai i temps determinat.

NARRATIVA 1: HOMOFOBIA EN LA ESCUELA Y EL SILENCIO CÓMPlice DE LA SOCIEDAD

I. Sobre mi

Soy profesor y tengo 37 años. Nací en Jerez de la Frontera, pero vivo en Barcelona desde hace años. Actualmente trabajo en un centro educativo de educación especial destinado a alumnos de entre 14 y 21 años con problemas sociales graves. Soy homosexual y estoy totalmente fuera del armario, es algo sabido en el colegio tanto por el alumnado como por el resto del profesorado.

A lo largo de mi vida, he sufrido discriminación por mi orientación sexual en distintas ocasiones. Siendo adolescente, fui física y verbalmente agredido en el instituto. "Maricón" me han llamado muchas veces, incluso siendo más mayor, pero fuera de las aulas nunca han llegado a amenazarme ni a empujarme. He trabajado en un total de cinco colegios, y nunca había sufrido ningún tipo de discriminación directa.

II. Sobre la LGTBIfobia

Para mí, la LGTBIfobia es todo el odio que recibimos las personas que formamos parte de la comunidad por nuestra identidad, sexo, género u orientación sexual. Este odio engloba toda agresión y discriminación.

III. Sobre la agresión

En una salida del trabajo, voy de excursión a una pista de hielo. Yo estoy con otras tres compañeras y varios grupos de alumnos. Por comportamiento violento hacia un compañero, decidimos retirar a un alumno de la actividad así que lo acompaño al vestuario a que se quite las botas de nieve y cojera sus cosas. Allí empieza a insultarme y a amenazarme, diciéndome *maricón de mierda* y todo tipo de

5. ANÀLISI QUALITATIU

sinónimos. Me dice que me había visto con mi novio en un centro comercial, que me va a matar, que quiere que acabe en el hospital. Yo mantengo la calma y le explico que se irá a casa expulsado. En esta situación, me pide que le dé una cosa a otro alumno ya que él se lo estaba guardando. Me lo tira al suelo. Escupe y se acerca amenazante. Yo se lo doy a otra profesora y acompaño al alumno a la puerta, mientras sigue amenazándome e insultándome. Una vez fuera, llamo al centro donde él vive para avisarles.

Al volver a la actividad, me entero de que el otro alumno llevaba droga (hachís). En ese caso, el profesorado tiene la responsabilidad de quedarse con ello, avisar a la policía y hacer un informe a la familia del chico. El alumno admite la sanción y se le expulsa. De nuevo, vuelvo a la puerta para acompañar al segundo expulsado. Fuera todavía está esperando el primer alumno expulsado. Este empieza a caldear la situación diciéndole al otro chico cosas del estilo de **“cómo permites que un maricón de mierda te expulse”** y me amenaza diciendo **“entre los demás iremos a por tí”**. En ese momento, entre los dos alumnos empiezan a amenazarme diciéndome que les gustaría que yo acabara en el hospital, que allí iban a coserme el culo, que iban a ir a por mi novio (el cual me describen perfectamente, por lo que sé que le han visto).

La actividad termina y, cuando el resto del alumnado se ha ido, mis compañeras y yo vamos andando hasta la parada de metro más cercana. Ellos nos siguen por la calle. Aunque a mis compañeras ni se dirigen, a mí me siguen gritando, insultando y amenazando, llegando incluso a coger un adoquín, el cual me lanzan. No llegan a darme, pero sí dan golpes a mi alrededor. Ellas no se separan en ningún momento, intentan pararlos, pero ellos están fuera de sí. Me hizo sentir muy mal el saber que me agredían a mí en específico y que era por mi orientación sexual.

Bajamos al metro, donde aparece una trabajadora de TMB y los chicos se van. Pero ella no dice ni hace nada, a pesar de que escucha cómo me insultan y cómo dan golpes con el adoquín en la barandilla de la escalera. Me subo al metro con mis compañeras, pero ellas se bajan antes y yo sigo un par de paradas más allá hasta la estación de Plaza Espanya. Cuando bajo del vagón, me vuelvo a encontrar a los chicos. Ellos me persiguen por el metro, me gritan y me insultan. Eran las 14:30 aproximadamente, el metro estaba llenísimo de gente. Todo el mundo mira, pero nadie dice ni hace nada. Me sentí humillado y sentí miedo y vergüenza. No entendía cómo nadie hacía nada, habiendo tantas personas a mi alrededor. Yo iba apartando a la gente para poder pasar. Sentí impotencia y pena. Me hizo sentir muy mal y es de las partes que peor he llevado de lo sucedido. Tampoco había nadie de seguridad en el metro.

Llega un punto en el que pienso que se les va a ir de las manos, porque empiezan a empujarme y gritarme. Decido salir por la salida que da a la comisaria de los Mossos. Entonces, los alumnos desaparecen definitivamente. Yo estaba muy nervioso. Vuelvo a casa con mucho miedo a que me persigan.

Esa tarde llamo al centro y cuento al director y a la subdirectora lo que había pasado. Al día siguiente voy al colegio, se reúnen conmigo y les cuento de nuevo. Me dan la libertad de irme de la escuela y me acompañan a poner la denuncia. A estos dos alumnos se les abre un expediente y se les expulsa definitivamente del centro.

5. ANÀLISI QUALITATIU

IV. Sobre el abordaje

El proceso judicial

La denuncia la realizo a los Mossos y, la verdad, me trataron *super super bien*. Fueron dos chicas las que me atendieron y me han estado llamando hasta hace muy poco. En estos meses, me han llamado unas 5 o 6 veces para preguntarme cómo estaba, si necesitaba algo, si había visto a los chicos. También me han orientado sobre el proceso judicial. Muy muy bien en general, en este sentido.

Vine al OCH un poco a la desesperada. Les conté lo que me había pasado y les pregunté qué podía hacer. Justo acababa de denunciar, pero no sabía qué más hacer ni qué esperar, estaba bastante perdido. Aquí me asesoraron y orientaron jurídicamente, incluso hace poco, al recibir noticias de Fiscalía, quedé con un abogado del OCH y me explicaron también cómo era el proceso. La verdad es que muy bien.

En el centro educativo me asignaron a un abogado a los dos o tres días, que es quien me está llevando el caso. Pero es una persona que no tiene mucha visión sobre la comunidad LGBTIQ+. Incluso desconocía algunas de las leyes en la materia de las que le hablé yo. Es simplemente un abogado de empresa.

En abril me llamaron desde Fiscalía de Menores para preguntarme si estaba interesado en hacer algún tipo de mediación con uno de los chicos. Me ofrecen quedar con él para que me pida perdón, venga al colegio o me escriba una carta. Yo no quiero, en ese momento no estaba bien y no me apetecía, pero es que ahora tampoco me apetece verle. Entonces, según Fiscalía, como el chico ha tenido intención de pedir perdón, no tendrá condena como tal, por buen comportamiento. Para el otro chico, Fiscalía pide 6 meses de internamiento y un año en libertad vigilada. Lo he recurrido y de aquí a final de año se hará el juicio.

En general, estoy viviendo mal el proceso judicial, estoy deseando que acabe. Me da la sensación, aunque sé que no pasará, de que cuando todo termine estaré mejor. Estoy muy cansado de tener que contar todo lo que he pasado y vivido de forma obligada (ahora mismo lo estoy haciendo de forma voluntaria, igual que cuando lo hago con mi familia o amigos). Pero hasta el día de hoy, he tenido que relatar los hechos muchas veces y con muchos detalles y cada vez que lo tengo que contar me recalcan lo mismo: *“cuéntalo exactamente igual”*, *“repíteme los insultos exactos”*, etc. Al final, tengo la sensación de que en vez de contar lo que he vivido, cómo lo he vivido y qué ha pasado, estoy relatando un hecho palabra por palabra. Es verdad que pasó lo que pasó, y es lo que está redactado en la denuncia.

En un momento determinado, Fiscalía me manda un escrito con una narración de los hechos que no eran lo que realmente pasó, los chicos se quitan culpa en muchas cosas y omiten muchas otras. Así que tener que repetirlo tantas veces, con los Mossos, con el abogado, con la Fiscalía, en el colegio, con la inspectora, etc, decir tantas veces todos los insultos que me dijeron, tener que decir tantas veces lo que he vivido, de una forma mecánica, y tener que decir qué ha pasado, pero no cómo me he sentido, se me hace duro. Me parece horrible que cuando alguien pasa por algo así tenga que contarlo, repetirlo y revivirlo tantas y tantas veces.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Además, también me afectó el sentirme cuestionado. Aunque no fue por parte ni de los Mossos, ni de mi familia, ni del colegio, sino por parte de mi abogado, en cierta manera, y de la Fiscalía. Me preguntaban si estaba seguro de que había sido por mi orientación sexual, cuando me parece obvio que es por eso. Me preguntaron también si los alumnos sabían que yo era gay. A mí me parece que hay cosas que no hace falta decirlas. En esas situaciones sí que se me ha cuestionado y me ha sentado muy mal.

Por parte de las familias de los chicos, sé que se han intentado negar el tema y exculparles. Una de ellas vino al colegio intentando que no se le expulsara porque decían que era una medida exagerada, que no era para tanto. Por parte del otro chico, también se intentó que no fuera expulsado ni expedientado. Creo que se ha utilizado la condición y las características específicas de estos chicos para justificar algo que no es justificable. Por ejemplo, se han intentado justificar en cosas como la familia desestructurada, la religión o la ideología familiar. Esto me hace sentir muy mal y me parece fatal porque creo que no tiene justificación alguna. Ellos no perdieron la cabeza en ningún momento, yo ya llevaba dos años trabajando con ellos día a día y nos conocíamos perfectamente. Sabían perfectamente lo que estaban haciendo. Yo entiendo que tienen una situación familiar muy difícil, por eso están en mi centro. Pero eso no justifica su comportamiento. Creo que a estos chicos se les ha dado muy buena educación en mi colegio y yo, personalmente, he tenido muy buena relación con ellos. La religión y la ideología de tu familia marcan cosas en tu vida, pero no justifican que seas homófobo, ni justifica la agresión. De hecho, creo que no hay nada que pueda justificar eso.

Se acerca el día del juicio y me da miedo porque sé que voy a estar muy nervioso, voy a tener que ver a los chicos y, además, dos de mis compañeras tienen que venir a declarar como testigos. Tampoco sé si lo que se decida en el juicio me va a gustar o no, ni si me va a parecer justo. Pero quiero acabar ya, eso es lo que quiero. Tengo ganas de que llegue ya porque siento que va a ser como dar carpeta al asunto (que seguramente no) pero tengo ganas de que termine todo este proceso burocrático y judicial. Tengo muchas ganas porque el proceso judicial se me ha hecho muy tedioso y pesado.

Volver al trabajo

Volver al colegio después de la agresión fue raro. Fue un jueves y el viernes solo fui al centro a hablar con el director, no vi a alumnos ni di clase. Después de eso, estuve dos semanas bien. Me decía *“me ha pasado esto, no pasa nada, yo sigo para adelante, no me puede afectar, no me puede afectar, no me puede afectar”*. Y me fue bien, pero solo al principio. Luego de eso me di cuenta de que estaba mal psicológicamente, estaba triste y nervioso, no hacía vida normal, no tenía una vida normal con mi novio. Tampoco estaba bien en el colegio y eso me ha pasado factura. Eso fue desde finales de marzo hasta final de curso.

En las clases a las que estos dos chicos pertenecían, una de ellas era mi tutoría, conté lo que había pasado. Casi todos los alumnos se me acercaron a mostrarme su apoyo y a preguntarme cómo estaba. He sentido el apoyo de mis alumnos todo el tiempo y me han preguntado cómo estoy. La verdad es que no he recibido nada negativo desde entonces, ni por parte del alumnado ni del profesorado.

Una vez, me crucé con uno de ellos en la calle. Vivimos más o menos en el mismo barrio. Yo estaba en la puerta de un bar un sábado, tomándome una cerveza con mis amigos, Me puse muy nervioso. Me quería ir a mi casa. Lo pasé mal. El chico iba con sus amigos también, pero sé que él no me vio. Aun así, me afectó, la verdad es que no es plato de buen gusto.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Por otro lado, el verano me fue muy bien. No estuve en Barcelona, he estado de viaje. Al final, son casi dos meses fuera y he vuelto *mucho mucho* mejor. Terminé el curso pasado con una desgana total por todo esto, pero he empezado con muchas ganas (como siempre, porque a mí me encanta mi trabajo). Y desde entonces, he estado muy bien, hasta que recibí lo de Fiscalía que tuve unos días de bajón.

También quiero destacar que son chicos con muchos problemas sociales, que entran al centro donde les acogemos y establecemos una relación especial. Ellos nunca han tenido cabida en el sistema educativo ordinario. Al final, después de dos años, compartiendo 6 o 7 horas al día, creas un vínculo importante con los alumnos. Yo tenía muy buena relación con ellos, nunca hubo ningún tipo de discriminación ni comentario homófobo por su parte en esos dos años. También a nivel profesional, me he sentido muy frustrado. Al final, te vuelcas y te involucras en su aprendizaje y ves dos personas que van avanzando. Fue desolador recibir tanto odio por su parte de un día para otro. Me he sentido muy frustrado y me he cuestionado mucho como profesional. Me han hecho daño en principios básicos míos como profesor.

El apoyo y acompañamiento

Mi pareja me ha brindado siempre apoyo total, él ha estado conmigo en todo el proceso. Sé que él también lo ha pasado muy mal, ha pasado miedo y angustia por todo. Además, al final todos mis sentimientos negativos se los acabo trasladando a él. Pero aun así siempre me he sentido totalmente apoyado por él. Sé que mi familia ha sufrido igual todo esto, a veces me siento culpable de este sufrimiento e intento parecer mucho más entero de lo que estoy. Ellos me apoyan pase lo que pase y sienta lo que sienta, lo tengo clarísimo. Al igual que mis amigos, que también son mi familia.

En el OCH, no solo me asesoraron jurídicamente, también me ofrecieron atención psicosocial. Hice varias sesiones que me ayudaron también a nivel psicológico.

Desde el colegio también han mostrado apoyo total, tanto por parte de dirección como el resto del profesorado. El director incluso vino conmigo a denunciar. Nunca hay problema en que me coja días libres para quedar con el abogado o incluso si necesito no ir a trabajar para estar bien. No lo he hecho nunca, pero me lo han ofrecido. Me preguntan bastante y hacen un seguimiento del proceso. Por parte del resto de profesorado me he sentido muy bien acompañado todo el tiempo. Además, después de la agresión me ponía muy nervioso a las salidas del colegio ya que me dijeron varias veces que vendrían a buscarme y a pegarme allí. Mis compañeros y compañeras siempre me han acompañado del centro al metro, sin que yo lo pidiera. Siempre han sido ellos los que se han ofrecido a bajar conmigo, todos los días ya que, aunque bajara nervioso igualmente, era un alivio bajar acompañado. Y eso es algo que les agradezco.

Cómo cambiar

En base a mi experiencia, considero que hay dos cosas a tener en cuenta. Primero, quisiera destacar que es necesario hacer que el transporte público sea un lugar seguro para la comunidad LGBTIQ+. Debería haber más vigilancia sobre todo a ciertas horas y en ciertas paradas, porque ese día no me crucé con ninguna persona de seguridad, y eso no puede ser. Y la persona que apareció en la primera parada era de TMB pero tampoco hizo nada. Debería haber, no solo más seguridad, sino también un protocolo efectivo para que todos los trabajadores y trabajadoras tengan conciencia y formación al respecto y sepan cómo actuar cuando se den estas situaciones.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Finalmente, creo que la educación es básica e indispensable para evitar que esto se repita. Se deberían hacer planes, tanto de feminismo como de la comunidad LGBTIQ+, desde muy pequeños, y no tratar el tema con adolescentes en un taller de forma puntual. Considero que debería ser un tema dentro del currículo, al igual que el racismo, y trabajarlo todos los años en varias materias. Me parece algo fundamental para que desaparezcan estas actitudes ya que, aunque creo que nunca van a desaparecer del todo, por lo menos podemos conseguir que disminuyan. Y esto se consigue mediante una educación sana, no solo para las personas de la comunidad o futuras personas de la comunidad de forma exclusiva, sino para todo el mundo, para hacer que las agresiones bajen y para que las personas que siguen agrediendo a personas por su orientación sexual o identidad de género se den cuenta de que esto no puede seguir así.

NARRATIVA 2: LESBOFOBIA A UNA PAREJA DE MUJERES EN UNA CAFETERÍA DE BARCELONA

Presentación

Somos una pareja de mujeres Actualmente yo estoy preparándome para presentar las oposiciones y mi pareja trabaja Al ser mujeres lesbianas muchas veces a lo largo de nuestra vida hemos sufrido de LGTBifobia, ya la sabemos identificar y en este caso la situación de discriminación fue tan obvia que por eso acudimos al Observatori.

Significado de la LGTBifobia

La LGTBifobia es el rechazo, discriminación, odio, violencia hacia las personas por motivo de su orientación sexual, identidad de género y expresión de género. Este fenómeno es multifactorial, influye en la educación familiar que hayas recibido, los entornos sociales, la edad, el género, la política. Al final si tu entorno tiene una opinión homofóbica es más probable que tú la vayas a tener. En mi caso, en relación al género, he sufrido muchísima más LGTBifobia por parte de hombres, y más explícita. Las mujeres pueden mirar mal pero no te van a agredir. Por edad incluso percibimos que hay generaciones más jóvenes que son más LGTBifóbicas que en nuestra generación por un tema político, influye directamente la deriva política que tenga un país.

En Barcelona nosotras contamos con un círculo en el que hay cero o muy poca homofobia, por eso nos sorprendió tanto que ocurriese (la discriminación) en una ciudad como esta porque al final acá hay gente diversa pero al ser una ciudad que se enorgullece tanto de lo abierta que es, el apoyo y orgullo hacia el colectivo es sorprendente que nos pasara justo en la zona céntrica del gótico de Barcelona. En mi caso, al vivir prácticamente toda mi vida en Barcelona y ser de acá las experiencias de lgtbifobia me han pasado en lugares como al ir de fiesta, con personas que no conozco de nada, con turistas, y a nivel de Catalunya y España no son contextos en los que no haya situaciones de LGTBifobia.

Esta claro que *“Ser lesbiana, gay, bisexual, intersexual, trans, en Barcelona es infinitamente mejor que serlo en la mayoría de sitios del mundo”* . Yo estuve viviendo en Italia que es un país igualmente mediterraneo y noté mucha más homofobia. Esto que menciono es una visión un poco conformista en el sentido en que no vivimos en un ambiente de cero violencia y discriminación como una persona heterosexual.

Reconocimiento y afrontamiento de la LGTBifobia

5. ANÀLISI QUALITATIU

El reconocer y afrontar la LGTBIfobia depende de un poco de tu edad, al principio cuando yo era más adolescente lo afrontaba como fingiendo que no lo veía e intentando salir del paso, pensaba mira este chico o este grupo de chicos me está gritando esto y mi respuesta era un poco o me rio, o me voy y poco a poco he cambiado mi reacción a base de enfadarme, y a base de ser consciente de que ya no tengo 17 años ahora tengo 22 y me cabreo porque esto no tiene que pasar, porque sé que hay gente que sufre mucho más y a partir de ahí ahora puedo ir respondiendo como lo hicimos nosotras ese día, o como lo hacemos en una situación de fiesta, ahora respondemos en rollo más enfadadas.

“En mi caso es diferente el afrontamiento cuando tienes una relación que cuando no la tienes, al principio cuando conoces a alguien no le das tanta importancia a situaciones de lgtbifobia” como para denunciarlo o como para darle más consistencia, entonces lo dejas pasar y haces como que no pasa nada, y luego ya llega un punto en el que te cansas y eres consciente de que no tienes que aguantar esas cosas y te da rabia y estás harta, entonces lo expresas. En nuestro caso, si nos hubiese pasado en nuestra primera cita lo hubiésemos dejado pasar, pero en pareja vivir una situación de lgtbifobia es diferente y depende de la confianza que se tenga hacemos equipo para afrontarla, y se da un proceso más profundo de reparación ante estas experiencias.

Experiencia de lesbofobia

Eran las 11:20 horas de la mañana, del 5 de octubre del 2022, en el barrio gótico de Ciutat Vella, a en Barcelona, yo fui a buscar a mi novia para desayunar juntas, ella estaba estudiando y decidimos ir justo al bar que estaba en la parte baja del edificio en el que ella se encontraba. Fuimos a la terraza del bar y queríamos tomarnos un café. Al pedirlo el hombre que nos atendió nos dijo que a esa hora ya no se servían cafés. Observamos que en la mesa del lado había un chico tomándose un café cortado que además lo había acabado de pedir hace dos minutos. Al escucharle que no ponía cafés decidimos pedirle zumos, pedimos uno de melocotón y nos dijo que no tenía, le pedimos uno de naranja y nos afirmó con una actitud borde que ya a esa hora solo servía comidas. En ese momento nosotras pensamos “mira ya pasamos de esto y nos vamos a otro bar”.

Nos tomamos un café en otro sitio y al regresar teníamos que pasar nuevamente por el mismo bar anterior porque mi novia volvía a estudiar en el edificio en el que la había recogido, y nos dimos cuenta de que en la terraza de ese bar estaba llena de personas que a esa hora estaban tomando café. Al llegar a la puerta del edificio, y notar esa situación mi novia me dijo que iba a interponer una hoja de reclamación. Nos damos un beso para despedirnos y el mismo hombre que nos atendió pasa por delante y nos dice en un tono violento: **“que bonito es el amor”**. En ese momento empezamos a analizar en nuestra cabeza la situación anterior y la actual como un puzzle, y al volver a ver al hombre le preguntamos **“oye, por qué no nos has servido café si están todas las personas tomando café en la terraza”** y él nos respondió que tenía la máquina del café rota y le afirmamos que eso no podría ser cierto porque previamente una persona ya estaba tomando café a lo que nos respondió **“tenía mucho curro antes y estaba yo solo y no podía”** y le mencionamos que eso tampoco era así porque solo había una persona en ese momento en el bar. El hombre empezó a ponerse super nervioso, nos gritaba, no nos miraba a la cara y nos dijo **“cariño, no te pongas nerviosa”** y yo en ese momento me enfadé más y le pedí que no nos dijera cariño y que nos explicase por qué no nos había querido poner el café, y nos respondió **“por vosotras porque os he visto antes y yo soy el dueño y yo elijo a quien servir”**. Ante esto le afirmamos que íbamos a comprobar si realmente él era el dueño. Él se puso nervioso y se fue.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Ahí nosotras nos despedimos, yo subo nuevamente para volver a estudiar y media hora después bajé con un amigo para pedir la hoja de reclamación, pedirle los datos y tomar fotos porque aún había personas tomando café. **El hombre no me quiso dar su DNI, me pidió el mío y me amenazó con que me iba a denuncia.** Finalmente no me dió el número de documento, solo nos dió su nombre y desde ese momento no lo hemos vuelto a ver.

Consecuencias posteriores a la vivencia LGTBfóbica

En el momento en el que ocurre la situación de lesbofobia, nosotras sentíamos mucha rabia e indignación, y en mi caso no pude continuar estudiando ni esa misma tarde y me encontré afectada toda la semana siguiente, con muchos nervios. Por la tarde estábamos preguntándonos por WhatsApp todo el tiempo “¿cómo estás?” “¿Cómo te sientes?”. Esa misma noche quedamos para vernos en casa y dormir juntas, y nos sentíamos descolocadas, no entendíamos cómo nos había pasado eso, en esas condiciones, en ese momento. Además, nos preocupaba cómo se estaba sintiendo la otra y las consecuencias que esto pudiese tener en nuestro presente.

En el transcurso de esa noche, yo sentía que estaba actuando en piloto automático, empecé a escribir para que no se me olvidará nada, para poder redactarlo todo y tener la información como yo quería, todo esto dentro del shock inicial de decir ostras tío esto lo escribo sobre mí. Estábamos muy enfadadas y queríamos que hubiera respuesta, en mi caso estaba como que me comía a alguien, no podía parar de pensar en ello, de contárselo a la gente, quería que todo el mundo supiera dónde había pasado, con quién... pero luego cuando lo ves en frío solo quieres estar en compañía de tu pareja y que todo se olvide. También teníamos ese sentimiento de tristeza porque al final esa discriminación es más a nivel ética, sentimos esa sensación cuando a tu pareja le ha pasado algo malo y en este caso era a las dos.

Me resultaba incluso difícil al inicio poder contarlo en primera persona, lo contaba como si no fuera una experiencia mía si no como si le hubiese pasado a otra persona. Tardé más tiempo que mi pareja en poder hacerme cargo y decir está fue mi vivencia, esto me ocurrió a mí. Incluso pensaba que me iba a dar más frutos estar enfadada que estar triste pero al final es inevitable. Posterior a los 10 o 15 días que ya había que ir al Observatori a contarlo sentí que me apropié de la experiencia, cuando también mi familia me preguntaba cómo estaba y cómo me sentía ya me lo tomaba de otra manera, ya no era un hecho a parte de mí.

Al acercarnos al lugar semanas y meses después siempre estaba pendiente de mirar a ver si el hombre estaba, me sentía insegura y en mi caso que estudio para las oposiciones al lado de ese bar siempre que paso me fijo mucho, intento evitarlo, no por un miedo hacia él si no por la situación incómoda y violenta.

El proceso de denuncia

Inicialmente hicimos una hoja de reclamación en un centro cultural que tiene alquilado el bar donde nos pasó, y yo soy socia de este centro cultural en el que estudiaba. Y luego por recomendación de mi familia tomé los datos del hombre e hice las fotos del lugar. Por la noche, juntas, escribimos una carta formal para el centro cultural que ya representaba una denuncia formal. El escribir la denuncia representó un proceso de integración de la rabia, como una catarsis, que nos sirvió mucho para asimilar todo lo que había pasado. Luego gracias a mi madre identifiqué la ruta a seguir que era acudir al Centro LGBTI de Barcelona e ir al Observatori contra la Homofobia.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Acudimos al Observatori aproximadamente una o dos semanas después de que pasara el hecho, como el 15 de octubre 2022. Mi madre conocía al director del Centro LGTBI de Barcelona y el equipo del Observatori nos citaron presencialmente. Recibimos asesoramiento jurídico y pudimos expresar cómo se habían desarrollado los hechos. Fueron muy amables y también nos invitaron a recibir acompañamiento psicosocial.

También fuimos a la Oficina para la No Discriminación (OND) de Barcelona y la abogada de allí nos escuchó y recomendó que si queríamos hacer la denuncia por redes no fuese identificativo. En el caso de los Mossos, que nos ayudaron con la localización del camarero, nos recomendaron de momento no subir nada en redes porque luego iba a ser más difícil localizar al hombre. Luego tuvimos que esperar que la denuncia pase al Fiscal y éste toma la decisión si se trataba de un delito de odio o no. Nos han citado a juicio a finales de mayo de 2023.

Al denunciar sentimos que hemos canalizado la rabia en algo práctico que nos ha ayudado a avanzar, porque hubiésemos podido responder gritando, ponerlo en twitter y se quedaba en eso solamente pero elegimos ser más inteligentes, pausarnos y pensar bien las cosas. Sabíamos que si lo hubiésemos publicado hubiesen explotado las redes sociales, pero nada más. En el Observatori el abogado nos asesoró respecto al manejo de la información por redes. Concluimos que denunciar por redes merece más la pena cuando tengamos un final, posterior al juicio.

La importancia de las redes de apoyo

Nosotras tenemos la suerte de que contamos con un buen círculo familiar y social. En el momento en que ocurrió la situación llamé a mi familia, hablé con mi madre que ha trabajado en temas de derechos humanos y mi padre que ha estudiado derecho. Me pudieron informar sobre cómo manejar esta situación, y nos orientaron a tomar medidas, a no minimizar la situación y a ver realmente el trasfondo. Mi madre me mencionó que podía acudir al Observatori a solicitar el asesoramiento jurídico y psicosocial. Nuestra familia y amigos al escucharnos su primera reacción fue preguntarnos ¿dónde es que vamos? Nos plantamos allí y vamos todos a morrearnos delante del camarero, al ver el enfado de otras personas nos dimos cuenta de que nosotras debíamos manejar la situación con más calma y encontrar otras formas de poder expresar nuestro malestar.

Al sentirnos tan enfadadas y muy tristes, nos sirvió mucho hablar con compañeros de piso, ser escuchadas y poder compartir esa tristeza en comunidad. Podernos ayudar mutuamente desde un primer momento, validando lo que sentimos y acompañándonos.

Siete meses después de la experiencia de lesbofobia

En todo este tiempo se ha necesitado que una apoye a la otra, aparte de esta situación de discriminación y machismo como pareja hemos pasado por situaciones difíciles, mi pareja se rompió una pierna y estuvo mucho tiempo de baja y yo tuve que presentar el examen de las oposiciones y estaba colapsada mentalmente y esto ha sumado y elegimos hacerlo juntas, en equipo hemos distribuido los tiempos y poco a poco cada una ha ido aportando y ayudando a hacer los trámites. Eso nos fue posible porque significamos el hecho de igual manera, porque en otras ocasiones si vamos por la calle y una persona nos dice algo la respuesta de mi pareja es saltar, y yo por mi parte suelo no hacerlo e intento evitarlo. En esta vivencia las dos habitamos la rabia, lo identificamos como un delito de odio, y actuamos juntas.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Nuestra familia y amigos, aún después de este tiempo siguen atentos, nos preguntan *“¿cómo está yendo este tema?”* *“¿Al final qué pasó con esto?”* Y los hemos sentido presentes. Hoy en día me genera un poco de inseguridad que se acerca el juicio, el pensar en reencontrarnos con él. Mi madre me ha indicado que es posible pedir no ver el agresor y creo que es lo mejor, porque esto es lo único que hoy en día me genera inseguridad, tengo pensamientos sobre ¿qué va a pasar? Como es algo sin pruebas y es algo relativamente subjetivo, y como la agresión no fue tan explícita como por ejemplo: *“pues sois lesbianas”* si no que fue algo comprendido por sus palabras y actos a mí me da un cierto miedo que se nos trate de locas o de exageradas y el pensar en volverle a ver me da ansiedad.

En mi caso, me sorprendió lo molestas e implicadas que estaban las personas a las que le contaba la experiencia, amigas, la abogada y estas personas le daban más importancia de la que le daba yo. Y yo pasaba de minimizar en mi mente a replantearme y darme cuenta de que no era poca cosa. Y por eso me siento segura, no me da miedo y en mi caso no pienso que nos vayan a decir que estamos locas o que nos lo hayamos inventado, o que somos exageradas. Si tanta gente que sabe nos ha dado la razón y nos ha apoyado me da igual lo que él diga que no ha sido.

A mí me da miedo porque en la práctica la acción que el hombre tuvo fue no servirnos un café y no fue una discriminación de no alquilarnos un piso por ser lesbianas, y como es algo tan rutinario es algo que me genera dudas el pensar que nos digan oye mira no les han dado una paliza, y eso es lo que me da ansiedad. Este discurso también es inculcado por la sociedad, nos han enseñado a minimizar nuestras propias vivencias y pensar que unas son más o menos importantes que otras cuando todas tienen el mismo valor. Hablando con algunas personas que cuentan con algunos privilegios, por su orientación sexual y con características heteronormativas que intentan hacer como si no fuese relevante les pregunto *“¿a ti en qué ocasión no te han querido servir un café?”* Y la respuesta es jamás en tu vida, ni por ninguna de tus características físicas nunca te va a pasar.

Resiliencia y recursos de afrontamiento

Si volviésemos a vivir una experiencia de este tipo tendríamos más recursos para saberla afrontar, podríamos identificarla justo en el momento en el que ocurre, no posterior como nos ocurrió esta vez. Cuando te pasa algo así posteriormente piensas e identificas qué hubieses podido haber hecho y dicho en ese momento para afrontarlo de la mejor forma. Ahora justo pienso que lo haría porque tengo más herramientas, porque ya me ha pasado, porque estoy más atenta de lo que estaba antes, y si nos pasase juntas aún más.

Resaltamos el valor del apoyo recibido por el Observatori, los Mossos, la Oficina para la No Discriminación y estamos especialmente sorprendidas por el apoyo de los Mossos, porque no tenía ninguna expectativa de ellos si que es verdad que al ser los agentes especializados en delitos de odio están preparados, pero yo por lo menos iba mucho a la defensiva porque no sabía cómo iban a responder. Ellos nos comentaron que hacía falta mucha más formación interna y que muchas veces iban personas que sufrían situaciones de discriminación y los propios Mossos le decían que eso es normal pero en nuestro caso no pasó y nos sentimos muy a gusto con ellos y con todos los agentes que nos ayudaron.

Resaltamos el valor del acompañamiento psicosocial gratuito para las personas que han vivido estas situaciones, yo creo que esto ayuda mucho al proceso de recuperación. En mi caso pienso que los recursos están, son muy útiles pero no se conocen, en nuestro caso nuestra suerte fue conocerlos por mi madre y lo principal es saber que esos recursos existen y otro elemento importante para afrontar es que la vía legal sea efectiva y que responda a las necesidades de los mismos agentes territoriales, como lo que nos comentaban que haya más formación interna y que realmente funcionen los recursos a nivel legal.

5. ANÀLISI QUALITATIU

El acompanyament psicosocial nos permet afrontar este tipus de vivències, consideramos que es important un primer espai d'atenció individual que sea personal, en que te sientas còmoda de parlar i poder expressarte amb naturalitat i consideramos que en casos en que la discriminació es recurrente, en los que hi ha violència sistemàtica, diària o permanent un espai d'abordaje d'acompanyament grupal te donaria més recursos per reconèixer lo que te ha passat, assimilarlo i formar una comunitat. Quanto més sea el impacte a nivell psicosocial, que per exemple te peguen una paliza més recursos necessitaràs per afrontar-lo.

NARRATIVA 3: TRANSFOBIA A UN HOMBRE MIGRANTE EN EL ESPACIO PÚBLICO

Presentación personal

Soy un chico trans estadounidense y me mudé a Barcelona hace un año. Actualmente trabajo en un bar queer y antes de ser migrante me dedicaba a la publicidad en New York. Llevo con hormonas varios años y tengo el privilegio del cispasing, me gusta vestirme femenino, me defino como una persona que va feliz por la calle y tengo el privilegio de estar muy conectado con mi comunidad, con el colectivo trans y queer.

Significado de la LGTBifobia

Para mí es cuando otra persona, que puede ser de la comunidad, pero que usualmente son personas cis-hétero, usan su poder y nos influyen para no sentirnos seguros, cómodos de ser nosotros mismos, y esto hace que no podamos actuar con autenticidad porque nos salimos de lo normativo.

LGTBifobia en experiencias previas

He tenido experiencias previas de LGTBifobia, y aún así considero que Barcelona es una ciudad más segura en comparación con otras partes en las que vivía en New York y California y aunque estos sitios en teoría son sitios de refugio de la gente queer y trans en USA pasan situaciones de discriminación a las personas del colectivo porque no quieren que personas trans, lesbianas, gays estén entre ellos. Yo como estadounidense nunca en mi vida he llamado a la policía porque son racistas, queerfóbicos y transfóbicos. Algunas personas del colectivo que conozco y que llamaron a la policía después de un ataque violento transfóbico han recibido otro ataque más grave por parte de ellos.

Al llegar a Barcelona tuve el privilegio de obtener la figura del cispasing, porque mi cuerpo cambió, mi fuerza cambió, la forma de moverme, y por ser un hombre gay que además es blanco. Aquí, en general, la es dominada por una cultura de hombres que son cis gays y esto ha influido en la manera en la que yo he construido mi identidad. También estuve un buen tiempo sin poder trabajar en España por mis papeles, y porque en los trabajos que son accesibles a personas sin documentación muchas veces no quieren a gente queer.

Vivencia LGTBifóbica en Barcelona

5. ANÀLISI QUALITATIU

Era noviembre del 2022 y me encontraba me estaba preparando para asistir a una cena y fiesta con amigos- Era un evento formal ese día y me vestí muy de moda, con vaqueros invertidos y una camiseta muy linda. Me puse mis auriculares con música baja para poder estar vigilante en la calle. Al finalizar la fiesta llegué a mi barrio, en Gracia, a las 01:00 horas de la madrugada y necesitaba sacar a mi perro para que hiciera sus necesidades. Entonces bajé y caminé unos 100 metros de mi casa. En ese momento dos chicos jóvenes que iban en un patinete se acercaron a mí, uno de ellos **empezó a tocar a mi perro y el otro de ellos se me acerco y empezó a intentar acariciarme la cara**, y me decían **“ay que guapo eres”** con una energía de cruising que no me hacía sentir bien-n ese instante me di cuenta que era un momento sexualmente violento.

Yo no entendía lo que estaba pasando, pero sí sabía que estaba en peligro. Uno de ellos empezó a intentar tocar la cadena que llevaba puesta y les dije que se alejasen. El otro chico me cogió el móvil y salieron corriendo llamándome **“eres un maricón”** y más palabras que no recuerdo. En ese momento empecé a correr detrás del hombre que tenía mi móvil hasta que me detuve y decidí irme a casa. Al llegar empecé a llorar y estaba con mi compañera de piso, que también es trans y me ayudó a llamar a la policía. Yo como estadounidense nunca en mi vida había llamado a la policía porque considero que en muchas ocasiones reproducen el racismo y la transfobia.

Al día siguiente tuve que ir a interponer la denuncia a los Mossos d'Esquadra d'Horta-Guinardó. **Fue muy difícil entablar la denuncia porque ellos no querían registrarla como un ataque violento homófobo.** Me pareció que los Mossos, al saber que los dos chicos eran muy jóvenes, no querían que recibiesen más que una multa. También entendí que debía ir al médico para hacer un informe pero como no me agredieron ni me dejaron secuelas físicas era difícil que lo generaran, en el CAP. En mi caso soy una persona que anteriormente ha sufrido ataques sexuales durante mi transición y por eso no quería ir. Sentía mucha presión por parte de la Policía cuando me indicaba que fuese al médico de una manera imperativa, al estar ahí pude sentir una vez más que mi cuerpo me dolía y la inseguridad se iba incrementando.

En el momento en que empiezan a hacerme el informe y puedo contar mi experiencia, **soy interrumpido tres veces por parte del Policía** quien afirmaba que las personas que me agredieron eran árabes, ante esto le aseguro nuevamente que no era así, que eran españoles y además hablaban el castellano con acento de acá y nuevamente el policía intenta cambiar mi vivencia afirmando **“aaa bueno si son de Europa, seguramente serán de Rusia o Ucrania”** yo me voy sintiendo cada vez más frustrado y nuevamente le aseguro que eran de España y nunca ves más me invalida diciendo **“aaa seguro eran de Andalucía”**.

Para mi todo esto fue una muestra fuerte de racismo y xenofobia. Yo en ese momento me sentía harto de lo que me había pasado y me asusté mucho porque sentía que debía protegerme de un ataque burocrático. Al final revisé el informe y no habían escrito que se trató de un ataque homófobo ni tampoco incluyeron que me gritaron maricón. Al revisar el informe me solicitaron que les dijera si todo estaba ok y yo en ese momento sólo estaba pensando en dos cosas: la primera que **necesitaba salir, estaba al borde de un ataque de pánico**, me sentía confinado en ese sitio, y también frustrado al revisar que habían cambiado mi vivencia asegurando que los chicos agresores no eran árabes si no que eran españoles.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Después de esa noche estuve todo el tiempo nervioso, sentía que tenía que checar que todo estuviese cerrado, las puertas, las ventanas las revisaba todo el tiempo. Fue muy difícil porque este recorrido es el que tengo que hacer todos los días para sacar a mi perra y yo no podía dejar de hacer esa ruta para que mis heridas emocionales se recuperaran, para que mi cuerpo estuviese mejor. En mi caso tengo que cruzar por el sitio del ataque al menos dos veces al día. Ahora que trabajo por la noche cuando una calle está muy vacía y veo una persona que va en bici o que está yendo en moto siento que mi cuerpo está en defensa me siento un poco vigilante para mi seguridad.

Redes de apoyo y factores protectores

Unos días después hablé con mis amigos les conté la experiencia y ellos que son del colectivo y están vinculados a los sistemas que apoyan a la gente querer en Barcelona, **me recomendaron acudir a l'Observatori**, y pocos días después fui con la intención de expresar mi denuncia para que quedase un registro. Al llegar fueron muy amables, me atendieron, me dieron agua y sentí que era lo opuesto con mi experiencia de la Policía. Desde ese momento empecé mi proceso de acompañamiento psicosocial por varios meses. Creo que en Barcelona existe un patrón de ataques motivados por la pluma, y yo sentía que necesitaba ayuda porque era muy difícil procesar todo, ir al trabajo, ir a casa y nunca en mi vida pensé que podía tener ese miedo de salir de casa.

Dos semanas después: vivencia de una segunda agresión en el metro de Barcelona

Dos semanas después finalmente tenía mi móvil, elegí ir a ver a unos amigos a la casa de uno de ellos. Salí con miedo así que no bebí nada porque temía regresar a casa y al volver iba en el metro y dos chicos jóvenes se sentaron a mi lado, con sus piernas tocaban mis piernas y al alejarme de ellos me siguieron y después me levanté y me acerqué a otras personas que estaban en el metro, al salir del metro se fueron detrás mío, se acercaron a mi y **empezaron a tocarme de la misma manera que hace dos semanas, me dijeron "hey guapo que estás haciendo solo"**, me intentaron robar el móvil y en ese momento me sentía que estaba más preparado no tenía el móvil en la mano, yo les dije "*no me toquen, joder*" y empecé a correr de Urquinaona hasta la línea amarilla para ir a Sants y al llegar ya no vi a estos dos hombres cerca de mí e ingresé directamente a la metro, para irme a casa.

Posterior a esa situación sentía que no quería salir de casa, pensé que había sido un error venir a vivir a Barcelona y aunque la relación con mi madre es un poco difícil quería hablar con ella, sentir sus cuidados y lo peor de todo era que sabía que al llegar a casa necesitaba sacar a mi perro. Después de una semana de la segunda agresión mi compañera de piso me acompañaba a sacar a mi perrita todos los días y mis amigos me acompañaban a coger el autobús, siempre estaban preguntándome si había llegado bien a casa. A pesar de esto, sentía que el sistema no me había apoyado lo suficiente. Era invierno y además sentía que los días eran muy cortos y que después de que se ocultaba el sol no podía salir de casa.

En el presente: nueve meses después de las vivencias

En este momento se me hace muy difícil hablar de esto, siento que me cuesta recordar los detalles y me siento muy débil, después de esta experiencia no he cogido mucho el metro. Han pasado muchos meses y no lo he cogido, decidí empezar a hacer boxeo porque necesitaba saber que me puedo proteger a mi mismo. Muchas veces siento que hay ese miedo cuando salgo a la calle, me hablo a mi mismo y me digo "*tú eres muy fuerte, guarda el móvil*" y respiro mucho, a veces también pienso "*espero que alguien me toque porque estoy listo ahora*". Ese hecho me ha cambiado, intento ir con menos plumas en la calle, mi aspecto ha cambiado, ahora tengo un aspecto más masculino.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Al llegar a casa, si estoy vestido muy de bar siempre llevo una chaqueta para cubrirme y cambiarme de ropa, y no transmitir la idea de la feminidad o que la manera de mover mi cuerpo les dé la capacidad de robarme o agredirme. Al final, al ser más passing hay menos probabilidades de sufrir ejes de violencia, a nivel mundial. Es el patrón de todo el mundo.

Recursos de afrontamiento

Para afrontar la vivencia me sirvió tener la ayuda de mis amigos, empecé a llamar a mis amigos de Estados Unidos porque con la diferencia horaria les podía contactar en su medio día mientras yo caminaba a casa y era de noche. También empecé a beber alcohol para no pensar en lo que me podía pasar e intentar eliminar la ansiedad. Tomaba las llaves en mis manos, como cuando en el mundo me movía como una mujer, ahora camino de manera diferente. Antes mi energía era ligera, de bailar un poco por la calle y ahora no lo hago solo, quizá sí al estar con amigos.

En ese momento justo después de las agresiones, me sirvió mucho la psicoterapia con mi terapeuta que estaba en Estados Unidos, quien me acompañó en mi proceso de transición durante muchos años. También me ayudó el acompañamiento psicosocial del Observatori, en el que aprendí recursos e ideas para afrontar mis miedos. Por ejemplo, que el autobús tiene más luz, es más seguro, el poder elegir sentarme al lado de mujeres en espacios en los que me sintiera inseguro. Esta idea al principio me costó porque pensaba *“yo no quiero influir su espacio, yo no quiero que ellas se sientan incómodas conmigo”* y he entendido que esa manera de moverme en el mundo es igual a la de las demás personas que también temen que les pase algo.

Respecto a la nueva Ley Trans

Yo considero que la nueva ley trans es una nueva forma de sentirme tranquilo, en mi país hay más de 500 leyes anti trans en diversos estados. Por ejemplo, los niños no pueden hacer deporte según su género y también aspectos más graves como la prohibición de usar el baño según tu género, es un intento constante de eliminar a la gente trans de los espacios públicos mediante los discursos políticos de extrema derecha, derecha y la izquierda. Por esto valoro mucho estar en Barcelona, porque aunque no sea suficiente con esta nueva ley, hay varios vacíos; por ejemplo a mí me gustaría poder cambiar mi sexo en mi documento de identidad en España sin cambiar mi sexo y género en Estados Unidos porque no quiero que ellos tengan esa información sobre mí. A pesar de esto, para mí es emocionante poder vivir en un sitio en el que la lucha del colectivo es constante para velar por nuestros derechos. Incluso para las personas que hemos realizado un proceso migratorio.

En relación a las leyes y normas en el contexto deportivo aún falta mucho por avanzar, yo veo claras dos polaridades, o se es transfóbico o se es una persona que entiende las realidades de las personas trans. Ahora mismo estoy al borde de llorar esa violencia me ha cambiado mucho, sin importar esa violencia la decisión de mudarme aquí es una de las mejores cosas que he hecho en toda mi vida, para pertenecer al mundo queer, en la búsqueda de trabajo siento que no tengo que cambiarme a mí mismo para poder conseguirlo, es mucho menos que lo que sentía que necesitaba hacer en USA.

La compasión y el mindfulness como recursos de afrontamiento

Sentía que una opción para poder gestionar estas vivencias era por ejemplo recibir clases de autodefensa, boxeo, un grupo terapéutico con un máximo de 5 a 10 personas que hayan vivido experiencias de LGTBIfobia, sería muy guay para saber que no estamos solas ni soles y tener un espacio en el que podamos describir, hablar entre nosotros, hacer arte para transformar las emociones, y sentirnos parte de algo que nos sostenga. Este grupo podría ser presencial y también online para las personas que no quieran salir de casa después de sufrir violencias.

5. ANÀLISI QUALITATIU

También considero que las salidas en grupo, para ir a caminar, permitirnos estar presentes, hacer meditación son recursos que sirven y que nos podrían ayudar. Respecto al espacio público considero importante mejorar los espacios por medio de campañas de publicidad, que promuevan algo como, si estas en el metro y ves que alguien está en peligro haz algo, hay una responsabilidad social por apoyarnos unos a otros.

Para finalizar agradezco por todo, creo que el proceso de acompañamiento psicosocial fue fundamental para resituar mi vida aquí y lo que yo he vivido a veces es como construir un muro en tu propia casa, cuando está nuevo estás pensando cada vez que pasas que algo le falta, en cada detalle y eso te impacta, pero poco a poco es una parte de tu casa, de tu corazón, de tu vida, y otros días que pases por el sitio donde ha ocurrido, puede que te impacte emocionalmente y en ocasiones te puede impactar menos fuerte.

También creo que hacer deporte es importante para las personas trans, es algo que yo había evitado a lo largo de mi vida, durante diez años, porque sentir esa conexión con mi cuerpo era algo que me hacía daño y pensaba que era inútil durante mi transición pero una de las cosas que más me encantan de Barcelona es la oportunidad de hacer deportes entre nosotros solos y muchas veces los instructores son trans y esto es una gran fontana de placer, el poder sentirme fuerte con mi cuerpo, porque después de la experiencia de violencia eso era una de las cosas más importantes que no podía hacer. Ahora me siento listo para mantener mi espacio y tener un cuerpo que el otro pueda ver, y que incluso cuando me vean con plumas, puedan notar que también me puedo defender, porque ahora me siento más seguro y con más recursos.

5.3 Mirades a la Llei trans estatal

La Llei trans i LGTBI estatal, una eina urgent i necessària de garantia de drets

La consecució de la Llei 4/2023 per la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantia dels drets de les persones LGTBI és una fita que ens ha de congratular com a societat, aconseguint l'autodeterminació de gènere. Des de l'Observatori des del primer moment es va treballar profundament amb la Plataforma Trans estatal en el dur procés de consecució de la Llei, on s'ha vist el virulent debat

Sota el nostre parer, posar a debat els drets de les persones trans és perillós en la mateixa seva idiosincràsia, perquè posar-les a debat significa que hi ha diverses opcions, i que per tant negar aquests drets pot ser una d'aquestes opcions.

Una Llei trans brinda un marc legal sòlid per a reconèixer i garantir els drets de les persones trans en àrees fonamentals com la identitat de gènere, l'accés a l'atenció mèdica i de salut, l'educació, l'ocupació, l'habitatge i la participació social. Proporciona un suport legal a l'autodeterminació de gènere i garanteix la igualtat de tracte i no discriminació.

La Llei facilita el procés de canvi de nom i gènere en els documents oficials, eliminant barreres administratives i burocràtiques que poden ser un obstacle per a les persones trans en la seva vida quotidiana. Això els permet viure d'acord amb la seva identitat de gènere i ser reconegudes legalment en concordança amb la seva autopercepció.

La Llei garanteix l'accés a una atenció mèdica i de salut integral i adequada per a les persones trans. Això inclou l'accés a tractaments hormonals, cirurgies de reassignació de gènere i altres serveis de salut especialitzats, així com la despatologització de les identitats trans en l'àmbit de la salut.

5. ANÀLISI QUALITATIU

És important recalcar que també es dota d'un marc enfront la discriminació i la violència, establint mesures de protecció efectives contra la discriminació i la violència basades en la identitat de gènere. Això inclou la penalització dels delictes d'odi motivats per la transfòbia i l'establiment de mecanismes per a la denúncia i l'abordatge de situacions de discriminació i violència. Així, mateix, creiem que recórrer només un.

Cal tenir en compte, que moltes de les Comunitats Autònomes de l'estat espanyol compten amb una llei de garantia de drets LGTBI+ i/o llei trans específica que poden aplicar en els respectius territoris. Aquesta llei estatal continua sent un argument de pes pel col·lectiu i situar a l'estat espanyol a l'avantguarda de construcció de marcs legals. Ara bé, sabem que no ens podem quedar només en la construcció de marcs legals i que aquestes tenen limitacions (Spade, 2015, 2015) i que per tant hem de seguir treballant en tots els àmbits de la vida social per fer efectius els nostres drets i preguntant-nos per les conseqüències en les subjectivitats de les persones que performen els marcs legals de garantia de drets.

En definitiva, l'aprovació d'una llei trans suposa un avanç significatiu en el reconeixement de la diversitat d'identitats de gènere i en la lluita per la igualtat de drets i oportunitats per a totes les persones. Contribueix a la construcció d'una societat més garantista, justa i respectuosa amb la diversitat de gènere.

Hem de continuar en la garantia de drets: una lectura crítica

“No crec que jo estigués determinat a no estar a gust amb el meu cos, sinó que té a veure amb una cultura que ens llança una sèrie de missatges per a interpretar aquest malestar, en el meu cas el de no encaixar en la categoria dona”

Miquel Missé, Sociòleg, activista trans.

Les persones del col·lectiu formem part d'un sistema que històricament s'ha regit des d'una perspectiva cis-*hetero-patriarcal, la qual cosa ha fet que en sortir-nos de les imposicions polítiques, socials, morals i, per a alguns, al no encaixar amb els valors imposats per sistemes de creences religiosos al llarg del temps ens hem vist en situacions de discriminació, vulneració, violències i fins i tot situacions que han fet que algunes persones en rebre aquests eixos opressors perdin o es llevin la vida.

Hem vist fins i tot com el sistema LGTBIfòbic s'ha institucionalitzat i ha aconseguit perpetuar aquests eixos de marginació i violències al col·lectiu. Del reconeixement polític i social d'aquestes realitats de vulneració i gràcies al treball d'activistes hem pogut tenir veu en els discursos polítics i això fa que enguany comptem amb una nova llei que intenta una vegada més fer efectiu aquells drets amb els quals comptem les dones lesbianes, homes gais, persones trans, intersexuals i altres membres.

La Llei 4/2023 per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantia dels drets de les persones LGTBI es basa en drets com, la igualtat, lliure desenvolupament de la personalitat, pròpia identitat, i a la no discriminació per raó de sexe, naixement, raça i religió. Té en compte les estadístiques alarmants a l'estat espanyol en termes de delictes d'odi i els diferents eixos interseccions d'opressió que reben les persones LGTBI+. Per consegüent busca crear polítiques públiques que en la praxi siguin efectives i contribueixin a millorar el benestar subjectiu i social de les persones.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Dins dels principals canvis es destaca la despatologització de la transsexualitat com una malaltia mental que posava en situacions de violència a les persones trans, fent que passessin proves mèdiques, psiquiàtriques i psicològiques durant anys per deixar-ne constància com a prova, del que es denominava disfòria de gènere (i que és summament patologitzador) i així poder començar a rebre el tractament mèdic. Això que durant anys es va evidenciar com un eix de violència estructural s'ha enderrocat, i ara les persones tenen el lliure dret d'acudir al sistema sanitari i iniciar un tractament sense l'exigència d'aquestes proves, entrevistes i exàmens psiquiàtrics.

A més les persones trans que estiguin entre els 12 i 13 anys ja compten amb la possibilitat de canviar la seva identitat sexual en el seu registre civil el que disminueix anys de patologització i espera per a poder afirmar la seva pròpia identitat de gènere. Davant això, discursos de l'extrema dreta i del feminisme radical segueixen en contra, argumentant que no és una edat la maduresa cognitiva de la qual li permeti a la/el menor prendre aquestes decisions i que per consegüent és violentar els seus propis drets. En perspectiva aquest tràmit que és lliure, i que requereix de l'acompanyament d'un tutor legal és també a efectes reversible, posterior als sis mesos, garantint la cura del menor en condicions en els quals ja no s'identifiqui amb la identitat sexual modificada.

Si bé, és clar que els homes gais pel fet de ser homes ja compten amb majors eixos de privilegis en el col·lectiu i que les dones lesbianes han tingut històricament majors eixos d'interseccionalitat que les oprimeixen, com ser una dona lesbiana i exercir la maternitat amb una altra dona, abans no es considerava a les dues com a persones amb drets a rebre les garanties d'una dona cisgènere en la seva maternitat, ara en canvi, la llei protegeix aquest dret d'aquestes dues mares i inclou també a les persones trans gestants, i inclou als homes gais com a progenitors no gestants.

Respecte a les persones intersexuals, que al llarg dels anys han rebut violències invisibilitzades fins i tot dins dels mateixos membres del col·lectiu LGTBIQ+ continua havent-hi una bretxa enorme per la garantia dels seus drets. La modificació que inclou la llei és que si una persona neix amb característiques biològiques d'una persona intersexual, els pares tenen des de la data del seu naixement un període d'un any per a triar el seu sexe en el seu registre civil. Això en absolut canvia la idea del binarisme de sexe i gènere per què no solament acceptar radicalment que ha existit i existirà una forma diversa d'expressió sexual? I permetre'ns enderrocar el model sexe gènere i entendre que la intersexualitat és una expressió més de la biologia humana, que mereix visibilitzar-se, despatologitzar-se, i posicionar-se amb drets i garanties polítiques.

D'altra banda aquesta llei té en compte els diferents espais socials, culturals de discriminació i incorpora propostes que intenten delimitar aquesta bretxa. Inclou els àmbits administratiu, laboral, salut, educació, cultura, oci, esport, publicitat, mitjans de comunicació social i internet, família, infància i joventut. En cadascun d'aquests sobresurten els esforços per aplicar estratègies educatives de sensibilització a la diversitat sexe afectiva, prevenir i intervenir en situacions de LGTBIfòbia, comptar amb un llenguatge d'inclusió, permetre la lliure constitució familiar, i entaular clàusules sancionadores a empreses públiques i privades que discriminin per raó d'identitat de gènere, expressió de gènere, orientació sexe afectiva i per característiques sexuals.

Tot l'anterior, són esforços inicials necessaris però no suficients per a abordar realment la complexitat dels eixos interseccionals de vulneració pels quals travessa la comunitat LGTBI+. Fa falta entendre que les lleis s'han d'ajustar a l'enteniment subjectiu de cadascuna de les lletres que representen a les persones lesbianes, trans, gais, intersexuals, queer, asexuals, i comprendre que des d'aquesta mirada qualitativa de realitats centrades és on emergeixen realment les necessitats latents d'aquestes minories.

(2) Aquesta dona, també insulta als veïns dels baixos, que tenen una botiga de plantes, també s'identifiquen com a gais i aquesta incidència també ha estat tractada per l'Observatori Contra l'Homofòbia. En aquests episodis, també parla de la persona afectada d'aquesta narrativa amb menyspreus com "maricón", "secretària" o que es vol "follar a un dels veïns que és hetero". Tanmateix, per altres característiques té problemes amb una altra parella de la finca.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Sembla ser que els esforços estan perquè el context social extern pugui canviar la seva perspectiva i a vegades reprimir-se d'exercir violències però la mirada central hauria d'estar a fomentar espais territorials amb perspectiva LGTBIQ+, que l'educació primerenca inclogui la diversitat afectiva, sexual i de gènere, que les persones que sofreixen LGTBIfòbia comptin amb un recurs d'atenció primària eficient, que no sols radiqui a entaular una denúncia si no que tingui una mirada d'una política de la cura, des de l'emocional i psicològic. Que aquelles persones que pels eixos estructurals de violències només coneixen el treball informal, o el treball sexual l'estat els pugui garantir una renda de manteniment al mateix temps que es puguin formar per a preparar-se i incorporar-se amb recursos al mercat laboral Espanyol. Així mateix, que les persones amb una biologia diferent a la normativa tinguin la possibilitat de comptar amb espais d'entendre que la seva diversitat no és patologitzant i que poden ser més pròximes a si mateixes i trencar amb el binarisme sexual.

Hem de continuar en l'anàlisi de les demandes i necessitats del col·lectiu LGTBI+ i adaptar les vivències i narratives socials als nostres marcs legislatius de garantia de drets humans que reparin en el mateix teixit social i garanteixin la igualtat de drets i oportunitats entre totes les persones.

La normalització dels discursos i els delictes d'odi. L'extrema dreta com a perill per a la denominada Llei trans.

Davant del context sociopolític que es dibuixa, no només a l'estat espanyol, sinó en múltiples indrets del món, on l'extrema dreta està avançant en recolzament social i institucional, aconseguint posicions de poder, és més que necessari la defensa d'aquesta llei, que com hem vist no és la llei de màxims que es pretenia però que és una eina més per a fer reparar la dignitat de moltes persones i fer la vida una mica més fàcil.

L'arribada al poder d'un govern d'extrema dreta pot plantejar diversos perills per a les persones trans i el seu benestar. A continuació, es destaquen alguns dels riscos associats:

- 1. Reculada en els drets legals:** Un govern d'extrema dreta pot intentar revertir o afeblir les proteccions legals existents per a les persones trans. Això pot incloure la derogació de lleis d'identitat de gènere, que permeten el reconeixement legal del gènere autopercebut, o la imposició de requisits burocràtics excessius i estigmatitzants per al canvi de nom i gènere en els documents oficials.
- 2. Discriminació i violència:** Un govern d'extrema dreta pot promoure un discurs i polítiques discriminatòries que fomentin la intolerància i l'estigmatització cap a les persones trans. Això pot conduir a un augment de la discriminació, l'exclusió social i la violència basada en la identitat de gènere. A més, pot generar un clima d'hostilitat que descoratgi a les persones trans d'expressar obertament la seva identitat de gènere o buscar suport i recursos.
- 3. Accés limitat a l'atenció mèdica i de salut:** pot obstaculitzar l'accés de les persones trans a serveis de salut especialitzats, com a tractaments hormonals i cirurgies de reassignació de gènere. Això pot afectar negativament la salut i el benestar de les persones trans, en dificultar la seva capacitat de viure d'acord amb la seva identitat de gènere i rebre l'atenció mèdica adequada.
- 4. Retard en l'educació i sensibilització:** pot obstruir els esforços d'educació i sensibilització sobre la diversitat afectiva sexual i de gènere i la realitat de les persones trans. Això pot perpetuar la desinformació, els prejudicis i els estigmes associats en la societat, generant un entorn menys amable (per no dir hostil) per a les persones trans.

5. ANÀLISI QUALITATIU

5. Impacte en els drets humans: Un govern d'extrema dreta pot tenir una postura més hostil cap als drets humans en general, la qual cosa pot afectar especialment les persones trans. Això pot implicar un afebliment de les institucions i mecanismes de protecció dels drets humans, així com la falta de resposta o acció enfront de violacions dels drets de les persones trans.

És important destacar que aquestes són preocupacions generals i que l'impacte real dependrà del context específic i les polítiques adoptades per un govern on estigui present l'extrema. No obstant això, és essencial estar alerta i defensar els drets i la dignitat de les persones trans, així com treballar en coalició amb organitzacions i activistes per a resistir qualsevol reculada en els avenços reeixits en matèria de drets trans.

5.4 Quadre de consensos i dissensos

CONSENSOS	DISSENSOS
<ul style="list-style-type: none">• Es defineix l'LGTBI-fòbia com l'odi i l'aversion cap a l'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere.• Experiències prèvies d'LGTBI-fòbia en diferent intensitat.• Percepció de sorpresa que la discriminació es doni a la ciutat de Barcelona.• Barcelona, tot i no ser un entorn del tot segur, és millor en garantia de drets que altres països d'Europa, Estats Units o altres indrets del món.• Percepció de la nova llei trans estatal com un mecanisme de protecció i de defensa dels drets del col·lectiu.• Agraeixen l'acompanyament legal i psicosocial com legal de l'OCH.• L'extrema dreta com a motor de legitimitat d'exercir pràctiques discriminatòries.• Dany i sorpresa de certs discursos de partits polítics progressistes contra les persones trans.• La discriminació es presenta de manera interseccional.• Necessitat de pedagogia com a promotora de canvi social en quant a la diversitat afectiva sexual i de gènere.• Processos lents i fatigosos emocionalment en els itineraris oficials de denúncia (penal i administratiu).	<ul style="list-style-type: none">• Comptar amb la família com a xarxa de suport primària.• Percepció de satisfacció amb els mecanismes de protecció públics com l'administració i els cossos i forces de seguretat.• Significat de l'LGTBI-fòbia com una manifestació d'odi i aversion exercida per:<ul style="list-style-type: none">• Persones que sí/no formen part del col·lectiu.• Homes cisgènere• Percepció i experiència amb els cossos i forces de seguretat:<ul style="list-style-type: none">• Desconfiança, por, aversion• Sorpresa positiva pel bon acompanyament• Actuació dels cossos i forces de seguretat:<ul style="list-style-type: none">• Resistència a registrar la denúncia tot i la sol·licitud expressa de la part denunciant.• Activació de l'operatiu degut davant de delictes d'odi motivats per LGTBI-fòbia.• Procés de seguiment i acompanyament en relació a la vivència discriminatòria.• Itineraris a recórrer per a la reparació de la dignitat. Itinerari jurídic i/o legal com a única estratègia de reparació de dignitat.• Efectivitat en els recursos del teixit social i institucionals.• Les participants assenyalen diferents problemàtiques entorn l'LGTBI-fòbia: sistema cisheteropatriarcal; prejudicis cap al col·lectiu; ignorància i manca d'informació; legitimitat extrema dreta discursos d'odi; manca de referents.

6.1 Conclusions generals

El 2022 l'Observatori Contra l'Homofòbia ha registrat **237 incidències**, sent el segon any consecutiu que superem les 200 situacions discriminatòries per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere. Els diferents agents socials i institucionals hem de ser canals amables per a l'acompanyament a les víctimes i/o persones afectades i orientar l'itinerari de l'intent de reparació de la dignitat vulnerada. El registre d'incidències ens serveix per indicar algunes pautes sobre la situació de l'LGTBI-fòbia a Catalunya.

En termes generals **el col·lectiu d'homes gais continua sent el que més incidències reporta**, arribant aquest any a 66,5%, quasi una tercera part del total. **El percentatge de les incidències registrades pel col·lectiu trans s'ha mantingut respecte l'any anterior i destaca l'augment de persones no binàries**. En relació amb les dones lesbianes, aquest 2022 ha augmentat el registre d'incidències 2 punts (10,1%).

Segons aquestes dades registrades, sembla necessària la realització d'actuacions que arribin als col·lectius que es troben més invisibles, com ara les dones lesbianes, les persones bisexuals, trans* i intersexuals i donar a conèixer la Llei 11/2014 i la Llei 19/2020 a tota la societat perquè qualsevol persona amb una orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere no normativa pot veure's involucrada en una situació d'LGTBI-fòbia.

La mitjana d'edat de les persones que pateixen una agressió/discriminació i que ho comuniquen a l'OCH és de 32,6 anys i es manté estable al llarg dels anys. Les franges entre els 18 i els 45 anys esdevenen quasi tres terços de totes les incidències, sent les franges de 26 a 35 i de 18 a 25 anys les més nombroses. En canvi, les persones que se situen als extrems del contínuum, sobretot les persones d'edat més avançada, són les que menys incidències registren. De fet aquest, només hem registrat 1 incidència d'una persona de més de 61 anys. Això pot ser degut a les implicacions que pot tenir el fet de denunciar, com podria ser la sortida de l'armari (Mesquida González et al., 2017).

En relació a la distribució territorial de les incidències, **Barcelona continua sent la província més destacada amb un total del 39,2% (164)**, la gran majoria ocorregudes a la ciutat de Barcelona (105). L'elevat nombre d'incidències a l'àrea de Barcelona ciutat pot estar motivat per la creació del Centre LGTBI; espai que aglutina diverses entitats històriques de l'associacionisme LGTBI+ de la ciutat de Barcelona i que està ubicat en el ple centre de la ciutat, en un dels districtes amb més visibilitat per al col·lectiu LGTBI+ (Guasch, 2011) i aquesta visibilitat pot contribuir al coneixement dels recursos i serveis que ofereix l'OCH. També, pot ser degut a una millor coordinació i al treball en xarxa entre les diferents entitats, de manera que ens fem més visibles i conegudes per la ciutadania. A destacar en aquesta tasca el protocol per tractar les situacions d'LGTBI-fòbia a la ciutat de Barcelona. Hem registrat incidències en 46 localitats diferents, sent la gran majoria en la Província de Barcelona.

A pesar que la distribució territorial ens aporta un coneixement general de les diferents àrees geogràfiques analitzades, aquestes són més concises quan es calculen tenint en compte la projecció territorial; és a dir, tenint en compte la proporció poblacional a cada territori. En aquest sentit, **la projecció territorial de les incidències registrades a les quatre províncies de Catalunya continua amb un patró similar als darrers anys, sent Barcelona la que registra un major percentatge, seguit de Tarragona, Girona i Lleida**. Fora de la ciutat de Barcelona, el registre d'incidències se situa als nuclis urbans de Catalunya amb més població, com poden ser L'Hospitalet de Llobregat, Tarragona, Girona i Ripollet, municipi en el qual l'OCH presta el punt LGTBI. Tanmateix, continuem tenint la necessitat de coordinar-nos amb entitats, administracions i personalitats d'aquests territoris per publicitar-nos i donar a conèixer els nostres serveis, amb l'objectiu d'incrementar el nostre impacte territorial i estendre'l a tota Catalunya.

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

La gran majoria d'incidències s'han registrat els mesos de març, maig i juny (13,9%, 11,4% i 11,8%, respectivament) coincidint amb diades commemoratives del col·lectiu LGTBI+: la visibilitat trans; diada contra l'LGTBI-fòbia i l'alliberament i l'orgull LGTBI+, per ordre cronològic.

El 40,8% de les incidències es produeixen en cap de setmana, sent en temporalitat més reduït que la resta de la setmana. Tot i que en aquest indicador ens manca la informació de forces situacions que no tenim hora i data concreta (N=119), ens dóna una pista aproximada de quan succeeixen les incidències. Això suposa que si fem la projecció temporal, gran part del registre d'incidències i l'inici de la seva gestió s'ha de realitzar en els cap de setmana on els recursos acostumen a ser més minsos.

La gaifòbia continua sent la vessant discriminatòria que més incidències registra (56,1%), el que representa més de la meitat de les incidències registrades i una xifra molt similar a l'any passat. Aquest fet pot ser degut a la visibilitat de les pràctiques afectives en els espais públics i privats.

El mitjà de discriminació majoritari de les situacions discriminatòries registrades s'han produït de manera presencial, amb un 78,6%, amb molta diferència de les següents tipologies. Les no presencials reflecten el 17,5%, englobant les incidències virtuals. Per sota del llindar del 5% el suport físic (3,8%), com poden ser pintades, graffitis o cartelleria amb contingut LGTBI-fòbic.

Pel que fa les dades sobre el **context**, cal **recalcar, que la majoria d'incidències es produeixen en l'espai públic (59,4%), concretament a la via pública seguit, amb molta diferència, el transport públic**. L'espai privat ha tingut una devallada important a nivell percentual respecte a l'any passat (9,4%). Tanmateix, els espais privats de concurrència pública destaca l'espai d'oci nocturn, degut a que aquest any s'han reprès totalment les activitats d'oci i lleure i establiments oberts públic (bars, restaurants, cafeteries...) degut a la aixecament de les restriccions que encara en algunes ocasions estaven imposades.

Finalment, si **creuem les agressions amb el tipus d'LGTBI-fòbia**, podem observar que les agressions verbals i físiques predominen en les situacions de gaifòbia i lesbofòbia, amb molta presència a la via pública. A més, a les situacions de lesbofòbia, també destaca l'assetjament, que acostuma a presentar-se en diferents àmbits, com l'habitatge. Pel que fa les situacions de transfòbia, destaquen les mostres d'odi i exaltació en els mitjans de comunicació i també les agressions físiques, presents en la via pública. Finalment, les incidències registrades com a generalistes (LGTBI-fòbia), és a dir, que afecten a tot el col·lectiu LGTBI+, estan relacionades amb discursos d'odi i comportaments vandàlics i exaltació de l'LGTBI-fòbia, majoritàriament en internet i xarxes socials.

Les dades mostren que queda camí per recórrer. S'han de millorar les atencions, per a que dones lesbianes, persones bisexuals i persones trans* no sentin els seus drets vulnerats i per a que les professionals no caiguin en prejudicis ni estereotips (Guasch, 2011) i que cal eradicar els valors sexistes i heteropatriarcal que, avui dia, encara sustenta la nostra societat.

Les situacions d'LGTBI-fòbia registrades són diverses, tant en els àmbits en les quals es produeixen com en la tipologia de les agressions, etc. Pel que fa als itineraris jurídics que segueixen les incidències, la infradenúncia és una dada rellevant. Aquest 2022, degut a repensar els itineraris, la infradenúncia continua sent l'itinerari més freqüent amb un 39%, seguit de prop de l'itinerari penal, amb un 26%. Tot i reduir-se considerablement les situacions que no recorren cap itinerari, s'ha fet l'esforç de trobar vies alternatives de reparació de la dignitat. *L'informe de l'Observatori de les discriminacions a Barcelona 2019* impulsat per la OND alerta sobre aquest fenomen, que es pot donar per diversos motius com poden ser la falta de recursos, la desconfiança en les administracions, la fatiga emocional d'un procés llarg (sigui per via penal, administrativa o d'altres) o optar per altres tipus d'estratègies que no passen per recórrer un itinerari oficial.

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

Des d'una mirada més psicosocial, és el tercer any que registrem l'acompanyament psicosocial com itinerari com són les incidències que només han estat en el **servei psicosocial** de l'OCH **com un element reparador de la seva dignitat**, aquest 2022 hi ha hagut un augment lleu de només utilitzar aquest itinerari (7%). **Destaquem per això, altres itineraris de reparació que no són oficials de denúncia, com el comunicat públic (14%)**, que serveix per a problematitzar els fenòmens d'LGTBI-fòbia en els diferents contextos on succeeixen. Tanmateix, **s'han observat consensos i dissensos sobre la vivència de les situacions discriminatòries i el seu posterior abordatge per part de diferents agents socials i institucionals**, tant com les estratègies utilitzades per les mateixes persones afectades.

Existeix una ambivalència de les vivències de les persones afectades en relació amb els cossos i forces de seguretat. En ocasions, al interposar la denúncia, s'ha fet palpable el desconeixement de la realitat de l'LGTBI-fòbia i/o de la Llei 11/2014 amb el risc de que les víctimes i/o persones afectades rebin missatges dissuasius, fins al punt que decideixin no denunciar el fet. Tota aquesta situació genera una doble victimització o revictimització a la persona agredida, amb tot el que suposa una sèrie d'impediments per donar continuïtat a la denúncia o el procés jurídic i, en especial, la manca d'atenció integral a la víctima, fet que comporta una afectació emocional i psicològica que pot arribar a ser greu. Cal dir, que en altres incidències, les persones afectades han rebut l'adequat suport i tracte per part dels cossos i forces de seguretat, fins i tot, considerant la motivació dels fets discriminatoris com a possible delicte d'odi i no com, per exemple, un robatori o una baralla.

Així mateix, un altra element a considerar és la dificultat d'identificar a les persones agressores; aspecte central per a la consecució de l'itinerari jurídic i legal. És per aquest motiu que els anàlisis de casos i les narratives assenyalen altres estratègies que poden ser principals i/o complementàries al recorregut jurídic, amb l'objectiu de reparar la dignitat que s'ha vist malmesa per la vivència discriminatòria. **Aquestes estratègies passen des d'un comunicat públic, per fer incidència política i problematitzar l'LGTBI-fòbia a un nivell mediàtic, una exposició de la situació** (fet per les mateixes afectades), en les seves xarxes socials i/o internet a nivell d'alerta i com desfogament del què acaba de succeir, o una mediació amb la part agressora. Ara bé, s'ha d'anar amb cura amb aquestes estratègies perquè, una vegada la situació agafa un volum considerable a nivell mediàtic, pot escapar del nostre control, tenint el risc de no poder gestionar-la i comportar conseqüències psicosocials.

Aquest any hem volgut posat també l'accent en **la presència dels discursos d'odi provinents principalment de l'extrema dreta (i malauradament també per certs sectors denominats progressistes), contra el col·lectiu trans**, específicament contra les dones trans. El debat virulent que ha suposat la coneguda com a "Llei trans" ha estat un continu d'atacs en el nom d'un fals feminisme i de posicions reaccionàries que ha generat altaveus de discursos d'odi que ha anat calant en l'imaginari de la societat, tot produint aquesta sensació que els drets del col·lectiu LGTBI+ i concretament els drets de les dones trans, poden estar sotmesos a debat (problemàtic ja entendre els drets humans com un debat).

L'extrema dreta s'ha apropiat de l'estratègia que en altre temps van ocupar les dones i/o les dissidències sexuals i de gènere per a generar polítiques públiques dirigides a visibilitzar i combatre la violència exercida contra elles sistemàticament pel fet de pertànyer a aquesta categoria.

La contínues condicions de precarietat, política i social característiques de les societats neoliberals en les que estem inserides, ens ha ofert la irrupció de forces polítiques amb discursos obertament racistes, homòfobs i anti-feministes. Amb els primers aires d'un huracà que amenaça amb destruir una utopia encara en construcció, aixequem el cap preguntant-nos Què està passant? La resposta no és simple, ni podem atribuir-ho tot a un únic factor.

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

Les organitzacions i els col·lectius socials i LGTBI+ antifeixistes no podem romandre indiferents a la situació política i al context sociopolític de l'auge de l'extrema dreta a diferents indrets del món. Els seus postulats presenten un perill evident pel manteniment de drets col·lectius.

Rebutgem de ple les idees que defensen en els seus programes, la limitació o eliminació de diferents assoliments socials, aconseguits a peu de carrer, després de molts anys de lluites, i defensant des de tots els àmbits socials, els drets i llibertats que tota persona ha de gaudir.

Necessitem urgentment construir estratègies allunyades de la metàfora que situa els sistemes d'opressió a l'interior de les persones per a col·locar-los a la frontera entre l'individu i la societat. Centrem-nos, d'una banda, a denunciar les pràctiques sexistes, classistes, homòfobes, racistes i capacitistas que, encara que poden ser realitzades per individus, únicament són possibles en la mesura que nien en els sistemes que sustenten i legitimen les desigualtats. I, d'altra banda, dediquem els nostres esforços a transformar els fonaments que sustenten aquests sistemes de desigualtat. Per a això, cal i urgent generar amplis espais de debat i construcció d'alternatives enfront de l'auge transnacional de l'extrema dreta.

L'OCH és un agent clau en el registre i tractament de situacions discriminatòries per motius d'OSIEG. El present informe i els que el precedeixen constaten la necessitat de documents que plasmin la situació de l'LGTBI-fòbia en el nostre territori. Així mateix, des de l'OCH tenim la necessitat de realitzar autocrítica i veure en què podem millorar els nostres serveis i procediments, dels quals es nodreix l'elaboració de l'informe, no només quedant-nos en una visió assistencialista i individual sino de contribuir a la recerca de respostes col·lectives contra l'LGTBI-fòbia.

L'elevat registre d'incidències que contempnen una agressió verbal, física i/o odi pot ser un indicador que la ciutadania té com a referent a l'OCH per a tractar i gestionar la situació d'agressió a un nivell jurídic i psicosocial. Tanmateix, hi ha altres tipologies de discriminacions (d'incidències), potser més subtils i normalitzades, com podria ser el tracte inadequat en un establiment comercial, en un centre mèdic o escolar, que tenen un percentatge de registre molt menor. Aquest fet pot ser degut a que la societat no percep a l'OCH com un agent d'intervenció en aquestes situacions discriminatòries, de manera que es canalitzen a través d'altres agents o no arriben a ser canalitzades.

S'ha de treballar conjuntament, i així ho hem expressat, amb els diferents agents socials i institucionals que tracten situacions de discriminació per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere. **La coordinació sobre informació i recursos és imprescindible per a poder oferir una atenció integral a les persones afectades amb l'objectiu de reparar la seva dignitat**, així com també ho és la formació. L'equip de professionals i la societat, en general, ha d'estar sensibilitzada i formada sobre violències i drets humans per tal de prevenir i evitar que situacions com les presentades en aquest informe no es tornin a repetir.

Des del OCH hem arribat a les **següents conclusions** fruit del treball de tot l'any per l'elaboració del present informe:

1. Es constata una **estabilització de les comunicacions d'incidències per motius d'OSIEG**, tant les dades dels organismes oficials com en els informes de l'OCH. No obstant, la visió generalitzada és que aquest creixement pot ser degut a tant per l'augment de les incidències - per una major presència i impunitat dels discursos d'odi - com també pels avenços (tímids) en el fenomen de la infradenúncia. Una major sensibilització, formació i ús dels mecanismes de detecció i denúncia, major conscienciació social del que suposa una situació discriminatòria per OSIEG.

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

2. A Catalunya, **existeix un marc legislatiu avançat per a garantir el drets de les persones LGTBI+ (Llei 11/2014 i Llei 19/2020)**, però aquestes lleis no s'han desplegat amb els recursos i la voluntat política necessària. Especialment problemàtic és el cas de la Llei 11/2014 que porta 8 anys d'implementació intermitent. Els avenços legislatius sense els recursos necessaris pel seu desplegament poden generar un tap perquè no es poden donar respostes a les denúncies i/o discriminacions. Moltes de les recomanacions que proposem en aquest apartat ja estan reflectides en les esmentades lleis però sense translació efectiva en polítiques efectives.
3. És fonamental **realitzar polítiques públiques basades en la prevenció, detecció i intervenció a l'hora de front a la problemàtica social i estructural de l'LGTBI-fòbia**. Si aquesta és estructural, els canvis per eradicar-la també han de ser estructurals i sistèmics, que impliquin a tots els sectors de la societat. Només transformant els contextos socials on es donen les situacions discriminatòries descrites i analitzades en l'informe s'aconseguirà posar fi al cisheteropatriarcat. Per això, la intervenció en l'àmbit de l'educació formal i no formal són claus per aconseguir aquests canvis estructurals.
4. **Promoure l'educació i la sensibilització sobre la diversitat afectiva, sexual i de gènere en tots els àmbits de la societat**. Això inclou la implementació de programes educatius a les escoles, la capacitat de professionals de la salut i la justícia, així com la divulgació d'informació precisa i actualitzada sobre les experiències i els drets de les persones LGTBI+.
5. **Suport a les víctimes i/o persones afectades amb l'objectiu de reparació de la seva dignitat**. Això passa per establir i enfortir serveis de suport i recursos per a les persones que han estat víctimes i/o persones afectades per LGTBI-fòbia incloent línies d'ajuda, centres d'atenció, assessorament legal i psicològic, i xarxes de suport comunitari. És important garantir que les víctimes de LGTBI-fòbia tinguin accés a un entorn amable i de suport on puguin denunciar (si així ho consideren). Així mateix, s'han de generar accions concretes que millorin les capacitats de les persones per tenir una vida digna i plena de drets. Quan parlem de polítiques estructurals i amb recursos suficients, parlem de distribuir la perspectiva de la diversitat afectiva sexual i de gènere, que garanteixin l'accés a un habitatge digne, a una ocupació de qualitat i no precaritzada, a una sanitat pública de qualitat i equitativa a tot el territori, a una educació transformadora i transversal en el currículum educatiu i a una resposta interseccional que faci front a les diferents discriminacions que patim les persones LGTBI+ també en funció de l'origen, el seu estatus administratiu, la seva edat, el lloc on vivim, entre d'altres.
6. Les polítiques de detecció i denúncia és important **enfortir els recursos i els mecanismes públics destinats a tal efectes, tant en l'àmbit judicial, administratiu com policial**. La resposta a les discriminacions i/o agressions ha de ser ajustada a la llei i pot comportar penes de privació de llibertat i/o sancions econòmiques, però cal fugir d'un marc exclusivament punitivista i apostar per mecanismes de justícia restaurativa amb recursos de mediació suficients (en el cas que sigui viable aquest itinerari), mesures penals alternatives, cursos de reinserció i altres actuacions dirigides a impedir que es comentin més discriminacions i agressions LGTBI-fòbiques per part de la persona agressora. Aquestes mesures tenen com a objectiu avançar en la prevenció i la transformació de la societat que ha de garantir una resposta estructural i col·lectiva a l'LGTBI-fòbia, més enllà de les accions individualitzades cap a les persones agressores.
7. **Fomentar aliances i col·laboracions entre organitzacions de drets humans**, activistes, grups comunitaris i classe política. Treballar juntes per a promoure la igualtat i la inclusió, i advocar per canvis socials i polítics que eradiquin l'LGTBI-fòbia.

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

6.2 Recomenacions

Presentem 33 recomanacions per incidir en unes polítiques públiques feministes i amb la perspectiva de la diversitat afectiva sexual i de gènere dirigides al col·lectiu LGTBI+ enfocades a prevenir, detectar i intervenir l'LGTBI-fòbia en els diferents àmbits de la vida social en la que té presència.

1. La prevalença, un any més, són les agressions físiques i verbals en l'àmbit de la via pública, com les incidències més registrades. Aquest fet fa imprescindible l'execució de polítiques públiques que aturin la violència que pateix el col·lectiu LGTBI+. Així mateix, cal garantir l'acompanyament i atenció legal i psicosocial a les víctimes d'LGTBI-fòbia en tot el seu itinerari. Proposem les següents mesures:
 - 1- Compliment de les recomanacions que surten de l'informe "**Conclusions del Grup de Treball sobre l'LGTBI-fòbia**" en el marc de la Comissió d'Igualtat de les Persones del Parlament de Catalunya. En aquest grup han intervingut diferents agents socials i institucionals que aborden les violències que pateixen les dissidències sexuals i de gènere;
 - 2- Posar en funcionament recursos eficients i propers a les víctimes i/o persones afectades amb el reconeixement d'aquest status, que puguin donar un servei pragmàtic i eficaç en temps real i
 - 3- Desenvolupar un sistema eficaç per poder identificar i detenir a les persones agressores i evitar, d'aquesta manera, que tot l'itinerari de la denúncia quedi aturat, pendent d'aquesta identificació.
2. Demanem **salvaguardar les llibertats públiques de les dones lesbianes i bisexuals**, impedit actituds que invisibilitzin les seves expressions afectives i sexuals. Cal potenciar la memòria històrica lèsbica i bisexual mitjançant el reconeixement de les aportacions de diferents dones lesbianes i bisexuals en l'art, la música, la política, la ciència, l'activisme, etc. Així mateix, la visibilitat de dones lesbianes i bisexuals continua sent molt reduïda en l'espai públic i és, per aquest motiu, que instem a les diferents administracions públiques competents a incorporar en els nomenclàtors de carrers, places, avingudes, parcs, el nom de dones lesbianes i bisexuals per a contribuir a una major visibilitat.
3. El protocol d'accés a les tècniques de reproducció humana assistida (RHA) per a dones lesbianes, bisexuals i homes trans, aprovat l'agost de 2016 ja no és vigent i es renova l'any 2022 amb els "**Críteris d'accés a les tècniques de reproducció humana assistida als centres SISCAT a Catalunya**"¹. Es requereix un seguiment de la seva aplicació i de recursos necessaris per a la seva correcta implementació. Per tal de fer-ho possible caldria la participació de totes les parts implicades: Departament de Salut, Direcció general de polítiques LGTBI+ de la Generalitat de Catalunya, professionals de la salut i entitats implicades, com l'Observatori de Drets Sexuals i Reproductius. Urgeix fer campanyes divulgatives per fer possible el coneixement del seu contingut a les possibles beneficiàries. Cal destinar els mitjans necessaris per a la seva implementació a tot el territori.

(1) Per saber més informació: <https://canalsalut.gencat.cat/ca/salut-a-z/r/reproduccio-assistida/>

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

4. Potenciar mecanismes encaminats a oferir una visió més precisa de l'estat de l'LGTBI-fòbia en els diferents territoris de Catalunya. Com podem veure a les diferents gràfiques, el número de casos reportats és especialment alt a la província de Barcelona i de forma destacada a la capital. **Necessitem intensificar eines que facilitin l'arribada d'incidències. És imprescindible destinar recursos per implementar, de manera transversal, les polítiques públiques cap a la prevenció, detecció i intervenció d'aquestes discriminacions.** Alhora, caldria establir convenis amb Ajuntaments i entitats LGBTI+ d'arreu del territori que poguessin intervenir com antenes, tot establint una xarxa de coordinació. És necessari encaminar-se cap a l'equitat territorial pel que fa la implementació dels serveis d'atenció de la Xarxa de Serveis d'Atenció Integral (SAI) o Punts LGBTI/Diversitat afectiva sexual i de gènere i dels recursos disponibles en les accions, mesures i/o protocols ja implementats o en curs d'implementació. De fet, aquests serveis podrien ser coordinats per entitats del territori.
5. L'àmbit d'internet i xarxes socials és el segon que més incidències registra. La situació pandèmica va accentuar forçadament la forma de comunicar-nos i van incrementar les incidències en aquest àmbit. És necessari abordar les violències digitals a través de mecanismes i recursos que s'encaminin a la seva prevenció i detecció, i òbviament, **establir pautes per a la intervenció front la violència digital en forma d'insults, amenaces, xantatge, rumorologia, assetjament, entre altre tipus de violència, que vagin més enllà dels codis d'ètica de les diferents xarxes socials i plataformes digitals.**
6. En l'àmbit de **l'habitatge**, proposem:
 - 1- Valorar un parc d'habitatge públic per a ajudar a l'emancipació de joves LGBTI+ (si més no, aquells que es trobin en una situació de vulnerabilitat donada la seva orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere);
 - 2- És necessari treballar amb entitats que lluiten pels drets a un habitatge digne i elaborar un protocol d'actuació en casos de vulneració i/o discriminació en l'accés a un habitatge per l'orientació sexual, la identitat i/o l'expressió de gènere de les persones que volen llogar un pis, casa o habitació i
 - 3- Potenciar recursos per la resolució de conflictes en el veïnatge i/o el nucli de convivència.
7. **Implementar el protocol de prevenció, detecció i intervenció de situacions discriminatòries per motius d'orientació sexual i identitat i/o expressió de gènere a les xarxes de transport metropolità de Barcelona (TMB).** En els últims anys, podem observar com hem registrat incidències ocorregudes en el transport públic. El protocol pot encabir-se dins del projecte i campanya Viatja amb Karma i amb la qual es va treballar el protocol de prevenció de l'assetjament sexual i per raó de sexe. Tanmateix, aquest protocol ha d'estar acompanyat d'una formació en diversitat afectiva sexual i de gènere a les persones treballadores de la xarxa de metro i autobusos a través de: 1) càpsules informatives i pedagògiques penjades en la web de TMB on es tractin conceptes bàsics sobre la diversitat afectiva sexual i de gènere i indicadors sobre un tracte adequat a totes les realitats i 2) formacions més extenses en el temps amb un pla de treball planificat i esglaonat pel personal treballador.

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

8. Instem a que es **pugui presentar la denúncia per LGTBI-fòbia en qualsevol comissaria dels Mossos d'Esquadra de Catalunya**, independentment de la qualificació que es faci, a posteriori, dels fets denunciats (penal, administratiu o altres tipus d'itinerari). Caldria disposar de l'organisme coordinador de polítiques LGTBI+ per tal que fos l'estament a qui els Mossos comunicassin les denúncies catalogades com a infraccions administratives. En aquest sentit proposem:
 - 1- La possibilitat d'apropar els agents dels Mossos d'Esquadra a espais on es troba la víctima i/o persona afectada és una mesura imprescindible per poder abordar el gran problema que indica la infradenúncia detectada en aquest informe.
 - 2- Indagar i detectar estratègies de reparació de la dignitat de les persones afectades que no passen per recórrer un itinerari oficial de denúncia i legitimar-la com a procés de recuperació. Això afectaria a la infradenúncia (en estadístiques oficials) però s'encamina a tenir en compte altres processos de recuperació i/o restauratius del benestar psicosocial de la persona.
 - 3- Cal establir els mitjans necessaris per dotar els cossos de seguretat, tant de les diferents policies com de seguretat privada, de la formació adient per tractar de forma digna, i d'acord amb la legalitat, al col·lectiu LGTBI+ i especialment a les persones trans.
 - 4- Reforçar una formació específica cap a cossos de seguretat sobre l'obligació que tenen de recollir les denúncies sense entrar en judicis de valor o assumir la tasca de jutjat d'instrucció que no els correspon. Independentment del camí que pugui prendre la denúncia, tenen el deure de registrar-la i millorar l'atenció de la persona usuària per a evitar situacions de discriminació i desconfiança cap als cossos de seguretat i l'administració pública.
9. **Aprovar el reglament del règim sancionador contemplat en la Llei 11/2014 i en la Llei 19/2020**, de manera que es faci i agilitzin els processos d'instrucció i sanció, derivats de les denúncies rebudes per possibles infraccions de la llei. Aquest reglament ha de ser incorporat en tot el procés sancionador i requerirà dels recursos i mitjans adequats per al seu perfecte desenvolupament. Tanmateix, de nou, instem a la Generalitat de Catalunya a executar la recomanació que el Síndic de Greuges va fer el 22 de juliol de 2017, amb número de registre S-37886/2017, al Departament de Treball, Afers Socials i Famílies (després de la reestructuració i per competències, a l'actual Direcció General de Polítiques LGTBI+ del nou Departament d'Igualtat i Feminismes), en què s'indica que caldria que es reconegués a l'OCH, la condició d'interessada en els procediments administratius que afectin els drets de les persones LGTBI+ i que cal pronunciar-se respecte d'una situació de discriminació, a l'empara de la Llei 11/2014. Tanmateix, la creació de l'organisme coordinador de polítiques LGTBI, permetria una major efectivitat en la implementació i seguiment de totes les mesures pedagògiques en els diferents àmbits que recull la llei, per a una veritable transformació social, traslladant la feina tècnica realitzada i per implementar unes polítiques públiques LGTBI+ efectives.
10. La pedagogia ha de ser una eina de transformació social, cal reforçar i ampliar les **formacions amb una perspectiva de la diversitat afectiva sexual i gènere** adreçades al funcionariat públic, en específic en l'àmbit de la justícia, la salut, l'educació, els serveis socials, transport públic i els cossos i forces de seguretat.

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

- 11. Instem a les administracions públiques a **oferir mecanismes àgils i despatologitzadors en relació a la burocràcia administrativa****, a una adequació a dels formularis a les diferents realitats sexuals, de gènere i familiars, la regulació normativa del canvi de nom i la casella registral sexe de persones menors, no binàries i migrades, d'aquestes últimes demanem un respecte a la identitat en els documents administratius (permís de residència, treball, etc.). Adequació inclusiva de tota la documentació administrativa, especialment en els diferents registres, per a evitar situacions de violència institucional vers les diversitats familiars. Ens trobem deficiències comprovades a diferents registres civils del territori, on s'han detectat disfuncions a l'hora de gestionar expedients de canvi de nom registral, omissions de la diversitat familiar LGTBI+ a diferents formularis oficials, així com tracte inadequat per professionals de la salut que desconeixen les realitats del col·lectiu LGTBI+.

- 12. Garantir els drets i llibertats de les persones intersexuals**, impulsant mecanismes que visibilitzin la realitat de les mateixes. Actualment, en el nostre context, només comptem amb un estudi realitzat per l'Ajuntament de Barcelona sobre les demandes de la població intersexual/ amb diferències del desenvolupament sexual (DSD) que tracta les demandes específiques del col·lectiu i a l'estigma que enfronten. Calen recursos per donar resposta a les seves demandes i necessitats específiques.

- 13. Realitzar recerques i estudis que permetin comprendre les necessitats i desafiaments específics que enfronten les persones LGTBI+**. La recopilació de dades desagregades per orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere és fonamental per a fonamentar polítiques basades en l'evidència.

- 14. Enfocament interseccional en els serveis d'acompanyament i en l'abordatge de polítiques públiques**. Reconèixer i abordar les múltiples formes de discriminació i desigualtat que enfronten les persones LGTBI+ a causa de la seva intersecció amb altres identitats, com a gènere, raça, classe, discapacitat, entre altres... Dins del col·lectiu LGTBI+ existeixen diferents poblacions que segons les seves interseccions poden estar en situacions de major vulnerabilitat, com poden ser les persones grans, les migrades i les treballadores sexuals. Proposem tres mesures específiques:
 - 1-** Cal establir programes específics adreçats a les persones grans LGTBI+ per poder garantir el ple desenvolupament dels seus drets i llibertats, que en moltes ocasions es veuen vulnerats per manca de recursos i de coneixement sobre les seves necessitats i discriminacions.
 - 2-** Vetllar pel degut compliment de les peticions d'asil polític i/o refugi per part de les persones LGTBI+ perseguides als seus països d'origen, tot incorporant més recursos personals i materials per atendre les necessitats d'aquestes persones. Proposem: (1) Necessitat d'una perspectiva feminista i formació en diversitat afectiva sexual i de gènere en els procediments d'asil; (2) Model més flexible en els itineraris d'intervenció; (3) Promoure un canvi d'actitud per part de la societat receptora cap a la població migrada LGTBI+; (4) Foment de programes específics pel desenvolupament personal i professional de les persones migrades LGTBI; (5) Agilització de les tasques administratives i burocràtiques en els documents pertinents; (6) Perspectiva interseccional en la fase d'acollida i procediment d'asil i (7) Foment de la xarxa comunitària en els projectes d'intervenció.
 - 3-** Implementar programes específics per al col·lectiu de treballadores sexuals, escoltant les seves veus i demandes, estigmatitzades per la societat i que poden tenir major risc de viure situacions de precarietat.

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

15. D'acord amb la Llei 11/2014 es fa imprescindible, 8 anys després de la seva entrada en vigor, desenvolupar de forma extensa, rigorosa i d'acord amb les entitats LGTBI+ especialitzades, un **protocol d'atenció a la víctima** que mandata el punt f) de l'article 18: Aplicar un protocol per a tractar íntegrament i adequadament les víctimes d'agressions per raó d'orientació sexual, identitat de gènere i/o expressió de gènere. Es fa del tot necessària la creació d'un grup de treball que elabori un protocol d'atenció a la víctima d'LGTBI+ fòbia, que sigui d'ús obligatori per a tots els agents implicats en el seu abordatge i en totes les seves possibles expressions i amb tots els itineraris que sorgeixen fruit d'una incidència. Cal determinar, mitjançant aquest protocol, les diferents pautes a dur a terme quan una persona LGTBI+ és objecte d'una agressió i/o discriminació, a fi de preservar en tot moment la seva dignitat i poder realitzar totes les actuacions adients per gestionar la denúncia i el seu correcte recorregut.

16. **Implementació de la perspectiva de la diversitat afectiva sexual i de gènere i de la coeducació en el nostre sistema educatiu**, de caràcter obligatori i transversal per eradicar l'assetjament escolar per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere, incidint en les vessants de prevenció, detecció i intervenció. Cal desplegar l'article 12 de la Llei 11/2014, dedicat a l'educació, i desenvolupar mesures que afavoreixin la convivència en la diversitat i que tinguin en compte tots els models familiars. Cal promoure la participació de les entitats LGTBI+ en el seguiment i avaluació del protocol i escoltar les veus dels nostres infants i adolescents, allunyant la construcció d'aquestes polítiques d'una mirada adultocèntrica. Proposem:
 - 1- Transversalització del contingut en diversitat afectiva sexual i de gènere en el sistema educatiu (infantil-universitats);
 - 2- Implementació efectiva del protocol de prevenció, detecció i intervenció de l'assetjament escolar enfront les persones LGTBI+ superant la lògica identitària;
 - 3- Promocionar els valors de la coeducació i de la diversitat afectiva sexual i de gènere en els documents del Pla d'Acció Tutorial (PAT) i normatives de convivència;
 - 4- Formació als agents de la comunitat educativa i
 - 5- Impulsar recerques de temàtiques LGTBI+ a les universitats, complint el recollit en l'article 39 de la Llei 11/2014, la garantia estadística, que versa sobre l'obtenció de dades estadístiques i recerques qualitatives.

17. Lligat amb el punt anterior, s'ha de prestar especial atenció al ciberassetjament i a les diferents formes de violència digital que es propaga a través de les xarxes socials i mitjans de comunicació. El ciberassetjament és una realitat que pot conviure amb la joventut LGTBI, sent l'anonimat de les persones que exerceixen la pràctica discriminatòria un handicap per a la seva intervenció. Tanmateix, podem veure com internet i les xarxes socials poden ser escenaris de propagació de violència i de discursos d'odi cap a persones del col·lectiu LGTBI. **Proposem impulsar estudis i espais de reflexió per abordar estratègies per donar resposta col·lectiva a la violència virtual.**

18. **Implementar tots els punts de l'Acord nacional per fer front a l'epidèmia del VIH a Catalunya.** Cal protegir els drets de les persones amb VIH/SIDA i combatre l'estigma que pateixen fruit de les discriminacions persistents. S'ha de dotar de pressupost adequat per poder implementar les polítiques preventives més eficients i desenvolupar el Pacte social contra l'estigma associat. Tanmateix, instem a augmentar els recursos per la salut sexual i reproductiva i implementar una distribució efectiva de la Profilaxis de Preexposició (PrEP). Així mateix, impulsar una acció d'incidència perquè es deixi de posar obstacles a les persones seropositives en les companyies asseguradores.

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

19. Davant les incidències registrades en l'àmbit laboral, requerim a les diferents administracions, **a desenvolupar, amb les entitats especialitzades i els sindicats, l'article 21 de la Llei 11/2014 que tracta sobre la integració del dret a la igualtat de tracte i oportunitats de les persones LGTBI+.** Proposem:

- 1- D'acord amb l'apartat 3 d), cal de forma immediata i prioritària desplegar estratègies per a la inserció laboral de les persones trans*, com la realitzada pel Servei Oficial d'Ocupació de la convocatòria específica de contractació de persones trans*.
- 2- D'acord amb l'apartat 5 c), cal fomentar la implantació progressiva d'indicadors d'igualtat que tinguin en compte la realitat de les persones LGBTI en el sector públic i privat i d'un distintiu per a reconèixer les empreses que destaquen per l'aplicació de polítiques d'igualtat i no discriminació.
- 3- Realitzar programes de sensibilització i capacitació dirigits a ocupadors i treballadores sobre les necessitats i drets de les dones trans. Això pot incloure tallers, xerrades i materials informatius per a fomentar la comprensió i el respecte.
- 4- Promoure l'accés igualitari a l'educació i la capacitació professional per a les dones trans. Això pot incloure programes de beques, formació vocacional i accés a cursos d'habilitats laborals.
- 5- Brindar suport en la cerca d'ocupació a través de serveis d'orientació laboral, assessorament en l'elaboració de currículum vitae i preparació per a entrevistes de treball.

Tanmateix, volem fer èmfasi de la transfòbia estructural en l'àmbit laboral que pateix el col·lectiu trans, concretament les dones trans. **Instem a implementar mesures específiques per a pal·liar el bloqueig a l'accés del mercat laboral a través d'establir programes d'intermediació laboral que connectin a les dones trans amb oportunitats laborals** i programes d'inserció laboral específics i/o una política de quotes reservada garantint l'accés al mercat laboral.

20. Volem destacar la importància de l'**acompanyament psicosocial com a estratègia per a la reparació de la dignitat de les persones discriminades** per la seva orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere, independentment de l'itinerari de denúncia (oficial o no) que escolleixin. Proposem el suport per part de les administracions de tots aquells projectes que incorporin una mirada psicosocial i interseccional de les violències LGTBI+.

21. Demanem una **descentralització de les polítiques públiques LGTBI+ estatals**, sent les entitats catalanes interlocutores vàlides representant la plurinacionalitat/diversitat del territori en polítiques estatals.

22. Fomentar la visibilitat i la representació positiva de les persones LGTBI+ en els mitjans de comunicació, la cultura i la vida pública. Els mitjans de comunicació i la cultura son un agent clau en la distribució de discursos que impregnen en la nostra societat. Proposem:

- 1- Abordar la realitat de les persones LGTBI+ més enllà de les notícies on són el tema central;
- 2- Formació sobre terminologia adequada a professionals dels mitjans;
- 3- Utilització de llenguatge inclusiu i precís sense expressions ridiculitzadores i discriminatòries;
- 4- Visibilitat del col·lectiu trans en els mitjans;
- 5- Tracte despatologitzador en les notícies o que perpetuen certs estigmes;

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

- 6- Donar visibilitat a les persones LGTBI+ infrarepresentades i les diversitats familiars;
 - 7- No indicar la condició de persona LGTBI+ si no es requereix per comprendre el missatge. Centrar-se en les situacions de desigualtat i no tant en les orientacions sexuals o identitats de gènere;
 - 8- Representació gràfica i audiovisual no estereotipada;
 - 9- Donar suport a la producció i promoció de contingut cultural que visibilitzi la diversitat sexual i de gènere.
 - 10- Promoure narratives inclusives i realistes, i brindar plataformes i oportunitats perquè les persones LGTBI+ comparteixin les seves històries i perspectives.
- 23.** Potenciar que els Ajuntaments, com a administració propera, desenvolupin polítiques específiques adreçades al col·lectiu LGTBI. És important poder desenvolupar mesures i accions específiques en l'àmbit local que facilitin i potenciïn la visibilitat de les persones LGTBI. Per això, seguim apostant pel municipalisme com a paradigma transformador i que les administracions comptin amb la participació proactiva del teixit associatiu LGTBI+ i feminista i, en el seu cas, el consells municipals LGTBI+ han de poder incidir i prendre part en tots els processos que tinguin relació amb els drets i llibertats del col·lectiu. **S'ha d'impulsar nous plans per a la diversitat afectiva sexual i de gènere al màxim de municipis possibles de Catalunya** que realitzin una diagnosi i uns eixos dels quals anar desenvolupant les accions en els pròxims anys.
- 24. El teixit associatiu LGTBI+ a Catalunya és una agent fonamental**, format per diferents grups activistes i professionals que exerceixen el seu coneixement, expertesa i voluntat per a desenvolupar polítiques LGTBI+a peu de carrer. En relació al teixit associatiu recomanem:
- 1- Dotar de recursos econòmics, humans, materials i socials dignes pel teixit associatiu LGTBI+ per part de les diferents administracions públiques per a garantir unes polítiques públiques efectives contra les violències LGTBI-fòbiques;
 - 2- Establir una millor coordinació entre les administracions i el teixit associatiu, centrant-se en recursos que permetin assessoraments legals, (i facilitacions d'acusacions particulars) i acompanyaments psicosocials a les persones afectades d'una situació d'LGTBI-fòbia. A més, alleugerir la burocràcia per a les tècniques de les entitats a l'hora de presentar projectes i les justificacions dels mateixos (tot tenint en compte la necessitat de criteris de validació i rendició de comptes del diner públic atorgat);
 - 3- Valorar la necessitat de la creació d'una llei específica pel Tercer Sector Social
 - 4- Involucrar a les persones LGTBI+ i organitzacions de la societat civil en el procés de disseny, implementació i avaluació de les polítiques. Assegurar-se que les seves veus siguin escoltades i considerades en totes les etapes del procés.
- 25.** Garantir **l'accés efectiu a la justícia per a les persones LGTBI+** i promoure la sensibilització dels operadors judicials sobre els seus drets i necessitats específiques.
- 26.** Establir **un pla d'indicadors per avaluar les mesures implementades en matèria de polítiques LGTBI+ en un pla temporal**. És important distingir entre implementació (portar a terme una determinada mesura), i impacte social (els resultats i conseqüències derivades de la implementació). Aquesta avaluació ens pot indicar els passos a seguir, reforçar i/o millorar en la implementació de polítiques i programes relacionades amb la diversitat afectiva sexual i de gènere.

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

- 27.** En el camp de la **salut mental**, és **fonamental implementar mesures que abordin les necessitats específiques de les persones LGTBI+ i promoguin el seu benestar psicosocial**. És important garantir l'accés igualitari a serveis de salut mental de qualitat per a les persones LGTBI+. Això implica eliminar barreres financeres, geogràfiques i d'estigma que puguin dificultar el seu accés a l'atenció psicològica. Així mateix, proporcionar capacitació especialitzada a professionals de la salut mental en relació a les necessitats i experiències específiques de les persones LGTBI+. Això inclou la sensibilització sobre les qüestions relacionades amb l'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere i els desafiaments de salut mental que poden enfrontar, marcades per aspectes com pot ser el rebuig social o l'LGTBI-fòbia interioritzada.
- 28.** Els itineraris oficials de denúncia en situacions d'LGTBI-fòbia poden arribar a ser costosos i fatigants emocionalment per les persones afectades. En l'àmbit de la justícia proposem:
- 1-** Millor coordinació entre els agents socials i institucionals que treballen les violències per motius d'OSIEG;
 - 2-** Formació específica pels cossos i forces de seguretat en les acadèmies formatives;
 - 3-** Equitat territorial i recursos de Fiscalia en les 4 províncies del territori;
 - 4-** Estudis qualitatius per analitzar el fenomen de la infradenúncia;
 - 5-** Formació DASIG en els estaments judicials;
 - 6-** Implementació de recursos per un impacte social efectiu de les normatives vigents;
 - 7-** Desplegament del règim sancionador de la Llei 11/2014 i de la Llei 19/2020 i
 - 8-** Participació activa i agències de les persones afectades en els processos judicials i administratiu.
- 29.** **Organitzar i participar en esdeveniments i activitats que celebrin la diversitat sexual i de gènere**. Això pot incloure manifestacions de l'orgull LGTBI+, festivals culturals, conferències i espais amables on les persones LGTBI+ puguin reunir-se i expressar-se lliurement.
- 30.** **Implementar i fer seguiment la Llei 4/2023, per la igualtat de tracte real i efectiva de les persones trans i per la garantia dels drets de les persones LGTBI**; sobretot, referent a la potestat sancionadora que pugui assumir l'Ajuntament de Barcelona i valorar si poden iniciar expedients administratius per infraccions a la Llei 19/2020 i Llei 11/2014.
- 31.** Impulsar **accions formatives i de sensibilització sobre LGTBI-fòbia dirigides al Poder Judicial**, per exemple, en com dirigir-se a les dones trans. En complementarietat, també és important formar i sensibilitzar als cossos de seguretat i empreses privades.
- 32.** **Promoure accions d'incidència i sensibilització per a excloure codificacions discriminatòries i actualitzar els diagnòstics mèdics** perquè deixin d'incorporar en els seus expedients, per exemple, trastorn d'identitat de gènere, i que evitin posar en l'informe de la visita mèdica la referència a la seva identitat quan el motiu de la visita no té res a veure amb això.

7.1 Projecte per a la prevenció de conductes i/o raons de gènere i/o orientació sexual en l'entorn d'oci nocturn

El Districte de Sant Martí de l'Ajuntament de Barcelona contacta amb l'Observatori Contra l'Homofòbia (OCH) el mes d'abril de 2022 per posar en marxa un projecte de prevenció de conductes violentes i/o agressives relacionades amb el masclisme i l'LGTBI-fòbia.

El projecte es nodreix del Protocol No Callem de l'Ajuntament de Barcelona contra les violències masclistes sumat a l'experiència en el camp de la diversitat afectiva sexual i de gènere que porta treballant l'OCH durant 14 anys.

Per al desenvolupament d'aquest servei el Districte de Sant Martí de l'Ajuntament de Barcelona contracta els serveis de l'OCH amb l'objectiu de dissenyar i implementar un dispositiu de prevenció, informació, sensibilització i intervenció a la ciutadania jove sobre les violències masclistes i LGTBifòbiques.

A l'entorn de l'oci nocturn es detecta un increment de factors de risc en l'afavoriment de conductes de discriminació per raó de gènere i/o orientació sexual. En concret, a la zona anomenada "**Triangle lúdic**" coincidint amb la realització de festes adreçades al col·lectiu universitari que es duen a terme entre setmana. S'observa un augment de circumstàncies que generen inseguretat que fa plantejar la conveniència d'implementar dispositius preventius.

OBJECTIUS

- Ajudar a detectar situacions de risc i potenciar actuacions preventives.
- Disminuir un tracte discriminatori per concepte de gènere i orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere.
- Donar eines i recursos a la població jove per tal de poder realitzar una activitat d'oci en seguretat.
- Coordinar actuacions entre diferents agents i serveis per l'eradicació de la violència per raó de gènere i orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere.

El punt és operatiu del mes de juny al mes de desembre amb el següent horari i localitats:

- Dimecres, de 23:00h a 02:00h, al C/Pere IV-C/Pamplona.
- Dijous, de 23:00h a 02:00h, al C/Pamplona-C/Almogàvers.
- Divendres, de 23:30h a 02:00h, al C/Almogàvers-C/Zamora.

7. BONA PRÀCTICA

A més, l'equip de l'OCH imparteix formacions sobre espais amables i festes sense masclisme ni LGTBI-fòbia a personal de sala i seguretat dels diferents locals d'oci adherits al projecte.

7.2 Projecte Formatiu Eix Temàtic LGTBI - “Taller de prevenció de l’LGTBI-fòbia” a municipis de menys de 20.000 habitants de la Diputació de Barcelona

Aquest any destaquem el **projecte formatiu en col·laboració amb la Diputació de Barcelona** en l'eix d'activitats de sensibilització vers les relacions igualitàries. El projecte és diu “**I què podem fer? Prevenció, detecció i intervenció contra l’LGTBI-fòbia**” dirigida a la ciutadania en general en **municipis de menys de 20.000 habitants**. Les formacions tenen uns continguts transversals tot i que depenent les característiques del grup ens podem centrar en alguna especificitat. Per exemple (jovent, gent gran...). Els objectius son:

- Aprofundir i treballar en la diversitat sexual més enllà de la normativitat.
- Qüestionar els estereotips i l'estigma vinculats a la dissidència.
- Donar a conèixer els debats actuals sobre l'essencialisme/cultura al voltant de les identitats.
- Contextualitzar l’LGTBI-fòbia com a fenomen d'exclusió social.

7. BONA PRÀCTICA

- Visibilitzar i analitzar el cicle de les violències de gènere i LGTBIfòbiques.
- Treballar dins d'un espai segur els prejudicis i estereotips i estigmes vers el col·lectiu LGTBI.
- Empoderar a la ciutadania com a eina transformadora de canvi en les accions quotidianes.
- Proporcionar recursos contra l'LGTBI-fòbia.
- Potenciar actituds positives i responsables davant la diversitat afectiva sexual i de gènere.

S'han fet un total de 21 formacions a les següents comarques i municipis:

Comarca	Municipis
Alt Penedès	Vilobí del Penedès
Anoia	Castellolí Masquefa
Bages	Avinyó Artés Cardona Navàs Sant Joan de Vilatorrada
Baix Llobregat	Pallejà
Osona	Sant Hipòlit de Voltregà
Maresme	Arenys de Mar Caldes d'Estrac Premià de Dalt Sant Cebrià de Vilalta
Vallès Occidental	Palau Solità i Plegamans
Vallès Oriental	Castellterçol Sant Feliu de Codines La Llagosta Ametlla del Vallès Sant Pere de Vilamajor

7. BONA PRÀCTICA

1

7.3 Grup de Treball sobre l'LGTTBI-fòbia al Parlament de Catalunya

Donada la quantitat d'incidències que es reben durant l'any 2022, es proposa fer un treball d'incidència política i constituir un grup de treball al Parlament de Catalunya Contra l'LGTTBI-fòbia que ha realitzat 51 compareixençes en seu Parlamentària. A continuació exposem l'argumentació esgrimida a la Comissió Igualtat de les Persones per a la constitució del Grup de Treball.

Introducció

Promoure i garantir la igualtat real i efectiva de les persones lesbianes, gais, trans*, bisexuals i intersexuals (en endavant, LGTTBI) i la no discriminació per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere (en endavant, OSIEG) és un imperatiu que se sustenta sobre la base al respecte dels drets humans. La igualtat i la no discriminació és un principi jurídic universal proclamat en diferents textos internacionals sobre drets humans, reconegut a més, com un dret fonamental en el nostre ordenament jurídic.

L'evolució en matèria de drets per a les persones LGTTBI ha estat motivada pel canvi de comprensió social respecte a aquesta qüestió, si bé aquest canvi és gradual i desigual. Existeixen diferents marcs normatius que tenen la intenció de regular un seguit d'aspectes en què les estadístiques dels darrers anys demostren la conveniència d'actuar respecte d'aquesta qüestió. Tot i que l'aportació, la recopilació i la sistematització de dades és difícil perquè tot just ara comencen a aparèixer els primers indicadors oficials, les estadístiques amb què comptem donen indicis prou clars que la discriminació per motiu d'orientació sexual, d'identitat de gènere o d'expressió de gènere es continua produint. Falten dades i indicadors, però tot porta a pensar que els casos reals són molt superiors als que ens mostren les estadístiques.

(1) A mode d'exemple deixem una fotografia de la formació al municipi de Cardona.

7. BONA PRÀCTICA

Justificació del Grup de Treball. Posant-nos en context

Les agressions i discriminacions per orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere a l'alça. Diferents agents socials i institucionals també apunten a un creixement de les estadístiques d'agressions i/o discriminacions per d'OSIEG.

La segona enquesta realitzada per l'Agència Europea de Drets Fonamentals (FRA, 2020), assenyala que un terç de les persones LGTBI a l'Estat espanyol no va a alguns llocs per por i la meitat que tenen parella eviten donar-se la mà en públic. L'estudi revela que el 42% de les persones enquestades afirmen haver viscut un episodi de discriminació en l'últim any. En relació al col·lectiu trans, l'estudi explicita que una de cada cinc persones trans* enquestades en el conjunt de la Unió Europea ha estat atacada física o sexualment en els últims 5 anys. L'informe apunta a una doble conclusió. Per una banda, des de l'anterior enquesta realitzada al 2012, la visibilitat del col·lectiu ha augmentat en diferents àmbits de la vida social (treball, família i/o nucli de convivència, amistats, espais educatius i de salut etc.), però d'altra banda el col·lectiu continua enfrontant-se a nivells elevats de discriminació i el progrés respecte a 2012 és baix.

La memòria de delictes d'odi i discriminació dels Mossos d'Esquadra (2020) publica que durant l'últim any s'han recollit 143 atestats, també sent la xifra més alta des que es tenen dades (2015). En la mateixa sintonia podem trobar la memòria anual de la Fiscalia Provincial de Barcelona (2019), del servei de delictes d'odi i discriminació, on reflecten en diligències prèvies 71 situacions discriminatòries motivades per orientació sexual i 22 situacions per identitat de gènere. El motiu de discriminació per orientació sexual i identitat de gènere en les dades policials ha crescut un 59%.

Des de l'OCH vam acabar l'any 2021 amb 284 incidències i durant el 2022 hem registrat un total de 237. Segon consecutiu que superem les 200 situacions discriminatòries i que està en sintonia de l'augment de comunicació (ja sigui en itinerari oficial o no de denúncia) per acompanyar i reparar la dignitat de les persones afectades.

Podem afirmar que ens els últims anys diferents agents socials i institucionals demostren la tendència a l'alça de recollida i constància de situacions discriminatòries per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere i que apunten a invertir en recursos i una coordinació efectiva entre els diferents agents que treballen les violències per a una intervenció pragmàtica i donar resposta en l'acompanyament a les persones afectades. Així mateix, els diferents agents alerten sobre el fenomen de la infradenúncia de manera transversal, es necessiten més esforços per donar llum a unes situacions discriminatòries que continuen ocorrent en la nostra societat.

El discurs d'odi legitima la violència. Exemple debat llei trans

Malgrat els avanços dels últims anys, les persones trans s'enfronten a violència i discriminació en diferents àmbits. Els principals organismes internacionals –l'ONU, el Consell d'Europa, el Parlament Europeu– han instat reiteradament els Estats que adoptin normes i mecanismes legals que facin front a la transfòbia. Les persones trans, va dictaminar en 2015 el Consell d'Europa en la Resolució 2048, sofreixen una "discriminació generalitzada" en l'accés al treball, l'habitatge o els serveis de salut. I "són amb freqüència blanc de discursos i delictes d'odi, assetjament i violència física i psicològica", afegeix. L'enquesta 2020 de l'Agència de Drets Fonamentals de la UE va constatar que a Espanya, el 63% de les persones trans es va sentir discriminada en l'últim any en algun àrea de la vida quotidiana.

Durant el 2022, s'aprova al Congrés la coneguda com a Llei trans, el 22 de desembre. La virulència mediàtica contra els postulats de garantia de drets de les persones trans, concretament de les dones trans ha estat una constant durant aquest any.

7. BONA PRÀCTICA

Ara, on estem?

La reparació de les víctimes d'LGTTBI-fòbia ha de ser la prioritat per part de les administracions públiques que són les responsables en implementar les polítiques públiques LGTTBI+ que emanen del marc legal vigent de garantia de drets al col·lectiu LGTTBI i en contra d'LGTTBI-fòbia.

Hem pogut veure, com les situacions estan creixent tant en número i amb situacions d'alta intensitat, que han hagut de suposar ingressos hospitalaris, intervencions quirúrgiques i desgraciadament la mort.

Amb la nova legislatura i la formació del nou govern, es crea el Departament d'Igualtat i Feminismes, amb una nova Direcció General de Polítiques públiques LGTTBI+ i que ha d'actuar com a organisme coordinador d'implementació d'aquestes polítiques.

Avui en dia, la societat sembla haver adquirit més consciència sobre la problemàtica social de l'LGTTBI-fòbia i la necessitat de frenar la seva presència en els múltiples àmbits on es fa palesa. No podem oblidar, tots i els esforços que es fan per eradicar les situacions discriminatòries que el seu control és difícil i les conseqüències de les víctimes i del context social on s'insereix la discriminació poden ser molt variades.

Diferents comunitats Autònomes han demanat la creació de grups de treballs específics per abordar les violències per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere i analitzar el funcionament de les discriminacions amb tres eixos fonamentals: la prevenció, la detecció i la intervenció.

Finalment, no ens podem oblidar dels discursos de l'extrema dreta, que des de 2021 ha guanyat força mediàtica i parlamentària. La seva narrativa pot acabar legitimant pràctiques LGTTBI-fòbiques amprades en aquest discurs que col·loca a determinats col·lectius, entre els que es troba el col·lectiu LGTTBI.

Els objectius del GT són:

- Elaborar una proposta de recollida de dades a partir de diferents indicadors.
- Identificar necessitats i demandes de diferents agents socials i institucionals en relació a l'abordatge de les violències LGTTBI-fòbiques.
- Elaborar un document propositiu sobre mesures a implementar per a la prevenció, detecció i intervenció contra l'LGTTBI-fòbia.

7. BONA PRÀCTICA

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- **Ajuntament de Barcelona. (2020).** Protocol d'actuacions davant situacions de discriminació per LGTBI-fòbia. https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxiu-documents/protocol_lgtbifobia.pdf
- **Ajuntament de Barcelona (2021).** Informe de l'Observatori de les Discriminacions a Barcelona 2020. <https://ajuntament.barcelona.cat/oficina-no-discriminacio/sites/default/files/Informe%20OND%202020%20CA.pdf>
- **Balasz, M., y Montenegro, M. (2003).** Una propuesta metodológica desde la epistemología de los conocimientos situados: Las producciones narrativas. *Encuentros en Psicología Social*, 1(3), 44-48.
- **Bernadí, X. (2021).** Acord del Govern pel qual s'aprova la memòria preliminar de l'Avantprojecte de llei integral de reconeixement del dret a la identitat i expressió de gènere. (SIG21IFE2159). Generalitat de Catalunya.
- **Biglia, B., y Bonet-Martí, J. (2009).** La construcción de narrativas como método de investigación psicosocial. Prácticas de escritura compartida. *Forum Qualitative Sozialforschung*, 10(1), 1-25.
- **Butler, J. (2007).** *El Género en disputa: El feminismo y la subversión de la identidad*. Paidós.
- **Carrer, C.; Carrasco A.; Suárez, S. (2021).** L'LGBTI-fòbia estructural: la discriminació en l'accés als drets socials. *Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya*, 63.
- **Ceballos-Herrera, F. A. (2009).** El informe de investigación con estudio de casos. *Magis. Revista Internacional de Investigación en Educación*, 1(2), 413-423. ISSN: 2027-1174. <https://www.re-dalyc.org/articulo.oa?id=281021548015>
- **CEPS Projectes Socials. (2020).** *Primera radiografia de la LGTBIfòbia a Catalunya. 5 anys de LLei: denúncies i accions*. Generalitat de Catalunya. <https://igualtat.gencat.cat/web/.content/Ambits/LGBTI/publicacions/803af855-5a4a-48a9-ba40-def0f729890a.pdf>
- **Coll-Planas, G., y Missé, M. (2018).** Identificación de los factores de inserción laboral de las personas trans. *Exploración del caso de la ciudad de Barcelona*. <https://doi.org/10.14198/OBETS2018.13.1.02>
- **Comunicació i relacions institucionals. (2021)** *Protocol de Prevenció i Intervenció de l'LGTBI-fòbia a les xarxes de transports de TMB*. Responsabilitat Social, Dona i Diversitat.
- **Comunicación Poder Judicial. (2022, abril 20).** El CGPJ aprueba por unanimidad el informe al anteproyecto de Ley para la igualdad real y efectiva de las personas trans y para la garantía de los derechos de las personas LGTBI. *Poder Judicial España*. <https://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/En-Portada/El-CGPJ-aprueba-por-unanimidad-el-informe-al-anteproyecto-de-Ley-para-la-igualdad-real-y-efectiva-de-las-personas-trans-y-para-la-garantia-de-los-derechos-de-las-personas-LGTBI>.
- **Congreso de los Diputados. (2021).** *Proposición de Ley para la igualdad real y efectiva de las personas trans*. Presentada por los Grupos Parlamentarios Republicano y Plural. Núm. 156-1
- **Cortes Generales. (2021).** *Diario de Sesiones del Congreso de los Diputados. Pleno y diputación permanente*. 16 de febrero. https://www.congreso.es/public_oficiales/L14/CONG/DS/PL/DSCD-14-PL-78.PDF
- **Direcció de Feminismes i LGTBI. (2016)** *Diagnòstic de les diferents realitats, posicionaments i demandes de la població intersexual / amb DSD (diferències del desenvolupament sexual) a Barcelona*. Ajuntament de Barcelona. <https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxiu-documents/diagnostic-de-les-diferents-realitats-posicionaments-i-demandes-inter-sex.pdf>
- **Domínguez, I. E. (2017).** *Bifobia: Etnografía de la bisexualidad en el activismo LGTB*. Egales.

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- **Foucault, M. (1978).** *Historia de la sexualidad*. Madrid: Siglo XXI.
- **Gálvez, A. A. C. (2021).** Masculinidades virtuales. Un estudio comparado del cuerpo gay a través de Grindr y Tinder. *Estudios LGBTQ+, Comunicación y Cultura*, 1(1), 91-101.
- **Garrido, R., y Morales, Z. (2014).** Una aproximación a la Homofobia desde la Psicología. *Propuestas de Intervención. Psicología, Conocimiento y Sociedad*, 4(1), 90-115.
- **Generalitat de Catalunya. (2021).** *Pla de Govern de la XIV Legislatura*. Acord de govern de 13 de juliol de 2021.
- **Generalitat de Catalunya (14 de desembre de 2021).** El Govern inicia la tramitació de la llei trans* catalana. *Web de la Generalitat de Catalunya*. <https://web.gencat.cat/ca/actualitat/detal/El-Govern-inicia-la-tramitacio-de-la-lllei-trans-catalana-00002>
- **Generalitat de Catalunya (2022).** Consulta pública prèvia sobre l'avantprojecte de llei integral de reconeixement del dret a la identitat i expressió de gènere. *Web de la Generalitat de Catalunya*. <https://participa.gencat.cat/processes/dretalaidentitatiepressiodegenere>
- **Gómez Beltrán, I. (2019).** Grindr y la masculinidad hegemónica: aproximación comparativa al rechazo de la feminidad. *Estudios sociológicos*, 37(109), 39-68.
- **Grèvol Diaz, G. (2023).** La normalització de la violència i la por a denunciar del col·lectiu trans* a Barcelona (Trabajo de Fin de Grado). Universitat de Barcelona.
- **Grup parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya (2021).** Moció a la mesa del Parlament número entrada 04115. 7 de juny de 2021. https://www.esquerra.cat/uploads/20210617/Mocio_A_igualtat_07_06_21_2_.pdf.
- **Guasch, O. (2011).** Social stereotypes and masculine homosexualities: The Spanish case. *Sexualities*, 14(5), 526-543. <https://doi.org/10.1177/1363460711415216>
- **Hepburn, A., & Wiggins, S. (Eds.). (2007).** *Discursive Research in Practice: New Approaches to Psychology and Interaction*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511611216>
- **Igualtat i Feminismes. (2021, agost 4).** El Govern obre per primer cop una línia de polítiques d'ocupació per a persones trans*, dotada amb 4 milions d'euros. *Govern de Catalunya*. <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/412604/govern-obre-cop-linia-politiques-docupacio-persones-trans-dotada-4-milions-deuros>
- **Igualtat i Feminismes. (2022, març 25).** Igualtat i Feminismes presenta l'Organisme de Protecció i Promoció de la Igualtat de Tracte i la No-Discriminació. *Govern de Catalunya*. <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/419680/igualtat-feminismes-presenta-lorganisme-proteccio-promocio-igualtat-tracte-no-discriminacio>
- **ILGA. (2021).** Europe's Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People covering events that occurred in Europe and Central Asia between January-December 2020. <https://www.ilga-europe.org/annualreview/2021>
- **Elpidio Domínguez, I. (2017)** *Bifobia. Etnografía de la bisexualidad en el activismo LGTB*. Editorial Egales. ISBN: 978-84-16491-95-7
- **International Gay and Lesbian Association (ILGA). (2019).** *Homofobia de Estado 2019*. Disponible en: https://ilga.org/downloads/ILGA_Homofobia_de_Estado_2019.pdf
- **Infocamp de Tarragona. (2021).** *Les oficines del SOC oferiran atenció i orientació laboral específica a persones trans*. <https://infocamp.cat/arxiu-seccio-societat/item/45925-les-oficines-del-soc-oferiran-atencio-i-orientacio-laboral-especifica-a-persones-trans>

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- **Íñiguez, L. (2003).** El análisis del discurso en las ciencias sociales: Variedades, tradiciones y práctica. En L. Íñiguez (Ed.), *Análisis del discurso. Manual para las ciencias sociales*. (p. 273). Editorial UOC.
- **Ley Orgánica 10/1995**, de 23 de noviembre, del Código Penal. Boletín Oficial del Estado, 24 de noviembre de 1995.
- **Llei 11/2014**, del 10 d'octubre, *per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia*.
- **Llei 19/2020**, del 30 de desembre, *d'igualtat de tracte i no-discriminació*.
- **Martínez, P. C. (2006).** El método de estudio de caso: estrategia metodológica de la investigación científica. *Pensamiento & Gestión*, 20, p. 165-193. ISSN: 1657-6276. <https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=64602005>
- **Mesquida González, J. M., Quiroga, V., y Boixadòs, A. (2017).** *50+LGTB Informe. Personas Mayores Lesbianas, Gais, Trans y Bisexuales en la ciudad de Barcelona*. Boira Editorial. <http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/120277>
- **Ministerio de Igualdad. (2021).** Borrador anteproyecto de ley para la igualdad de las personas LGTBI y para la no discriminación por razón de orientación sexual identidad de género, expresión de género o características sexuales. https://www.newtral.es/wp-content/uploads/2021/02/2021-02-02_BORRADOR-LEY-IGUALDAD-LGTBI-.pdf?x92532
- **Ministerio de igualdad. (2021).** Ley para la igualdad real y efectiva de las personas trans. https://www.newtral.es/wp-content/uploads/2021/02/2021-02-02_Borrador-Ley-Trans.pdf?x42453
- **Ministerio de la Presidencia, relaciones con las Cortes y Memoria Democrática. (2021)** Anteproyecto de Ley para la igualdad real y efectiva de las personas trans y para la garantía de los derechos de las personas LGTBI. <https://www.igualdad.gob.es/servicios/participacion/audienciapublica/Documents/APL%20Igualdad%20Trans%20+LGTBI%20v4.pdf>
- **Moreno García, E. (2015).** *Cuestionando estereotipos desde la infancia*. Universidad de Granada. Facultad de Ciencias de la Educación. <https://digibug.ugr.es/handle/10481/40336>
- **Observatório de Mortes Violentas (OMV) de LGBTI+ no Brasil. (2021).** Relatório parcial nº 01/2021. <https://observatoriomortesviolentaslgbtibrasil.org/parcial-setembro-2021>.
- **Oficina per a la No Discriminació. (2020).** *Informe de l'Observatori de les Discriminacions a Barcelona 2019* (p. 90). Oficina per a la No Discriminació de Barcelona. Disponible en: https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxius-documents/informe_observatori_discriminacions_barcelona_2019.pdf
- **Oliveira, J. M., y Mott, L. (2019).** *Mortes violentas de LGBT+ no Brasil – 2019*. <https://grupogay-dabahia.com.br/relatorios-anuais-de-morte-de-lgbti/>
- **Olweus, D. (1998).** *Conductas de acoso y amenaza entre escolares*. Morata.
- **Pichardo, J. I. (2009).** *Entender la diversidad familiar: Relaciones homosexuales y nuevos modelos de familia*. Bellaterra.
- **Pichardo, J. I. (2020).** El estigma hacia personas lesbianas, gays, bisexuales y transexuales. En E. Gaviria, C. García, & F. Molero (Eds.), *Investigación Acción: Aportaciones de la investigación a la reducción del estigma* (pp. 111-125). Sanz Y Torres.
- **Pichardo, J. I., De Stéfano, M., Faure, J., Sáenz, M., y Williams, J. (2015).** *Abrazar la diversidad: Propuestas para una educación libre de acoso homofóbico y transfóbico*. Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. https://www.academia.edu/17275757/Abrazar_la_diversidad_propuestas_para_una_educaci%C3%B3n_libre_de_acoso_homof%C3%B3bico_y_transf%C3%B3bico

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- **Direcció General de Planificació en Salut. (2016).** *Pla de salut de Catalunya (2016-2020). Un sistema centrat en la persona: públic, universal i just.* Generalitat de Catalunya. Departament de Salut. https://salutweb.gencat.cat/web/.content/departament/pla-de-salut/Pla-de-salut-2016-2020/documents/Pla_salut_Catalunya_2016_2020.pdf
- **Platero, L. (2008).** La homofobia como elemento clave del acoso escolar homofóbico. Algunas voces desde Rivas Vaciamadrid. *Informació Psicològica*, 0(94), 71-83.
- **Platero, L., y Gómez, E. (2007).** *Herramientas para combatir el bullying homofóbico.* Talasa.
- **Rivers, I. (2001).** The bullying of sexual minorities at school: Its nature and long-term correlates. *Educational and Child Psychology*, 18(1), 32-46.
- **Rodríguez, M. del C., y Peña, J. V. (2005).** Identidad de género y contexto escolar: Una revisión de modelos. *Revista Española de Investigaciones Sociológicas (REIS)*, 1(112), 166-194.
- **Rojo, B. (2016).** 'Crossdressing': Ser hombre, ser mujer y volver a ser hombre otra vez. *Pikara Magazine*. <https://www.pikaramagazine.com/2016/04/crossdressing-documental-en-femme/>
- **Sánchez de Castro, David. (2021)** *Deportistas transgénero, entre la inclusión, la justicia deportiva y las dudas médicas: ¿tienen ventaja las mujeres trans en las pruebas femeninas?*. Diari 20 minutos.
- **Sidera, A. (2020).** *Feixisme persistent: Radiografia de la Itàlia de Matteo Salvini.* Edicions Saldo-nar.
- **Social.cat. (2019).** *Els joves LGTBI víctimes de maltractaments físics o psicològics podran beneficiar-se de la Renda Garantida.* <https://www.social.cat/noticia/10851/els-joves-lgtbi-victimes-de-maltractaments-fisics-o-psicologics-podran-beneficiar-se-de-la>
- **Spade, D. (2013),** "Intersectional Resistance and Law Reform", en *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, vol. 38, núm. 4, pp. 1031-1055. doi:10.1086/669574
- **Spade, D. (2015),** *Normal Life: Administrative Violence, Critical Trans Politics, and the Limits of Law.* Duke University Press.
- **Stake, R. E. (2000).** The case study method in social inquiry. En R. Gomm, M. Hammersley, & P. Foster (Eds.), *Case Study Method: Key Issues, Key Texts* (pp. 20-26). SAGE Publications Ltd.
- **Tribunal Constitucional,** Sentència 214/1992, d'11 de novembre de 1992.
- **Tribunal Superior de Justícia de Catalunya,** Sentència 41/2006, de 13 de febrer de 2006.
- **Tribunal Suprem,** Sala Penal, Sentència 41/2006, de 9 de febrer de 2018.
- **Tribunal Suprem,** Sala Penal, Sentència 3124/2019, de 9 d'octubre de 2019.
- **Tribunal Suprem,** Sala Contenciós Administratiu, Sentència 4095/2019, de 19 de desembre de 2019.
- **Vicente-Cruz & Subinara-Melero (en prelo).** Percepción de los adolescentes LGBT+ del acoso en entornos escolares igualitarios. *Educação & Sociedade*.
- **Vicente-Cruz, E., Nardi, H., Guasch, Ò., y Valverde, G. (en prelo).** La gayfobia como desafío para la profesión de la psicología. *Revista Psicología & Profesión*.
- **Vilalta i Torres, Marta; Díaz Ruiz, Jenn (2021)** *Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana. (tram. 300-00006/13)*
- **Yin, R. K. (2014).** *Case study research: Design and methods* (5th ed). Sage.

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Pàgines web i documents en línia

- [Informe Diagnòstic de les diferents realitats, posicionaments i demandes de la població intersexual / amb DSD \(diferències del desenvolupament sexual\) a Barcelona](#)
- [Memòries anuals del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies](#)
- [Nom sentit de les persones trans*](#)
- [Organigrama: delictes d'odi i discriminació](#)
- [Protocol de les tècniques de reproducció humana assistida](#)
- [Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament escolar a persones LGBTI](#)
- [Protocol per a l'atenció i acompanyament de l'alumnat transgènere en els centres educatius](#)
- [Protocol que desplega el deure d'intervenció de les persones que treballen a les administracions públiques de Catalunya per a fer efectiu l'abordatge de l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia a Catalunya](#)

Carrer de Comte Borrell, 22, 08015 Barcelona

93 217 26 69

coordinacio@och.cat

